

SUPERMIX, spol. s r.o.

IČO : 31 588 247

DOKUMENTÁCIA BOZP

MG Business Services s.r.o.
Legionárska 7158/5, Trenčín
tel. č.: +421 32 286 76 10,
e-mail: info@mg-service.sk
Mobil: + 421 948 158 463
e-mail: perhac@mg-service.sk

Dňa:	meno a priezvisko	podpis
Vypracoval:	Ing. Peter Perháč - autorizovaný bezpečnostný technik	
Schválil/a:	p. Miroslav Štrublík, konateľ	

OBSAH:

POSTUP PRI VZNIKU ÚRAZU A NEBEZPEČNEJ UDALOSTI	4
ZÁKLADNÉ USTANOVENIA	4
EVIDENCIA PRACOVNÝCH ÚRAZOV	4
URČENIE PODMIENOK SÚVISIACICH S FAJČENÍM.....	7
ZÁKAZ FAJČENIA	7
POVINNOSTI VEDÚCICH ZAMESTNANCOV	7
KONTROLA POŽÍVANIA ALKOHOLICKÝCH NÁPOJOV A INÝCH OMAMNÝCH LÁTKO.....	8
OPATRENIA A POSTUP V PRÍPADE POŠKODENIA ZDRAVIA	9
SMERNICA NA URČENIE PODMIENOK ORGANIZÁCIE VÝCHOVY ZAMESTNANCOV V OBLASTI BOZP	14
ÚVODNÉ USTANOVENIA, ÚČEL	14
ROZSAH PLATNOSTI	14
DEFINÍCIA POJMOV A SKRATIEK	14
DEFINÍCIE	14
SKRATKY	15
ZODPOVEDNOSTI A PRÁVOMOCI.....	15
POVINNOSTI ZAMESTNÁVATEĽA.....	15
POVINNOSTI VEDÚCICH ZAMESTNANCOV	15
ZÁKLADNÉ POVINNOSTI ZAMESTNANCOV	16
VÝCHOVA A VZDELÁVANIE V OBLASTI BOZP	16
SÚVISIACE DOKUMENTY A ZÁZNAMY	17
DOKUMENTY	17
ZÁZNAMY	17
ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA	17
OSOBNÉ OCHRANNÉ PRACOVNÉ PROSTRIEDKY	18
PODMIENKY ZABEZPEČENIA PITNÉHO REŽIMU.....	21
PRÁCA SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI	23
BEZPEČNÉ PRACOVNÉ POSTUPY.....	25
ZÁSADY BEZPEČNÉHO SPRÁVANIA SA NA PRACOVISKU	25
ZÁSADY BEZPEČNEJ PRÁCE PRI PREVÁDZKE CESTNÝCH MOTOROVÝCH VOZIDIEL.....	26
ZÁSADY BEZPEČNEJ PRÁCE V KUCHYNI.....	27
ZÁSADY BEZPEČNEJ PRÁCE PRI RUČNEJ MANIPULÁCII S BREMENAMI	28
ZÁSADY BEZPEČNEJ PRÁCE S POČÍTAČOM.....	29
ZÁSADY BEZPEČNEJ PRÁCE PRI UPRATOVANÍ	30
ZÁSADY BEZPEČNEJ PRÁCE S PRENOSNÝMI REBRÍKMI	31
POKYN NA URČENIE PODMIENOK POUŽÍVANIA BEZPEČNOSTNÉHO A ZDRAVOTNÉHO OZNAČENIA PRI PRÁCI V PRIESTOROCH SPOLOČNOSTI	33
ÚVODNÉ USTANOVENIA, ÚČEL.....	33
ROZSAH PLATNOSTI	33
DEFINÍCIA POJMOV A SKRATIEK	33
DEFINÍCIE	33
ZODPOVEDNOSTI A PRÁVOMOCI.....	33

OSOBITNÉ USTANOVENIA.....	34
POVINNOSTI ZAMESTNÁVATEĽA.....	34
POVINNOSTI VEDÚCICH ZAMESTNANCOV	34
ZAMESTNANCI SÚ POVINNÍ:.....	34
VŠEOBECNÉ MINIMÁLNE POŽIADAVKY NA BEZPEČNOSTNÉ A ZDRAVOTNÉ OZNAČENIE PRI PRÁCI	34
MINIMÁLNE POŽIADAVKY NA ZNAČKY	34
POUŽÍVANIE BEZPEČNOSTNEJ FARBY.....	36
SÚVISIACE DOKUMENTY A ZÁZNAMY	36
DOKUMENTY.....	36
ZÁZNAMY	36
POKYN NA URČENIE PODMIENOK SÚVISIACICH S PREVÁDZKOVANÍM REGÁLOV A REBRÍKOV V PRIESTOROCH SPOLOČNOSTI	42
ÚVODNÉ USTANOVENIA, ÚČEL	42
ROZSAH PLATNOSTI	42
DEFINÍCIA POJMOV A SKRATIEK	42
ZODPOVEDNOSTI A PRÁVOMOCI	42
POVINNOSTI VEDÚCICH ZAMESTNANCOV	43
A. OSOBITNÉ USTANOVENIA PRE REGÁLE.....	43
B. OSOBITNÉ USTANOVENIA PRE REBRÍKY.....	44
POLITIKA BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVIA PRI PRÁCI	47
SMERNICA NA URČENIE ZAKÁZANÝCH PRÁC A PRACOVÍSK ŽENÁM A MLADISTVÝM ZAMESTNANCOM.....	52
ÚVODNÉ USTANOVENIA, ÚČEL.....	52
ROZSAH PLATNOSTI	52
DEFINÍCIA POJMOV A SKRATIEK	52
DEFINÍCIE	52
ZODPOVEDNOSTI A PRÁVOMOCI.....	53
OSOBITNÉ USTANOVENIA.....	53
ZÁKLADNÉ USTANOVENIA	53
SÚVISIACE DOKUMENTY A ZÁZNAMY	54
ZOZNAM PRÍLOH.....	55
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY.....	65
ZOZNAM PRÍLOH DOKUMENTÁCIE.....	65

Použité skratky:

PP	– prevádzkový poriadok
OOPP	– osobné ochranné pracovné prostriedky
BOZP	– bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci
NR SR	- Národná rada Slovenskej republiky
Z. z.	- zbierka zákonov
MZ	- Ministerstvo zdravotníctva
STN	- slovenská technická norma
ZP	- zákonník práce

Postup pri vzniku úrazu a nebezpečnej udalosti

Základné ustanovenia

Každý zamestnanec je povinný bezodkladne oznámiť svojmu najbližšiemu nadriadenému vznik:

- pracovného úrazu, ktorý utrpel, ak mu to dovoľuje jeho zdravotný stav,
- iného úrazu ako pracovného úrazu alebo smrti, ku ktorej nedošlo následkom pracovného úrazu, ak vznikli na pracovisku alebo v priestoroch zamestnávateľa,
- nebezpečnej udalosti,

Povinnosť oznámiť zamestnávateľovi vznik týchto udalostí má aj zamestnanec alebo fyzická osoba, ktorá bola svedkom vzniku uvedenej udalosti !

Príslušný vedúci zamestnanci sú povinní po oznámení vzniku pracovného úrazu, iného úrazu alebo nebezpečnej udalosti bezodkladne vykonať potrebné opatrenia, aby nedošlo k ďalšiemu ohrozeniu života a zdravia.

Ak ide o registrovaný pracovný úraz a zistené skutočnosti nasvedčujú, že v súvislosti s pracovným úrazom bol spáchaný trestný čin alebo ak ide o závažný pracovný úraz príslušný vedúci zamestnanec je povinný zabezpečiť:

Stav pracoviska, nemožno meniť do príchodu príslušných vyšetrojúcich orgánov, okrem vykonania nevyhnutných opatrení na ochranu života a zdravia alebo na zabránenie veľkej hospodárskej škody.

Ak sa stav pracoviska mení v dôsledku vykonania opatrení, aby sa zabránilo ďalšiemu možnému ohrozeniu života a zdravia alebo veľkej hospodárskej škode, vedúci zamestnanec je povinný vyhotoviť dokumentáciu o stave pracoviska potrebnú na vyšetrovanie príčin vzniku takej udalosti.

Pracovné úrazy

Za pracovný úraz sa považuje poškodenie zdravia, ktoré bolo zamestnancovi spôsobené pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním nezávisle od jeho vôle krátkodobým, náhlým a násilným pôsobením vonkajších vplyvov.

Pracovný úraz nie je úraz, ktorý zamestnanec utrpel na ceste do zamestnania a späť.

Plnenie pracovných úloh je výkon pracovných povinností vyplývajúcich z pracovného pomeru, iná činnosť vykonávaná na príkaz zamestnávateľa a činnosť, ktorá je predmetom pracovnej cesty.

V priamej súvislosti s plnením pracovných úloh sú úkony potrebné na výkon práce a úkony počas práce zvyčajné alebo potrebné pred začiatkom práce alebo po jej skončení. Takými úkonmi nie je cesta do zamestnania a späť, stravovanie, ošetrovanie alebo vyšetrenie v zdravotníckom zariadení, ani cesta na nej a späť. Vyšetrenie v zdravotníckom zariadení vykonávané na príkaz zamestnávateľa alebo ošetrovanie pri prvej pomoci a cesta na nej a späť sú úkony v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh.

Ako pracovný úraz sa posudzuje aj úraz, ktorý zamestnanec utrpel pre plnenie pracovných úloh.

Cesta do zamestnania a späť je cesta z bydliska (ubytovania) zamestnanca do miesta vstupu do objektu zamestnávateľa alebo na iné miesto určené na plnenie pracovných úloh a späť.

Cesta z obce bydliska zamestnanca na pracovisko alebo do miesta ubytovania v inej obci, ktorá je cieľom pracovnej cesty, ak nie je súčasne obcou jeho pravidelného pracoviska, a späť sa posudzuje ako potrebný úkon pred začiatkom práce alebo po jej skončení.

Evidencia pracovných úrazov

Pracovné úrazy, ktorými nebola pracovná neschopnosť alebo ktorým nebola spôsobená pracovná neschopnosť zamestnanca trvajúca viac ako tri dni evidujú príslušní vedúci zamestnanci v knihe „Evidencia pracovných úrazov“. Táto evidencia je vedená tak, aby ju bolo možné použiť ako podklad na vykonanie potrebných opatrení a na neskoršie spísanie záznamu o registrovanom pracovnom úraze, ak sa následky pracovného úrazu prejavia neskôr.

Ak neskôr v dôsledku takéhoto úrazu vznikne pracovná neschopnosť dlhšia ako tri dni, postupuje sa ďalej ako pri registrovaných úrazoch.

Registrácia pracovných úrazov

Registrácii podliehajú PÚ, ktorými bola spôsobená pracovná neschopnosť zamestnanca trvajúca viac ako tri dni alebo smrť zamestnanca, ku ktorej došlo následkom pracovného úrazu („registrovaný pracovný úraz“).

Registráciou PÚ sa rozumejú úkony, ktoré sú povinní príslušní vedúci zamestnanci vykonať, ak vznikne registrácii podliehajúci pracovný úraz na nimi riadených úsekoch, a to:

- zistenie príčiny a všetkých okolností vzniku pracovného úrazu,
- spísanie záznamu o registrovanom pracovnom úraze najneskôr do 8 dní po oznámení vzniku registrovaného pracovného úrazu, resp. odo dňa kedy sa o úraze dozvedel
- prijatie a vykonanie potrebných opatrení, aby sa zabránilo opakovaniu podobného úrazu.

Hlásenie pracovného úrazu podliehajúceho registrácii

Len čo sa najbližší nadriadený zamestnanec postihnutého zamestnanca dozvie o PÚ podliehajúcom registrácii, je povinný bezodkladne nahlásiť to:

- zamestnávateľovi (vedeniu organizácie),

- príslušnému odborovému orgánu,
- príslušnému zástupcovi zamestnancov pre bezpečnosť,
- technikovi BOZP/Autorizovanému technikovi BOZP.

Príslušný vedúci zamestnanec (v jeho neprítomnosti technik BOZP/Autorizovaný technik BOZP) po prijatí oznámenia o registrovanom PÚ je povinný ihneď oznámiť daný PÚ telefonicky, faxom alebo iným spôsobom:

- príslušnému útvaru Policajného zboru, ak zistené skutočnosti nasvedčujú, že v súvislosti s pracovným úrazom bol spáchaný trestný čin,
- príslušnému inšpektorátu práce alebo príslušnému orgánu dozoru, ak ide o závažný pracovný úraz

Postup pri šetrení pracovného úrazu podliehajúceho registrácii

Bezprostredne po ohlásení PÚ podliehajúceho registrácii je povinný príslušný vedúci zamestnanec postihnutého zodpovedne a spoľahlivo zistiť príčinu, príčinné súvislosti a všetky ďalšie okolnosti vzniku PÚ. Toto zisťovanie vykoná za účasti zamestnanca, ktorý utrpel registrovaný pracovný úraz, ak je to možné so zreteľom na jeho zdravotný stav, a za účasti príslušného zástupcu zamestnancov pre bezpečnosť; v prípade smrti alebo ťažkej ujmy na zdraví („závažný pracovný úraz“), prizve k zisťovaniu príčin aj autorizovaného bezpečnostného technika. O výsledku zistenia spíše záznam o registrovanom pracovnom úraze v spolupráci s technikom BOZP/Autorizovaným technikom BOZP najneskôr do 8 dní po oznámení vzniku registrovaného pracovného úrazu.

Forma tlačiva „Záznam o registrovanom pracovnom úraze“, je predpísaná príslušným legislatívnym predpisom.

Po šetrení PÚ je potrebné určiť a vykonať potrebné opatrenia proti opakovaniu sa podobných úrazov.

Po spísaní záznamu o registrovanom PÚ, určení prijatých opatrení a po podpísaní záznamu o úraze všetkými zúčastnenými zamestnancami na jeho šetrení, sa tento záznam odovzdá technikovi BOZP/Autorizovanému technikovi BOZP.

Ak sa jedná o závažné pracovné úrazy, riaditeľ vymenúva vyšetrovaciu komisiu.

Zamestnávateľ je povinný záznam o registrovanom pracovnom úraze do ôsmich dní odo dňa, keď sa o tomto pracovnom úraze dozvedel,

- zaslať príslušnému inšpektorátu práce alebo príslušnému orgánu dozoru,
- doručiť zamestnancovi, ktorý utrpel registrovaný pracovný úraz, alebo pozostalým, ak zamestnanec zomrel v dôsledku pracovného úrazu,

Zamestnávateľ je povinný zaslať príslušnému inšpektorátu práce alebo príslušnému orgánu dozoru správu o prijatých a vykonaných opatreniach pri závažnom pracovnom úraze do ôsmich dní odo dňa, keď podľa záznamu o registrovanom pracovnom úraze sa malo opatrenie vykonať.

Zamestnávateľ je povinný

- predkladať pobočke Sociálnej poisťovne záznam o pracovnom úraze, ktorý podlieha evidencii a registrácii najneskôr do ôsmich dní odo dňa, keď sa o tomto pracovnom úraze dozvedel, a výsledky vyšetrovania pracovných úrazov do ôsmich dní od ich doručenia.

▪

Vznik registrovaného pracovného úrazu pri výkone prác u iného zamestnávateľa:

Ak zamestnanec utrpel pracovný úraz na pracovisku iného zamestnávateľa, je tento zamestnávateľ povinný bezodkladne oznámiť vznik pracovného úrazu zamestnávateľovi poškodeného zamestnanca. Ak zamestnanec utrpel registrovaný pracovný úraz na pracovisku iného zamestnávateľa,

Registrácia PÚ iných osôb

Za iné osoby sa považujú zamestnanci iného zamestnávateľa, žiaci a študenti, sezónni zamestnanci a osoby prijaté na nepravidelnú výpomoc, osoby na návštevách a exkurziách alebo iné osoby, pokiaľ vykonávajú prácu, prax, zaškolenie alebo inú činnosť na pracoviskách alebo v priestoroch spoločnosti, ktoré inak nie sú verejne prístupné a osoby, ktoré pracujú pre spoločnosť na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru.

Ak utrpí PÚ podliehajúci registrácii zamestnanec, ktorý nie je v pracovnom alebo inom obdobnom pomere (pracovník dodávateľa prác, pracovník firmy, ktorá vykonáva činnosť v priestoroch a objektoch spoločnosti), príslušný vedúci zamestnanec pracoviska, kde došlo k PÚ vykoná spôsobom popísaným v tejto smernici:

- hlásenie pracovného úrazu podliehajúceho registrácii
- šetrenie pracovného úrazu podliehajúceho registrácii

O výsledku zistenia spíše v spolupráci s technikom BOZP/autorizovaným technikom BOZP podklad pre záznam o registrovanom pracovnom úraze a tento zašle zamestnávateľovi zamestnanca, ktorý úraz utrpel.

Po šetrení PÚ je potrebné určiť a vykonať potrebné opatrenia proti opakovaniu sa podobných úrazov.

Ak utrpí PÚ podliehajúci registrácii osoba, ktorá sa s vedomím zamestnávateľa zdržiava v jej priestoroch a objektoch (návšteva, exkurzia a pod.) registráciu PÚ vykoná technik BOZP/autorizovaný technik BOZP.

Nebezpečné udalosti a iné ako pracovné úrazy

Príslušný vedúci zamestnanec je povinný pri oznámení vzniku nebezpečnej udalosti, pracovného úrazu nepodliehajúceho registrácii a iného úrazu:

- oznámiť bezodkladne vznik tejto udalosti príslušnému zástupcovi zamestnancov pre bezpečnosť
- zistiť príčinu a všetky okolnosti ich vzniku, a to za účasti zamestnanca, ktorý utrpel tento úraz, ak je to možné

- so zreteľom na jeho zdravotný stav resp. zamestnanca ktorý bol svedkom nebezpečnej udalosti, a za účasti príslušného zástupcu zamestnancov pre bezpečnosť; v prípade smrti alebo ťažkej ujmy na zdraví („závažný pracovný úraz“), je povinný prizvať k zisťovaniu príčin aj autorizovaného bezpečnostného technika,
- prijať a vykonať potrebné opatrenia, aby sa zabránilo opakovaniu podobnej udalosti

Úschova dokladov o úrazoch a nebezpečných udalostiach

Záznamy o registrovanom pracovnom úraze sa uchovávalú v zmysle zákona 5 rokov od vzniku tohto úrazu; rovnaká lehota platí aj pre evidenciu pracovných úrazoch nepodliehajúcich registrácii, iných úrazov ako pracovných úrazov a nebezpečných udalostí.

Záznamy o registrovaných pracovných úrazoch uchováva zamestnávateľ.

Evidenciu pracovných úrazov nepodliehajúcich registrácii, iných úrazov ako pracovných úrazov a nebezpečných udalostí uchovávalú príslušný vedúci zamestnanci.

Určenie podmienok súvisiacich s fajčením

Zákaz fajčenia

Zakazuje sa fajčiť v pracovnom čase a tiež v mimopracovnom čase na celom území spoločnosti okrem k tomu zvlášť vyhradených a označených priestorov ako „FAJČIAREŇ“ a „FAJČIARSKÝ PRIESTOR“.

V priestoroch vyhradených a označených ako „FAJČIAREŇ“ a „FAJČIARSKÝ PRIESTOR“ môže zamestnanec fajčiť výlučne v čase prestávky.

Povinnosti vedúcich zamestnancov

Vedúci zamestnanci v spolupráci s úsekom pre bezpečnosť a hygienu práce sú povinní:

- oboznámiť s týmto pokynom svojich podriadených zamestnancov, uplatňovať a vyžadovať jeho dodržiavanie,
- kontrolovať dodržiavanie ustanovení tohto pokynu,
- oboznámiť štatutárneho zástupcu o porušovaní ustanovení uvedených v tomto pokyne,
- určiť a vyhradiť vo výrobných halách, výrobných priestoroch a ďalších spravovaných budovách priestor určený pre fajčenie a zabezpečiť ho tak, aby fajčiari neboli ohrození výrobným procesom,
- zabezpečiť zreteľné označenie fajčiarní a fajčiarskych priestorov bezpečnostným a zdravotným označením podľa prílohy č. 1 k tomuto pokynu,
- zabezpečiť vybavenie fajčiarskych priestorov popolníkmi a ich pravidelné čistenie a údržbu.

Vedúci zamestnanci sú zodpovední za:

- dodržiavanie postupov pri porušení pracovnej disciplíny uvedených v tomto pokyne,
- zapracovanie podmienok a pokút uvedených v tomto pokyne do obchodných zmlúv a ich dodatkov uzatváraných s dodávateľskými organizáciami.

Postup pri posudzovaní porušenia pracovnej disciplíny

Za účelom jednotného postupu pri posudzovaní porušenia zákazu fajčenia stanovenom v tomto pokyne, sú stanovené nasledovné jednotné zásady, postihy a dopady na zamestnanca:

1. Fajčenie v priestoroch spoločnosti, ktoré nie sú označené ako „Fajčiareň“ alebo „Fajčiarsky priestor“, okrem miest a pracovísk so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiaru alebo výbuchu uvedených v požiarnej štatúte a fajčenie mimo doby pracovnej prestávky sa klasifikuje ako menej závažné porušenie pracovnej disciplíny
2. Fajčenie a používanie otvoreného ohňa na miestach a pracoviskách so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiaru alebo výbuchu uvedených v požiarnej štatúte sa klasifikuje ako závažné porušenie pracovnej disciplíny

V prípade, že sa porušenia ustanovení uvedených v tomto pokyne svojím konaním dopustí vedúci zamestnanec, je riešený svojím nadriadeným obdobne ako ostatní zamestnanci.

Porušenie zákazu fajčenia zamestnancom organizácie

Pri menej závažnom porušení pracovnej disciplíny nadriadený zamestnanec písomne upozorní zamestnanca na porušenie pracovnej disciplíny, s poukázaním na možnosť rozviazania pracovného pomeru v zmysle § 63 ods. 1 písm. e) Zákonníka práce.

Pri závažnom porušení pracovnej disciplíny nadriadený zamestnanec postupuje v zmysle § 68 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce.

Kontrola požívania alkoholických nápojov a iných omamných látok

Povinnosti zamestnancov

- Zamestnanci sú povinní nepožívať alkoholické nápoje a iné omamné prostriedky na pracovisku, v pracovnej dobe aj mimo týchto pracovísk a nenastupovať pod ich vplyvom do práce.
- Podrobiť sa vyšetreniu, ktoré vykonáva zamestnávateľ alebo príslušný orgán Štátnej správy aby zistili, či zamestnanci nie sú pod vplyvom alkoholu či iných omamných prostriedkov.
- Porušenie povinností stanovených zamestnancom v tejto smernici sa považuje za závažné porušenie pracovnej disciplíny.

Periodicita vykonávania kontrol

1. Priebežné, námatkové kontroly na zistenie požitia alkoholu alebo iných omamných látok sa vykonávajú spravidla u náhodne vybraného počtu zamestnancov.
2. Ďalej sa kontroly na požitie alkoholu alebo iného omamného prostriedku musia vykonávať:
 - pri vzniku pracovného úrazu u postihnutého a aj u všetkých zamestnancov prítomných na pracovisku,
 - pri prevádzkovej nehode (havárii) technického zariadenia u obsluhujúceho zamestnanca,
 - ak je zrejmé, že zamestnanec je pod vplyvom alkoholu.

Spôsob vykonania kontroly

Kontrola na požitie alkoholu alebo iného omamného prostriedku bude vykonaná:

- dychovou skúškou detekčnou trubičkou alebo alkohol-testerom,
- odberom krvi v zdravotníckom zariadení,
- lekársym vyšetrením na prítomnosť iných návykových látok.

Evidencia kontrol

1. Z každej kontroly na požitie alkoholu alebo iného omamného prostriedku musí byť vyhotovený písomný záznam obsahom ktorého je:
 - meno, priezvisko a pracovné zaradenie kontrolovaného zamestnanca,
 - meno a priezvisko kontrolujúcich osôb,
 - dátum a hodina vykonania kontroly,
 - výsledok kontroly,
 - vyjadrenie kontrolovaného zamestnanca,
 - podpisy - kontrolovaného, kontrolujúceho a svedkov.
2. Ak zamestnanec odmietne podriaďiť sa kontrole bude to považované za závažné porušenie pracovnej disciplíny v zmysle zákonníka práce a ďalší postup bude v súlade s pracovno-právnymi predpismi.
3. Každý záznam o kontrole na požitie alkoholu alebo iného omamného prostriedku s pozitívnym výsledkom musí byť predložený riaditeľovi. Zamestnanec s pozitívnym nálezom musí okamžite opustiť pracovisko a za žiadnych okolností nesmie pokračovať v práci.
4. Záznamy sa zakladajú do osobných spisov zamestnancov.

Osobitné ustanovenia

Pri lekárskom vyšetrení na požitie návykových látok alebo alkoholu v zdravotníckom zariadení je zamestnanec, u ktorého bol zistený pozitívny výsledok, povinný uhradiť zamestnávateľovi všetky vynaložené náklady spojené s týmto vyšetrením.

Každé pozitívne zistenie požitia alkoholických alebo iných omamných látok počas pracovnej doby alebo pri plnení pracovných povinností je povinné riešiť vedenie v zmysle zákonníka práce.

Opatrenia a postup v prípade poškodenia zdravia

Traumatologický plán

- formuluje zásady starostlivosti o zranených;
- vymedzuje prípravné opatrenia zabezpečenia starostlivosti o zranených a zodpovednosť vedúcich pracovníkov;
- určuje organizačné zásady pre postupy záchranných akcií, ktorých cieľom je dosiahnuť koordinovanú spoluprácu všetkých zložiek, ktoré sa na starostlivosti o zranených podieľajú;

Zásady starostlivosti o zranených

Základným opatrením je poskytovanie prvej pomoci zraneným, čo je súhrn urýchlených zásahov, ktoré sú nevyhnutné k ochrane zdravia a k záchrane života postihnutej osoby.

Prvá pomoc treba poskytnúť

- pri každom poranení jednotlivca;
- pri hromadných úrazoch;
- pri otravách;
- pri každom vážnom zhoršení zdravotného stavu.

Prvá pomoc musí byť poskytnutá s ohľadom na bezpečnosť postihnutého i záchrancu, buď na mieste úrazu, alebo na najbližšom bezpečnom mieste.

Prvá pomoc je povinný poskytnúť najbližší svedok úrazu. Použije k tomu zdravotnícky materiál zo skrinky prvej pomoci, ktorá musí byť k dispozícii. Súbežne s poskytovaním prvej pomoci bezprostredný svedok úrazu ohlásí vznik úrazu buď sám, alebo pomocou najbližšieho spolupracovníka.

príslušnému vedúcemu zamestnancovi, príp. jeho zástupcovi - predpísaným spôsobom podľa prílohy č. 1. tohto plánu.

Na poskytnutie prvej pomoci nadväzuje podľa potreby zabezpečenie:

Záchrannej zdravotnej služby, pri vážnych nehodách a náhlych onemocneniach ohrozujúcich život

- **na tel.: 155, 112.**

Záchranná zdravotná služba

sa privoláva vždy k urgentným stavom, pri haváriách a požiaroch, pri likvidácii ktorých je zvýšené riziko úrazu.

Urgentné stavy sú:

zastavenie srdcovej činnosti, napr. pri úraze elektrickým prúdom, otrave plynom a pod.;

zastavenie dýchania;

veľké krvácanie;

bezvedomie;

rozsiahle popáleniny;

poleptanie očí;

zlomenina končatín, chrčtice alebo lebky;

Doprava zraneného do zdravotníckeho zariadenia

Transport postihnutého do zdravotníckeho zariadenia nasleduje až po poskytnutí resp. v priebehu poskytovania prvej pomoci. Pokyn k transportu do nemocnice dáva záchranca. V prípade, že prvú pomoc poskytuje lekár, zabezpečuje nutnú dokumentáciu a informovanosť personálu územného zdravotníckeho zariadenia. Na transport do nemocnice musí byť postihnutý riadne pripravený, musí byť zvolený vhodný spôsob transportu a podľa potreby musia byť vykonané opatrenia prvej pomoci /napr. umelé dýchanie/. V žiadnom prípade nesmie byť transport náhradou iných potrebných zásahov prvej pomoci a v žiadnom prípade nesmie byť príčinou prerušenia alebo oddialenia nutných opatrení prvej pomoci.

Každý zamestnanec, ktorému bolo zverené služobné vozidlo je povinný ho poskytnúť na transport postihnutého do zdravotníckeho zariadenia.

Prípravné opatrenia zabezpečenia starostlivosti o zranených a zodpovednosť vedúcich zamestnancov

Každý zamestnanec je povinný si osvojiť:

spôsob poskytovania prvej pomoci;

výkon zdravotníckej prvej pomoci pri úrazoch tak, ako to vyplýva z traumatologického plánu a klasifikácie pracoviska, používanie a rozmiestnenie materiálov a prostriedkov prvej pomoci pridelených na pracovisko.

Zariadenia a prostriedky prvej pomoci

Na ochranu zamestnancov proti následkom úrazu sú v pôsobnosti organizácie pre jednotlivé pracoviská zriadené a rozmiestnené prostriedky a zariadenia prvej pomoci. Sú označené bielym krížom v zelenom poli.

Skrinka prvej pomoci má obsah podľa osobitných predpisov. Lekárničky sú určené na drobné poranenia a ich obsah je určený interným predpisom.

Prostriedky prvej pomoci treba umiestniť na prístupnom mieste, udržiavať ich v čistote a v akcieschopnom stave. Udržiavanie zariadení a prostriedkov prvej pomoci v bezchybnom stave, obnovu a dopĺňovanie zdravotníckeho materiálu pravidelne preveruje zodpovedný vedúci pracoviska. Zaobstarávanie prostriedkov prvej, pomoci pre vybavenie a dopĺňovanie zdravotníckym materiálom vykonáva zamestnávateľ na vlastné náklady.

Postup záchranných akcií

Činnosť na mieste úrazu, evakuácia:

Bezprostredný svedok úrazu, alebo ten, kto prvý zistí vznik úrazu, bezodkladne sám, alebo za pomoci spolupracovníkov poskytne prvú pomoc.

Keď na mieste úrazu nie je možné poskytnúť prvú pomoc napr. zamorenie plynmi, dymom, ohrozenie požiarom, prípadne inou príčinou, zabezpečí presun postihnutého na nosidlách alebo iným vhodným spôsobom na bezpečné miesto, kde bude ihneď poskytnutá prvá pomoc.

Pre vykonanie presunu zraneného (zranených) do bezpečia využiť evakuačné plány objektu spracované pre prípad evakuácie v prípade vzniku požiaru.

Bezprostredný svedok úrazu, alebo ten, ktorý prvý zistí, že došlo ku vzniku úrazu, súbežne s poskytovaním prvej pomoci sám, alebo prostredníctvom ďalšieho spolupracovníka zabezpečí ohlásenie úrazu príslušnému zodpovednému vedúcemu zamestnancovi, ktorý bezodkladne zabezpečí prevoz postihnutého do zdravotníckeho zariadenia, v súrnych a urgentných prípadoch privolanie rýchlej lekárskej pomoci.

Poskytovanie prvej pomoci

Poskytovanie prvej pomoci znamená, že záchrancovia by mali poznať poradie dôležitosti úkonov, vedieť ju organizovať a zabezpečiť technickú i odbornú zdravotnícku pomoc, vrátane privolania lekárskej pomoci, resp. polície.

Konkrétny postup pri poskytovaní prvej pomoci možno zhrnúť do niekoľkých bodov:

- 1) Odstrániť vyvolávajúcu príčinu poškodenia (zahasiť oheň, odtiahnuť postihnutého);
- 2) Zabezpečiť obnovenie základných životných funkcií (dýchanie, krvný obeh, zastavenie krvácania, proti šokové opatrenia);
- 3) Zistiť rozsah poškodení a podľa závažnosti ich ošetriť;
- 4) Zabezpečiť odbornú zdravotnícku pomoc, prípadne technickú pomoc a pri závažných prípadoch hromadného úrazu alebo ťažkého úrazu aj políciu.

Pri každom úraze je nevyhnutné zistiť:

- a) stav, rozsah poranenia, poranenie bezprostredne ohrozujúce život, zastavenie dýchania, prudké krvácanie, prípadné bezvedomie, šok;
- b) ťažké postihnutie zdravia, ktoré však bezprostredne neohrozuje život, t.j. sú zachované všetky životne dôležité funkcie, no meškanie pomoci by mohlo u postihnutého vyústiť do stavu bezprostredne ohrozujúceho život (intenzívne bolesti, prederavenie hrudníka, rozsiahle popáleniny a iné);
- c) ostatné stavy porušeného zdravia.

Toto rozdelenie určuje, čomu predovšetkým má záchranca venovať pozornosť a podľa toho sa rozhodne, akou mierou a komu najprv poskytne prvú pomoc. V tej súvislosti platí pravidlo, že prednostne sa prvá pomoc poskytuje zraneným, ktorí sú ticho, nejavia známky života.

Zraneného je treba uložiť do jednej z odporúčaných polôh, (podľa druhu zranenia) zvyčajne na podložený igelit, prikrývku, kabát a pod. Uloženie do príslušnej polohy volíme podľa stavu zraneného.

Stabilizovaná poloha pri bezvedomí, zvracaní a krvácaní z úst, keď postihnutý sám dýcha.

Poloha na chrbte pri poraneniach chrbtice, poraneniach krčnej chrbtice s upevnenou hlavou, pri zlomeniach dlhých kostí a pri poraneniach trupu. Hlavu postihnutého upevníme vhodným spôsobom v nůdži aj naskladaním papiera vo vrstvách (noviny, baliaci papier a pod.). Papier zmotáme a previažeme trojrohú šatkou, ktorá je súčasťou lekárničky.

Polosed pri poraneniach vnútorných orgánov – žalúdka, čriev, pečene.

Možné druhy poranenia a pokyny pre poskytovanie prvej pomoci

Zastavenie dýchania a srdca

Základná kardiopulmonálna resuscitácia (Z-KPR) pozostáva z udržiavania priechodných dýchacích ciest (DC), podpory dýchania a krvného obehu bez použitia pomôcok iných ako ochranné a izolačné. Patrí sem aj rozpoznanie náhleho zastavenia krvného obehu, stabilizovaná poloha na boku a postup pri náhlom upchatí DC

cudzím telesom. Z – KPR vykonávajú laici, ale zároveň je aj základňou na ktorej zdravotníci pokračujú rozšírenou KPR.

Stručný postup **Z- KPR**:

1. zistiť reakciu postihnutého na podnety (oslovenie, zatrasenie), ak je v bezvedomí dať hlavu do záklonu a zistiť prítomnosť dýchania,
2. ak dýcha normálne (nie len lapavé agonálne dychy) otočiť do stabilizovanej polohy,
3. ak nedýcha normálne, zakričať o pomoc, alebo telefonovať na tiesňové číslo,
4. čím skôr začať kompresie hrudníka v jeho strede, do hĺbky 4-5 cm u dospelého, frekvenciou 100.min⁻¹,
5. po 30 stlačeniach dať hlavu postihnutého do záklonu a dvakrát vdýchnuť tak, aby bolo vidieť nadvihnutie hrudníka,
6. kompresie hrudníka a dýchanie striedať pomerom 30:2 až pokiaľ nezačne dýchať,
7. pokračovať v resuscitácii až do príchodu kvalifikovanej pomoci, alebo začiatku normálneho dýchania postihnutého, alebo do vyčerpania záchrancu,

Pri zakliesnení cudzieho telesa v dýchacích cestách postupujeme údermi do chrbta, ktoré robíme hranou dlane medzi lopatky postihnutého, ktorý je v miernom predklone silnými údermi 5 krát za sebou. Ak to nevedie k vypudeniu cudzieho telesa, vykonáme 5 stlačení hornej časti brucha medzi pupkom a uhlom rebier. Postihnutého v bezvedomí uložíme na chrbát na rovnú podložku a začneme kompresie hrudníka bez ohľadu na prípadnú prítomnosť pulzu (známok života) a aktivujeme tiesňové volanie.

Vyťahovanie cudzieho telesa prstami naslepo sa neodporúča. Po úderoch do chrbta a stláčaní brucha by postihnutý mal byť vyšetrený lekárom pre možnosť skrytých poranení.

Krvácanie

Pred poskytnutím prvej pomoci neskúmame, či je krv z tepny alebo žily, pretože prvú pomoc poskytujeme bez ohľadu na druh postihnutej cievy a rozlíšenie je väčšinou nemožné.

Prvá pomoc pri vonkajšom krvácaní:

okamžitý tlak rukou záchrancu v mieste rany. Dodržanie sterility a čistoty nie je dôležité;

uložiť postihnutého do ležiacej polohy;

dvihnúť postihnutú časť tela nad úroveň srdca;

vytvoriť tlakový obväz (jeden nerozvinutý obväz uložiť v rane a druhým veľmi silne obtočiť tak, aby krvácanie prestalo);

keď obväz presakuje krvou, nesnímať ho, ale druhým obväzom silnejšie obviazať;

okamžite po ošetrení začať s proti šokovými opatreniami.

Ak nemáte k dispozícii obvazy, môžete improvizovať, ale aj tlak rukou v rane je dostatočná a účinná prvá pomoc.

Ostatné druhý krvácania:

Krvácanie z nosa: následkom úderu, silného smrkania, kýchnutia ale aj pri vysokom tlaku krvi. Krváca najčastejšie kapilárna pletenť tesne nad vchodom do nosa.

postihnutého posadiť s predklonenou hlavou, uvoľniť odev okolo krku a pásu, nechať dýchať ústami;

stisnúť mäkkú časť nosa (tesne pod chrupavčitou časťou). Desať minút držať, nerozprávať, nesmrkať, nekašľať,

krv nechať vytekať z úst, nedvíhať hlavu;

po 10 min. uvoľniť a ak náhodou krvácanie pokračuje, zopakovať postup;

po zastavení krvácania sa vyhýbať 2 hodiny námahe, smrkaniu a horúcim nápojom;

keď sa krvácanie nezastaví do 30 minút, odborné ORL ošetrenie - tamponáda (cca 20 % prípadov);

studené obklady nemajú žiadny význam.

Krvácanie z ucha: Ak ide o krvácanie spôsobené poranením ucha, tak predchádza úder na ucho, výbuch, ponáranie do hlbkej vody, alebo vniknutie cudzieho telesa. Ak je krvácanie z ucha následkom poranenia mozgu, predchádza mu úraz hlavy a môže byť spojený aj s bezvedomím.

Pri úrazoch pri vedomí:

- uložiť do polosediacej polohy s poraneným uchom uloženým nižšie (hlava naklonená na postihnutú stranu);
- ucho prikryť sterilným štvorcom, obväzom, čistou tkaninou, pripevniť obväzom, náplastou;
- cudzie teleso nevyťahovať, nehýbať s ním;
- zariadiť prevoz do nemocnice;
- pri bezvedomí uložiť postihnutého na stranu s krvácajúcim uchom smerom nadol.

Vykašliavanie krvi: môže byť znakom veľmi vážneho vnútorného poranenia, preto zabezpečujeme rýchly odvoz na zákrok k odbornej pomoci v zdravotníckom zariadení. Zraneného uložíme do pohodlného sedu (polo sedu) s pohodlným opretím chrbta a hlavy.

Zvracanie krvi je vždy znakom hrozby vysokého nebezpečenstva. Ak je zranený pri vedomí, uložíme ho na bok, pri príznakoch šoku vytvoríme proti šokovú polohu s hornou polovicou tela a hlavou stočenou na bok, aby sme predišli hroziacemu vdýchnutiu zvratkov krvi.

Šok

Keď sa zranený dostáva do šokového stavu je bledý, studeno spotený, nepokojný, pulz má rýchly, slabo hmatateľný, dýchanie zrýchlené, ruky a nohy studené. Našou úlohou pri poskytovaní prvej pomoci je šoku predísť. Významným pomocníkom pri prvej pomoci v rozvíjajúcom šoku je proti šoková poloha -dvíhnutím dolných končatín o 30 cm nad podložku nastáva mobilizácia asi 800 ml krvi zo svalstva a zvýšenie náplne ciev v životne dôležitých orgánoch brušnej a hrudnej dutiny. O pár minút sa dosiahne účinok ako pri podaní 2 konzerv krvi, čo je dosť závažná a vysoko účinná liečba, pretože za normálnych okolností sa v takom istom časovom intervale sotva podarí zabezpečiť prístup do žily a podať najviac pár mililitrov fyziologického roztoku.

Nemenej významné sú ďalšie opatrenia 5T:

- TEPLO: ochrana pred nepriaznivými poveternostnými podmienkami (chlad, vlhko, veterno, priveľké teplo, priame slnečné žiarenie), ochrana pred stratou telesného tepla a vznikom triašky;
- TÍCHO: psychické a fyzické upokojenie;
- TÍŠENIE BOLESTI: opatrenia proti bolesti a nepokoju, ktoré spočívajú najmä v ošetrovaní rán a znehybnení zlomenín, v opatrnom prenášaní;
- TEKUTINY: nič nejesť a nepiť aj pri výraznom pociť smädu, ovlažiť pery;
- TRANSPORT: uloženie do proti šokovej polohy a zabezpečenie transportu do zdravotníckeho zariadenia.

Zlomeniny

Pri zlomeninách sa postupuje rozvážne a nenásilne. Je potrebné vytvoriť oporu na poranenej končatine podložením rúk pod a nad miestom postihnutia, znehybniť tak, aby bol znehybnený jeden kĺb pod aj nad miestom maximálnej bolesti (zlomeninou, vyklbeninou). Postihnutú hornú končatinu dať do závesu z trojrohej šatky (alebo znehybniť v rukáve odevu). Postihnutú dolnú končatinu znehybniť priložením zdravej dolnej končatiny a priviazaním, pri veľkej deformácii využiť rôzne druhy obloženia na znehybnenie (vankúš, deku, noviny, tašku). Postihnutý si môže podopierať končatinu zdravou rukou.

Poranenie oka

Pri mechanickom poranení prikryjeme obidve oči obvazom, psychicky upokojujeme. Pri poranení chemikáliou oči vyplachovať väčším množstvom vody než sa zdá potrebné, tj. 1-2 litre (odstrániť kontaktné šošovky). Pri vyplachovaní očí nechať vodu tiecť od vnútorného kútika oka k vonkajšiemu aby neprišlo k poškodeniu druhého oka. Počas oplachovania žmurkať a držať oko otvorené aj s pomocou prstov rúk napriek kŕču očných svalov.

Popáleniny

Všeobecným cieľom prvej pomoci pri popáleninách je znížiť účinok tepla (chemikálie), zabrániť infekcii, zmierniť bolesť, zmierniť a oddialiť nástup šoku.

- okamžite chladiť studenou vodou 10-20 min, aj popáleniny s rozsahom do 50 % povrchu tela treba chladiť, ale s ohľadom na možné podchladenie postihnutého;
- po ochladení prikryť nepriľnavým obvazom, čistou tkaninou, mikroténovým vreckom, fóliou na potraviny;
- proti šokové opatrenia;
- zariadiť prevoz na definitívne ošetrovanie.

Poznámka: Studená voda z vodovodu je dostatočne chladná na zastavenie šírenia popáleniny do hĺbky a šírky. Čím skôr po začatí chladenia dať dole prstene, prívesky, topánky, odev z miesta popáleniny, pokiaľ nie je priškvařený. Pri popáleninách nikdy nepoužívať masť, zásypy. Na popálenú kožu priložíme suchý sterilný obvaz, príp. čistú vyhladenú plachtu.

Úraz elektrickým prúdom

Zvláštnosti poskytovania prvej pomoci pri úrazoch elektrickým prúdom spočívajú v rôznorodosti poranení. Pri styku s elektrickým prúdom môže vzniknúť jeden, alebo viac z nasledovných stavov: zastavenie dýchania, zastavenie srdca, bezvedomie, popáleniny, zlomeniny, rany a ich rôzne kombinácie. Prvou aktivitou je oddeliť postihnutého od okruhu prúdu.

Pri situácii vonku: pri elektrickom vedení padnutom na zem treba vypnúť prúd pred poskytnutím prvej pomoci. Prerušenie prúdu alebo elektrického vodiča ponechajte špecializovanej službe zabezpečenej prostredníctvom tiesňovej linky "112". Zabráňte prístupu osôb do nebezpečnej zóny.

Pri situácii v uzavretom priestore: pri podozrení na kontakt s elektrickým prúdom vypnite vypínačom, ističom, hlavným vypínačom (bytovým, domovým), alebo vytiahnite zástrčku ak je nepoškodená.

- nasleduje kardiopulmonálna resuscitácia u pacientov so zastavením dýchania a krvného obehu;
- pacienti v bezvedomí bez zastavenia obehu vyžadujú sledovanie dýchania a prípadne podporné dýchanie;
- pacienti s popáleninami nad úrovňou krku potrebujú inhaláciu kyslíka pre vysokú pravdepodobnosť poškodenia dýchacích ciest a pľúc;
- druhotné poranenia pádmi (zlomeniny, pohmoždenia) na podklade vôľou neovládateľných kŕčov svalstva vyžadujú liečbu ako identické poranenie vyvolané inou príčinou.

Transport

- všetci postihnutí s anamnézou zásahu prúdom vysokého napätia musia byť hospitalizovaní, prednostne v popáleninovom centre. Aj pacienti s popáleninami v ústach po zásahu prúdom nízkeho napätia by mali byť podľa možnosti smerovaní do popáleninového centra;
- sledovanie pre možnosť zhoršenia vyžadujú všetci, kde je anamnéza bezvedomia, zastavenia srdca, abnormalít na EKG a s poranením mäkkých častí a s popáleninami;
- prevoz do popáleninového centra zariadime aj v prípade pretrvávania poruchy vedomia, pri poruchách srdcového rytmu a pri laboratórnych prejavoch zásahu elektrickým prúdom.

Chemické látky

Pri poskytovaní prvej pomoci sa vychádza aj z odporúčení uvedených v kartách bezpečnostných údajov.

1. Prvá pomoc pri nadýchaní
 - rýchlo a s ohľadom na vlastnú bezpečnosť dopraviť postihnutého na čerstvý vzduch,
 - podľa situácie je možné vykonať výplach ústnej dutiny, prípadne nosu vodou,
 - prezliecť postihnutého v prípade, že bol kontaminovaný aj odev,
 - zabezpečiť postihnutého proti prechladnutiu.
2. Prvá pomoc pri kontaminácii kože a odevu
 - ihneď vyzliecť odev a zasiahnuté miesta oplachovať prúdom tečúcej vlažnej vody po dobu 10-30 minút,
 - pred oplachovaním alebo počas oplachovania vodou odstrániť prstene, hodinky, náramky ak sú v zasiahnutom mieste
3. Prvá pomoc pri požití
 - NEVYVOLÁVAŤ ZVRACANIE - i samotné vyvolávanie zvracania môže spôsobiť komplikácie (vdýchnutie látky do dýchacích ciest a pľúc, napríklad u saponátov a ďalších látok, vytvárajúcich penu alebo mechanické poškodenie sliznice hltanu),
 - podať malé dúšky čistej vody, u osoby bez príznakov telefonicky kontaktovať Toxikologické informačné stredisko k rozhodnutiu o nutnosti lekárskeho ošetrovania, podať údaje o látkach alebo zložení prípravku z originálneho obalu alebo z bezpečnostného listu látky alebo prípravku,
 - u osoby, ktorá má zdravotné ťažkosti, zaistíte lekárske ošetrovanie.
4. Prvá pomoc pri zasiahnutí očí
 - ihneď vyplachovať oči prúdom tečúcej vody, roztvoriť očné viečka (ak je potrebné aj násilím); pokiaľ má postihnutý kontaktné šošovky, neodkladne ich vyberať,
 - výplach vykonávať najmenej 10 minút,
 - zaistiť lekárske, pokiaľ možno odborné ošetrovanie,
 - Poznámka: V prípade, že prípravok zostane na koži viečok a nie je ho možné odstrániť vodou, nepoužívajte k odstráneniu násilie a ponechať na odborné ošetrovanie.

Prejavy života:

1. zistenie dychu priložením ušného laloka k nosu a ústam postihnutého (počujeme a cítime), priložením jednej ruky na hrudník, druhej na nad bruško (cítime a hmatáme pohyby nad bruška), zistenie farby postihnutého (či nemodrie sliznica a okrajové časti tela),
2. zúženie zrenice pri prudkom osvetlení (v hlbokom bezvedomí môže chýbať).

Príznaky smrti:

Ak prestane pracovať srdce a zastaví sa aj dýchanie, nastáva smrť. Telu chýba kyslík, čo sa prejaví odumretím mozgových buniek. Preto sa pri oživovaní zameriavame na obnovenie činnosti srdca a pľúc.

Smrť má dve obdobia - klinická a biologická. V klinickej smrti, ktorá trvá 5 až 7 minút, človek už nedýcha a nebije mu srdce, ale tkanivá ešte nepodliehajú rozkladu. V tomto období je možné telo priviesť k životu, dokiaľ nedošlo k ťažkému poškodeniu mozgu, srdca a pľúc. Po 8 až 10 minútach nastáva biologická smrť, kedy už nie je možnosť záchrany.

Pri určení, či je ranený živý či mŕtvy, vychádzame z tzv. neistých a istých známk smrti. Neisté známky smrti - ranený nedýcha, nebije mu srdce, nereaguje na pichnutie špendlíkom, zrenice nereagujú ani na silné osvetlenie. Isté známky smrti - skalenie rohovky oka a ich vysychanie, pri stisnutí oka zo strán prstami, sa zúžia zrenice a pripomínajú vzhľadom mačacie oko, telo začína tuhnúť od hlavy za 2 až 4 hodiny po smrti, telo chladne, objavujú sa posmrtné škvrny modravé farby, ktoré vznikajú presunom krvi do nižšie uložených častí tela.

Smernica na určenie podmienok organizácie výchovy zamestnancov v oblasti bozp

úvodné ustanovenia, Účel

Smernica stanovuje zásady odbornej prípravy zamestnancov v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v spoločnosti.. Vymedzuje základné práva a povinnosti zamestnancov spoločnosti pri zabezpečovaní odbornej prípravy v oblasti BOZP.

Smernica je záväzná pre všetkých zamestnancov spoločnosti.

Vedúci zamestnanci sú povinní oboznámiť s touto smernicou všetkých svojich podriadených zamestnancov.

Rozsah platnosti

Táto smernica je platná v rámci spoločnosti, záväzná pre zamestnávateľa a všetkých jeho zamestnancov. Vztahuje sa taktiež primerane aj na osoby, ktoré sa so súhlasom zamestnávateľa zdržiavajú v jeho priestoroch a objektoch.

Definícia Pojmov a skratiek

Definície

Zamestnávateľ : právnická osoba, s ktorou majú uzatvorený zamestnanci zmluvný pracovnoprávny vzťah

Zamestnanci - všetci zamestnanci, ktorí sú v zmluvnom pracovnom pomere so zamestnávateľom

Vedúci zamestnanci - zamestnanci, ktorí riadia niektorý z útvarov alebo oddelení zamestnávateľa

Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci - je stav pracovných podmienok, ktoré vylučujú alebo minimalizujú pôsobenie nebezpečných a škodlivých činiteľov pracovného procesu a pracovného prostredia na zdravie zamestnancov.

Dodávateľ - osoba, alebo organizácia, ktorá zamestnávateľovi dodáva služby v súlade s dohodnutými podmienkami a okolnosťami.

Interné predpisy na zaistenie BOZP - sú aj pravidlá o BOZP vydané zamestnávateľom po dohode so zástupcami zamestnancov, resp. po dohode s príslušným orgánom inšpekcie práce a orgánom na ochranu zdravia.

Organizačné opatrenia - spočívajú vo vhodnej úprave celého pracovného režimu a organizácie práce tak, aby sa vylúčilo alebo obmedzilo pôsobenie škodlivých alebo nepriaznivých vplyvov práce a pracovného prostredia. (vykonávanie analýzy rizík, resp. prehodnotenie existujúceho systému riadenia rizík, skvalitnenie preventívnej kontroly a údržby zariadení a objektov, uplatňovanie kvalifikačných požiadaviek, zvýšenie počtu pracovníkov v sledovanej činnosti, úprava režimu práce, zavedenie bezpečnostných prestávok, úprava materiálových tokov a premiestňovacích procesov, prehĺbenie kontroly dodržiavania bezpečnostných požiadaviek, kontrola konzumácie alkoholu a i.)

Pracovisko - fyzický priestor, kde pracovníci zotrávajú, alebo v ktorom sa pohybujú počas pracovného procesu a ktorý je pod kontrolou zamestnávateľa.

Pracovný úraz - je poškodenie zdravia, ktoré bolo zamestnancovi spôsobené pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním nezávisle od jeho vôle krátkodobým, náhlým a násilným pôsobením vonkajších vplyvov.

Právne a ostatné predpisy na zaistenie BOZP - sú predpisy na ochranu života a predpisy na ochranu zdravia, hygienické predpisy a protiepidemické predpisy, technické predpisy, technické normy, dopravné predpisy, predpisy o požiarnej ochrane a predpisy o manipulácii s horľavinami, výbušninami, zbraňami, rádioaktívnymi látkami, jedmi a inými látkami škodlivými zdraviu, ak upravujú otázky týkajúce sa ochrany života a zdravia.

Posudzovanie rizík - Systematické preverovanie toho, čo môže zamestnancom a osobám zdržiavajúcim sa so súhlasom podniku na jeho pracoviskách ublížiť, alebo pôsobiť nežiaducu udalosť a zváženie, či sú súčasné bezpečnostné opatrenia dostatočné.

Nebezpečenstvo - je stav alebo vlastnosť faktora pracovného procesu a pracovného prostredia, ktoré môžu poškodiť zdravie zamestnanca.

Ohrozenie - je situácia, v ktorej nemožno vylúčiť, že zdravie zamestnanca bude poškodené.

Riziko - je pravdepodobnosť vzniku poškodenia zdravia zamestnanca pri práci a stupeň možných následkov na zdraví.

Prevencia - je systém opatrení plánovaných a vykonávaných vo všetkých oblastiach činnosti zamestnávateľa, ktoré sú zamerané na vylúčenie alebo obmedzenie rizika a faktorov podmieňujúcich vznik pracovných úrazov, chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce, a určenie postupu v prípade bezprostredného a vážneho ohrozenia života alebo zdravia zamestnanca.

Technické opatrenia - spočívajú vo vhodnej úprave, udržiavaní objektov, pracovísk, strojov a zariadení v takom technickom stave, ktorý zaručuje ich bezpečnú prevádzku. Požadovaný stav sa dosahuje najmä pravidelnými odbornými prehliadkami a skúškami, pravidelnou údržbou, odstraňovaním nedostatkov, prispôbovaním strojov,

zariadení a technológií novým poznatkom vedy, techniky apod. (rekonštrukcie zariadení, úprava technologického postupu, pravidelná technická diagnostika, nahrádzanie fyzicky namáhavých prác technickými prostriedkami, nahradzanie škodlivých látok neškodnými, zvýšenie kvality prostriedkov osobnej ochrany a i.).

Skratky

BOZP	- bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci
NR SR	- Národná rada Slovenskej republiky
OOPP	- osobné ochranné pracovné prostriedky
OPP	- ochrana pred požiarmi
PÚ	- pracovný úraz
STN	- slovenská technická norma
ZP	- zákonník práce
Z. z.	- zbierka zákonov

Zodpovednosti a právomoci

Postupy a zásady uvedené v tejto smernici sú záväzné pre všetkých zamestnancov, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom podieľajú na realizácii a zabezpečovaní činností popísaných v tejto smernici.

Za spracovanie a aktualizáciu tejto smernice, ako aj jej realizáciu v praxi je zodpovedný :

Všetci zamestnanci sú povinní preukázateľne sa oboznámiť s touto smernicou a dodržiavať jej ustanovenia. Táto smernica je záväzná pre každého zamestnanca, dňom, kedy bol s ňou oboznámený.

Bezpečnostný technik s touto smernicou oboznamuje vedúcich zamestnancov a ostatných zamestnancov v intervale 1x36 mesiacov.

Vedúci zamestnanci sú povinní umiestniť túto smernicu na takom mieste, aby bola zamestnancom verejne prístupná.

Povinnosti zamestnávateľa

Zamestnávateľ je povinný:

- pravidelne, zrozumiteľne a preukázateľne oboznamovať každého zamestnanca
- s právnymi predpismi a ostatnými predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, so zásadami bezpečnej práce, zásadami ochrany zdravia pri práci, zásadami bezpečného správania na pracovisku a s bezpečnými pracovnými postupmi a overovať ich znalosť,
- s existujúcim a predvídateľným nebezpečenstvom a ohrozením, s dopadmi, ktoré môžu spôsobiť na zdraví, a s ochranou pred nimi,
- so zákazom vstupovať do priestoru, zdržiavať sa v priestore a vykonávať činnosti, ktoré by mohli bezprostredne ohroziť život alebo zdravie zamestnanca.
- oboznámiť zrozumiteľne a preukázateľne zamestnanca so zoznamom prác a pracovísk zakázaných tehotným ženám, matkám do konca deviateho mesiaca po pôrode a dojčiacim ženám; spojených so špecifickým rizikom pre tehotné ženy, matky do konca deviateho mesiaca po pôrode a pre dojčiace ženy; zakázaných mladistvým zamestnancom
- oboznámenie vykonať pri prijatí zamestnanca do zamestnania, preložení na iné pracovisko, zaradení alebo prevedení na inú prácu, zavedení novej technológie, nového pracovného postupu alebo nového pracovného prostriedku
- poskytnúť zamestnancom a zástupcom zamestnancov pre bezpečnosť vhodným spôsobom a zrozumiteľne potrebné informácie o
- nebezpečenstvách a ohrozeniach, ktoré sa pri práci a v súvislosti s ňou môžu vyskytnúť, a o výsledkoch posúdenia rizika,
- preventívnych opatreniach a ochranných opatreniach, ktoré zamestnávateľ vykonal na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a ktoré sa vzťahujú všeobecne na zamestnancov a na nimi vykonávané práce na jednotlivých pracoviskách,
- opatreniach a postupe v prípade poškodenia zdravia vrátane poskytnutia prvej pomoci, ako aj o opatreniach a postupe v prípade zdolávania požiaru, záchranných prác a evakuácie,
- preventívnych opatreniach a ochranných opatreniach navrhnutých a nariadených príslušným inšpektorátom práce alebo orgánmi dozoru,
- pracovných úrazoch, chorobách z povolania a o ostatných poškodeniach zdravia z práce, ktoré sa vyskytli u zamestnávateľa, vrátane výsledkov zisťovania príčin ich vzniku a o prijatých a vykonaných opatreniach.

Povinnosti vedúcich zamestnancov

Plnenie úloh zamestnávateľa v oblasti starostlivosti o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci zabezpečujú vedúci zamestnanci na všetkých stupňoch riadenia v rozsahu úloh vyplývajúcich z ich funkcií.

Vedúci zamestnanci sú zodpovední za:

- zabezpečenie účasti novoprijatých zamestnancov na vstupnom oboznámení a na vstupnej inštruktáži na pracovnom mieste ako aj uvoľnenie zamestnancov na periodické oboznamovanie v ich pracovnom čase,
- oboznámenie nimi riadených zamestnancov s ich úlohami, povinnosťami a právami,
- oboznámenie zamestnancov s možnými rizikami vyplývajúcimi z povahy práce, ktorú budú vykonávať

a informovanie zamestnancov s ochrannými opatreniami pred ich pôsobením,

- za realizáciu vzdelávania realizovaného priamo na jednotlivých organizačných jednotkách,
- vedenie evidencie o vykonanom vzdelávaní,
- informovanie a pozývanie zamestnancov k účasti na vzdelávaní.

Základné povinnosti zamestnancov

Zamestnanec je povinný:

- dodržiavať právne predpisy a ostatné predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, zásady bezpečnej práce, zásady ochrany zdravia pri práci a zásady bezpečného správania na pracovisku a určené pracovné postupy, s ktorými bol riadne a preukázateľne oboznámený,
- zúčastňovať sa na oboznamovaní a inom vzdelávaní zabezpečovanom zamestnávateľom v záujme bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a podrobiť sa overovaniu jeho znalosti.

Výchova a vzdelávanie v oblasti BOZP

Základné zásady riadenia a odbornej prípravy v oblasti BOZP

- Znalosť právnych a ostatných predpisov na zaistenie BOZP je neoddeliteľnou a trvalou súčasťou kvalifikačných predpokladov každého zamestnanca spoločnosti.
- Odborná príprava a oboznamovanie zamestnancov a zástupcov zamestnancov pre BOZP, ktoré uskutočňuje zamestnávateľ v záujme zaistenia BOZP, sa musí uskutočňovať v pracovnom čase.
- Zamestnávateľ je povinný zabezpečiť, aby súčasťou programu vzdelávania a odbornej prípravy zamestnancov bola problematika BOZP.
- Povinnosť zamestnávateľa všestranne sa starať o BOZP sa vzťahuje na všetky osoby, ktoré sa s jeho vedomím zdržiavajú na jeho pracoviskách.
- Náklady spojené so zabezpečovaním starostlivosti o BOZP znáša zamestnávateľ.
- Zodpovednosť a povinnosti zamestnávateľa pri zaisťovaní BOZP a pri vykonávaní potrebných opatrení nie sú dotknuté povinnosťami vedúcich zamestnancov a zamestnancov pri starostlivosti o BOZP.
- Zamestnávateľ, zamestnanci, zástupcovia zamestnancov pre BOZP a odborová organizácia navzájom spolupracujú pri plánovaní a vykonávaní opatrení v oblasti ochrany práce.

Cieľom výchovy a vzdelávania v oblasti BOZP je zabezpečiť získanie potrebného súboru informácií, resp. vedomostí pre bezpečný výkon pracovných činností, ale aj vedomostí o zásadách bezpečného správania a konania zamestnancov pri práci.

V podmienkach zamestnávateľa sa výchova a vzdelávanie zamestnancov v oblasti BOZP realizuje formou:

- Vstupného oboznámenia
- Doplnovacieho oboznámenia
- Opakovaného oboznámenia
- Odborná príprava
- Mimoriadne oboznámenie
- Inštruktáž

Vstupné oboznámenie:

Úlohou vstupného oboznámenia je oboznámiť nových zamestnancov so základnými predpismi BOZP a s vnútornými prevádzkovými predpismi zamestnávateľa, ktoré upravujú oblasť BOZP.

Oboznámenie musia absolvovať všetci novoprijatí zamestnanci aj brigádnici.

Oboznámenie sa vykonáva pred nástupom na pracovisko.

Po oboznámení sa vykoná inštruktáž priamo na pracovnom mieste ako aj zacvičenie do profesie.

Úlohou oboznámenia na pracovisku je získanie vedomostí o konkrétnych podmienkach BOZP na pracovisku, ktoré sú potrebné na bezpečný výkon práce.

Osnova vstupného oboznámenia je uvedená v Prílohe č. 1.

Zodpovedným organizátorom a koordinátorom formálnej i obsahovej stránky vstupného oboznámenia novoprijatých zamestnancov je Bezpečnostný technik.

Vstupné oboznámenie zabezpečuje Bezpečnostný technik, ktorý je povinný dodržiavať schválený učebný a časový harmonogram.

Inštruktáž na pracovnom mieste vykoná priamy nadriadený.

Dĺžka inštruktáže na pracovnom mieste závisí od konkrétnych prevádzkovo-bezpečnostných podmienok pracoviska, zložitosti a náročnosti vykonávanej práce alebo funkcie, resp. profesie a musí vystihovať všetky nebezpečenstvá a ohrozenia, ktoré sa vyskytujú na príslušnom pracovisku.

Doplnovacie oboznámenie:

Doplnovacie oboznámenie sa poskytuje zamestnancovi pri zmene pracovnej náplne, preradení na inú prácu, prípadne zavádzaní nových technológií.

Opakované oboznámenie:

Za účelom zvyšovania úrovne vedomostí zamestnancov z bezpečnostných predpisov, rozširovania a prehĺbovania znalostí bezpečných spôsobov práce, sú na všetkých pracoviskách zamestnávateľa povinne realizované opakované oboznámenie. Oboznámenie organizujú a vykonávajú vedúci zamestnanci.

Osnova opakovaného oboznámenia je uvedená v Prílohe č. 1 tejto smernice.

Pri opakovanom oboznámení dochádza k obnoveniu vedomostí získaných pri predchádzajúcom oboznámení, ako aj doplnení vedomostí o nové skutočnosti. Interval opakovaného oboznamovania je stanovený v zmysle zákona č. 124/2006 Z. z. minimálne raz za 3 roky.

Opakované oboznámenie sú povinní absolvovať všetci zamestnanci.

Po každom oboznámení musí byť úroveň potrebných znalostí bezpečnostných predpisov overená.

Pravidelné oboznamovanie nenahrádza odbornú prípravu predpísanú príslušnými právnymi a ostatnými predpismi z oblasti BOZP a technickými normami u zamestnancov vybraných profesií.

Odborná príprava:

Týka sa zamestnancov, ktorí potrebujú k výkonu svojej činnosti príslušnú odbornú spôsobilosť, napr. obsluha motorových vozíkov, zvarač, práce vo výškach a nad voľnou hĺbkou a i.

Odborná príprava a skúšky pre tieto profesie sú organizované podľa príslušných právnych a ostatných predpisov na zaistenie BOZP.

Mimoriadne oboznámenie:

Mimoriadne oboznámenie je potrebné poskytnúť zamestnancovi v nasledujúcich prípadoch:

- zamestnanec vracajúci sa na pracovisko po pracovnom úraze,
- zamestnanec po závažnom pracovnom úraze,
- pred výkonom zvlášť nebezpečných prác.

O príčinách a okolnostiach každého registrovaného PÚ sú oboznámení všetci zamestnanci príslušného pracoviska, kde úraz vznikol. Oboznámenie vykoná vedúci zamestnanec.

Inštruktáž pre pracovníkov dodávateľských organizácií

Poverený zamestnanec zamestnávateľa je povinný oboznámiť zamestnancov dodávateľa s miestom výkonu práce, možnými nebezpečenstvami a rizikami, ktoré sa pri výkone ich práce môžu vyskytnúť a ako sa voči nim chrániť.

Záznamy o vykonanom oboznámení

O vykonaní oboznámenia sa vyhotoví záznam, z ktorého musí byť zrejmé:

- kto vykonal oboznámenie,
- kedy (dátum), rozsah (koľko hodín),
- kto sa oboznámenia zúčastnil,
- o čom boli účastníci oboznámení,
- podpis lektora aj oboznámeného zamestnanca,
- záznam z overenia vedomostí s uvedením výsledku overenia.

Súvisiace dokumenty a záznamy

Jedná sa o dokumenty a záznamy, ktoré vznikajú pri zabezpečovaní činností popísaných v tejto smernici.

Dokumenty

Jedná sa o dokumenty, na ktoré sú odkazy v tejto smernici a ktoré majú priamu súvislosť so zabezpečovaním jednotlivých činností v smernici popísaných.

Zákon NR SR č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov

Zákon NR SR č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Záznamy

V nadväznosti na túto smernicu sú vytvorené a používané nasledujúce záznamy:

Záznam o oboznámení

Záverečné ustanovenia

Táto smernica je záväzná pre všetkých zamestnancov, ktorí sú so zamestnávateľom v pracovnoprávnom alebo obdobnom pracovnom vzťahu a primerane aj pre osoby, ktoré sa so súhlasom zamestnávateľa zdržiavajú v jej priestoroch a objektoch.

Na osoby, ktoré sú pre zamestnávateľa činné na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, sa vzťahuje táto smernica v súlade s § 18 zákona NR SR č. 124/2006 Z. z. o BOZP v rozsahu vyplývajúcom z týchto dohôd.

Platnosť tohto predpisu je 3.8.2023

Dátum účinnosti predpisu trvá.

Súvisiace dokumenty:

Osnovy oboznámenia, Záznam o oboznámení z BOZP, Prezenčná listiny z oboznámenia BOZP

Príloha č. 1 Intervaly pre vykonávanie vzdelávania

Osobné ochranné pracovné prostriedky

Osobitné ustanovenia

Základné ustanovenia

- Osobné ochranné pracovné prostriedky (OOPP) sú určené k tomu, aby sa ich používaním zamestnanci pri plnení pracovných povinností chránili pred rizikami, ktoré by mohli ohroziť ich zdravie, bezpečnosť alebo ich život.
- Osobné ochranné pracovné prostriedky poskytuje zamestnávateľ vtedy, keď nebezpečenstvo nemožno vylúčiť alebo obmedziť technickými prostriedkami, prostriedkami kolektívnej ochrany ani metódami a formami organizácie práce.
- Ako osobný ochranný pracovný prostriedok sa zamestnancom poskytuje aj pracovný odev a obuv, ak pracujú v prostredí, v ktorom ich odev alebo obuv podliehajú mimoriadnemu opotrebeniu alebo znečisteniu tak, že sa stanú nepoužívateľné za čas kratší ako šesť mesiacov. Vedúci zamestnanci, ktorí sa v rámci svojich pracovných povinností zdržiavajú na pracoviskách, na ktorých sú pridelované OOPP, majú nárok na pridelenie príslušných OOPP, vyšpecifikovaných pre dané profesie a pracoviská.
- Poskytovať možno len tie osobné ochranné pracovné prostriedky, ktoré boli schválené príslušnou autorizovanou skúšobňou (doklad o zhode výrobku) v súlade so zákonom č. 264/1999 Z. z. a bezpečnostným technikom v spolupráci s príslušnými vedúcimi zamestnancami.
- Osobné ochranné pracovné prostriedky musia:
 - zabezpečovať účinnú ochranu pred existujúcimi nebezpečenstvami a predvídateľnými nebezpečenstvami a sám nesmie zvyšovať riziko,
 - zodpovedať existujúcim a predvídateľným pracovným podmienkam a pracovnému prostrediu na pracovisku,
 - vyhovovať ergonomickým požiadavkám, zdravotnému stavu zamestnanca a po nevyhnutnom malom prispôbení aj telu zamestnanca, ak to osobný ochranný pracovný prostriedok umožňuje,
 - byť zdravotne neškodný.
- Tam, kde prítomnosť viacerých nebezpečenstiev vyžaduje, aby zamestnanec používal súčasne viac druhov osobných ochranných pracovných prostriedkov, musia sa OOPP dať navzájom kombinovať tak, aby boli proti týmto nebezpečenstvám účinné.
- Príslušní vedúci zamestnanci zabezpečia vybavenie zamestnancov osobnými ochrannými pracovnými prostriedkami tak aby ich chránili pred nebezpečenstvami vyplývajúcimi z práce, oboznámia zamestnancov s nebezpečenstvami, pred ktorými ich používanie OOPP chráni, a súčasne zamestnancov preukázateľne poučia o správnom používaní a nosení týchto osobných ochranných pracovných prostriedkov, o ich čistení a skladovaní. Oboznámenie vedúcich zamestnancov zabezpečí technik BOZP/autorizovaný technik BOZP.
- Osobné ochranné pracovné prostriedky sa používajú určeným spôsobom a na určené účely po celý čas trvania nebezpečenstva.
- Zamestnávateľ poskytuje osobné ochranné pracovné prostriedky podľa svojho zoznamu poskytovaných osobných ochranných pracovných prostriedkov, ktorý je vypracovaný na základe vykonanej analýzy rizík vyplývajúcich z pracovných procesov.
- Hodnotenie rizík, ktoré je vypracované technikom BOZP/autorizovaným technikom BOZP v spolupráci s príslušnými vedúcimi zamestnancami obsahuje:
 - analýzu rizík každej práce (pracoviska) a určenie tých, ktoré nemožno vylúčiť alebo obmedziť a ktoré môžu ohroziť život a zdravie zamestnanca,
 - charakteristiku vlastností, ktoré musia mať OOPP, aby boli účinné proti nebezpečenstvám,
 - hodnotenie, či osobné ochranné pracovné prostriedky, ktoré bude zamestnancom poskytovať, poskytujú účinnú ochranu pred nebezpečenstvami, zodpovedajú podmienkam práce a pracovného prostredia, spĺňajú ergonomické požiadavky, vyhovujú zdravotnému stavu a pod.
- Ak sa zmenia riziká v dôsledku zmeny technológie, organizácie práce, alebo v dôsledku zmeny, alebo zhoršenia pracovných podmienok, ako aj v prípade, ak sú dostupné účinné technické prostriedky a prostriedky kolektívnej ochrany na vylúčenie alebo obmedzenie nebezpečenstiev alebo ak sú dostupné účinnejšie osobné ochranné pracovné prostriedky, technik BOZP/autorizovaný technik BOZP v spolupráci s vedúcimi zamestnancami znovu zanalyzujú nebezpečenstvá a prehodnotia vhodnosť poskytovaných OOPP. OOPP sú majetkom zamestnávateľa, ktorý ich poskytuje bezplatne zamestnancom k trvalému alebo prechodnému používaniu pre výkon prác počas trvania rizika.
- OOPP – ochranné prilby sa poskytujú aj iným osobám, ktoré sa zo súhlasom zamestnávateľa zdržiavajú v jej priestoroch a objektoch (výkon kontrol ŠOD, návštevy, a pod.). Navštívená osoba je povinná návštevu započítať ochranu hlavy – prilbu len v tých prípadoch, kedy táto návšteva bude vstupovať do výrobných priestorov.
- Zamestnancom iných firiem, ktoré vykonávajú činnosť pre zamestnávateľa na základe dohôd na jej pracoviskách, prideluje OOPP ich zamestnávateľ v súlade so zákonom č. 124/2006 Z. z. o BOZP, pokiaľ sa zmluvné strany nedohodli inak.

- Osobné ochranné pracovné prostriedky, pri ktorých je predpísaná priama kontrola podľa príslušnej STN (dielektrické rukavice, prostriedky osobného zabezpečenia a pod.) sa vymieňajú okamžite, keď výsledok kontroly preukáže nesúlad s príslušnou normou.
- Vo všetkých výrobných priestoroch a pracoviskách je povinnosť zamestnancov používať ochranu hlavy – ochrannú prilbu. Výnimka je povolená pri príchode do zamestnania na príslušné pracovisko a pri odchode zo zamestnania. OOPP – ochranná prilba sa nemusí používať na pracoviskách v AB, v kanceláriách.
- Doba výmeny OOPP je určená stratou funkčných vlastností OOPP, kde lehota výmeny nemusí byť identická s doporučenou lehotou, alebo lehotou použitia pre konkrétne OOPP (dielektrické rukavice, ochranné filtre a pod.). Akonáhle stratí OOPP svoje ochranné vlastnosti, ktorými má zamestnanca chrániť, alebo skončí jeho expiračná doba, musí príslušný vedúci zamestnanec zabezpečiť zamestnancovi vydanie nového OOPP.

Povinnosti a práva vedúcich zamestnancov v súvislosti s poskytovaním OOPP

Povinnosti vedúcich zamestnancov

Prehľad poskytovaných OOPP pre jednotlivé profesie zostavuje a priebežne novelizuje technik BOZP/autorizovaný technik BOZP v spolupráci s príslušnými vedúcimi zamestnancami a zástupcami zamestnancov.

Ďalej sú vedúci zamestnanci povinní:

- sústavne vyhodnocovať riziká, ktorými sú nimi riadení zamestnanci pri práci vystavení a určiť tie, ktoré nemožno vylúčiť alebo obmedziť a ktoré môžu ohroziť zdravie zamestnancov,
- zabezpečiť včasné a úplné pridelenie OOPP zamestnancom podľa vypracovaného prehľadu poskytovaných OOPP pre jednotlivé profesie,
- novoprijatých zamestnancov pred pridelením na danú prácu ihneď vybaviť potrebnými osobnými ochrannými pracovnými prostriedkami tam, kde hrozí bezprostredné nebezpečenstvo ohrozenia zdravia (ochranné okuliare, ochranné rukavice, ochrannú prilbu, respirátor, pracovný odev, zátkový alebo slúchadlový chránič sluchu a pod.),
- pri výbere OOPP pre určitého zamestnanca akceptovať jeho zdravotný stav, aby napriek jeho zdravotným obmedzeniam (krátkozrakosť, alergia a pod.) dostal vhodný a účinný typ OOPP,
- pri výskytu viacerých nebezpečenstiev rešpektovať vzájomnú kombinovateľnosť jednotlivých druhov OOPP pri zachovaní vysokej účinnosti ochranných funkcií každého z nich,
- pokiaľ OOPP stratí funkčnú vlastnosť z dôvodu nekvality jeho výroby uplatniť reklamáciu,
- ak OOPP stratí funkčnú vlastnosť z dôvodu nadmerného opotrebovania alebo znehodnotenia, zabezpečiť vybavenie príslušného zamestnanca ihneď novým príslušným OOPP, pričom zamestnanec poškodené OOPP musí vrátiť,
- vykonávať sústavne kontrolu používania OOPP u svojich zamestnancov a zistené skutočnosti zaznamenávať do Zápisníka BOZP, pričom za zistené nedostatky v tomto smere je potrebné vyvodzovať postihy pre porušenie pracovnej disciplíny v súlade so ZP a Pracovným poriadkom,
- v rámci komplexnej previerky stavu BOZP vyhodnotiť dodržiavanie zásad poskytovania a používania OOPP.

Právomoci vedúcich zamestnancov

Vedúci zamestnanci majú právo:

- stanoviť výšku opotrebenia a hodnotu úhrady pomernej časti z ceny OOPP pri odchode zamestnanca z dôvodu hrubého porušenia pracovnej disciplíny,
- k rozviazaniu pracovného pomeru so zamestnancom, ktorý aj napriek preukázateľnému upozorneniu nepoužíva pridelené OOPP (porušenie pracovnej disciplíny),
- vyjadrovať sa k výberu jednotlivých typov a druhov OOPP,
- za úmyselné poškodenie alebo stratu OOPP zamestnancom, požadovať náhradu za vzniknutú škodu od tohto zamestnanca v súlade so ZP.

Povinnosti a práva zamestnancov v súvislosti s poskytovanými OOPP

Povinnosti zamestnancov

Zamestnanci, ktorým boli poskytnuté OOPP sú povinní používať ich určeným spôsobom, pri pracovných činnostiach pre ktoré im boli pridelené, počas celého trvania nebezpečenstva a v súlade s pokynmi na používanie OOPP, ktoré im boli poskytnuté zrozumiteľným spôsobom.

Používať OOPP na súkromné účely sa zakazuje.

Zamestnanci sú ďalej povinní:

- primerane sa starať o pridelené OOPP,
- neodkladne hlásiť stratu funkčných vlastností (znehodnotenú nosením, poliatu olejom, roztrhanú, a pod.) prideleného OOPP svojmu príslušnému vedúcemu zamestnancovi a žiadať jeho výmenu,
- nepať OOPP v chemických látkach (acetón, trichlóretylén, tetrachlóretylén a pod.),
- pri ukončení pracovného pomeru pridelené OOPP vrátiť príslušnému vedúcemu zamestnancovi v čistom stave,
- za škodu na OOPP, ktorú zamestnanci spôsobili ich stratou, nesprávnym, resp. nedbalým zaobchádzaním alebo ich úmyselne poškodili tak, že sa nedajú ďalej používať, zodpovedajú v súlade so ZP.

Práva zamestnancov

Zamestnanci majú právo:

- zúčastniť sa na riešení problematiky výberu a poskytovania OOPP a vyjadriť sa k prideleným OOPP,
- upozorniť príslušného vedúceho zamestnanca na nedostatočné funkčné vlastnosti pridelených OOPP a na poškodenie OOPP z dôvodu používania,
- zástupca zamestnancov pre BOZP má právo kontrolovať evidenciu prideľovania OOPP zamestnancom, dodržiavanie zásad pri vybavení zamestnancov predpísanými OOPP a vyjadrovať sa k výberu OOPP na úseku, kde túto činnosť ako zástupca vykonáva.

Nákup a zabezpečovanie OOPP

- Za objednávanie a nákup OOPP podľa prehľadu poskytovaných OOPP pre jednotlivé profesie, zodpovedá oddelenie nákupu tak, aby na sklade bolo vždy zabezpečené minimálne potrebné množstvo OOPP z každého vyšpecifikovaného druhu. OOPP, ktoré sa poskytujú zamestnancom, ktorí vykonávajú prácu len príležitostne (bezpečnostné postroje pre prácu vo výškach, bezpečnostné pásy a dýchacie prístroje) objednávajú príslušní vedúci zamestnanci.
- Evidenciu prideľovania OOPP (rukavice, atď.) jednotlivým zamestnancom pre kontroly BOZP vedie príslušný vedúci zamestnanec.
- Nákupca je povinný vyžiadať si vrátenie opotrebovaných OOPP, ako aj tých, ktoré stratili funkčné vlastnosti. OOPP sa nevracajú v prípade úmrtia zamestnanca, alebo ak zamestnanec ukončil pracovný pomer z dôvodu nákazlivej alebo infekčnej choroby.
- O spôsobe ďalšieho nakladania s vrátenými OOPP rozhodne príslušný vedúci zamestnanec.
- Kontrolu OOPP, pri ktorých je táto predpísaná príslušnou STN (dielektrické rukavice, elektrikárske galoše, odpájacie tyče a záchranné háky v transformátorových staniciach, zabezpečovacie pásy, laná, dýchacie prístroje, bezpečnostné postroje a pod.) zabezpečuje príslušný vedúci zamestnanec.
- Čistenie a údržba OOPP sú zabezpečené zamestnávateľom na svoje náklady.

Poskytovanie umývacích, čistiacich a dezinfekčných prostriedkov

- Zamestnávateľ v súlade so ZP a zákonom č. 124/2006 Z. z. bezplatne poskytne zamestnancom v súlade s touto smernicou aj umývacie, čistiace a dezinfekčné prostriedky, potrebné na zabezpečenie telesnej hygieny.
- Množstvo a druh poskytovaných prostriedkov sa riadi stupňom znečistenia na pracoviskách.
- Za objednávanie umývacích, čistiacich a dezinfekčných prostriedkov zodpovedá príslušný vedúci zamestnanec
- Vydanie týchto prostriedkov zo skladu zabezpečí príslušný vedúci zamestnanec formou výdajky. Nákupca po vydaní prostriedkov vráti jednu kópiu podpísanej výdajky vedúcemu zamestnancovi a ten je povinný túto kópiu výdajky archivovať.
- Za nákup umývacích, čistiacich a dezinfekčných prostriedkov zodpovedá nákupca.
- Za výdaj a evidenciu umývacích, čistiacich a dezinfekčných prostriedkov zodpovedá príslušný vedúci zamestnanec. Evidenciu prideľovania umývacích, čistiacich a dezinfekčných prostriedkov jednotlivým zamestnancom vedie príslušný vedúci zamestnanec.

Podmienky zabezpečenia pitného režimu

Základné povinnosti zamestnávateľa:

- Zamestnávateľ v záujme zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci je povinný zabezpečovať zamestnancom pitný režim, ak to vyžaduje ochrana ich života alebo zdravia.
- Zamestnávateľ je povinný zabezpečiť pitný režim pri zvýšenej záťaži teplom alebo chladom.

Vymedzenie okruhu zamestnancov, ktorým zamestnávateľ zabezpečí pitný režim:

- Zamestnávateľ poskytne zamestnancom pitný režim
 - pri prekročení prípustných hodnôt mikroklimatických podmienok pitnú vodu bezprostredne na mieste výkonu práce,
 - ak je predpoklad prekročenia smerných hodnôt dlhodobu a krátkodobu únosnej záťaže teplom alebo pri dlhodobej práci na vonkajšom pracovisku počas mimoriadne teplých dní navyše nápoje, prostredníctvom ktorých sa dopĺňa strata tekutín a minerálnych látok stratených potením a dýchaním.
- Zamestnávateľ zabezpečí pre zamestnancov pri zvýšenej záťaži chladom nápoje, prostredníctvom ktorých sa dopĺňa strata tepla v organizme, najmä
 - pri dlhodobej práci na uzatvorenom pracovisku, na ktorom je z technologických dôvodov teplota 4°C a nižšia,
 - pri dlhodobej práci na vonkajšom pracovisku, ak je priemerná teplota vzduchu počas pracovnej zmeny nižšia ako 4°C.
- Zamestnávateľ zabezpečí
 - pri záťaži teplom prostredníctvom pitného režimu úhradu najmenej 70% vody stratenej za pracovnú zmenu potením a dýchaním,
 - pri záťaži chladom najmenej pol litra teplého nápoja za pracovnú zmenu,
 - pri záťaži teplom alebo chladom primeranú teplotu poskytovaných nápojov.

Zoznam zamestnancov s nárokom na zabezpečenie pitného režimu:

Bezpečnostný technik v spolupráci s príslušnými vedúcimi zamestnancami a pracovnou zdravotnou službou je povinný vypracovať návrh okruhu zamestnancov (profesií), ktorí majú nárok na zabezpečenie pitného režimu. Pri vypracovaní tohoto návrhu je povinný vychádzať z požiadaviek právnych predpisov na zaistenie BOZP, odborného stanoviska zamestnancov pracovnej zdravotnej služby a charakteru vykonávaných činností a pracovného prostredia.

Súčasne v spolupráci s uvedenými zložkami stanoví požiadavky, ktoré bližšie určia podmienky poskytovania nápojov. V nich konkretizuje všetky náležitosti potrebné pre zabezpečenie pitného režimu pre zamestnancov u ktorých to vyžaduje ochrana ich života alebo zdravia.

Návrh okruhu zamestnancov s nárokom na zabezpečenie pitného režimu, konkrétnych podmienok jeho zabezpečenia aj s príslušnými podkladmi a informáciami využitými pri jeho tvorbe, predloží na posúdenie komisii.

Komisia posúdi predložený návrh a podľa výsledku posúdenia schváli, alebo požiadá o preverenie predložených skutočností, vyžiada si doplňujúce informácie alebo požiadá o doplnenie návrhu.

Na základe schváleného návrhu sa vytvorí zoznam profesií, ktorým sa zabezpečí pitný režim v rozsahu a podľa podmienok schválených komisiou.

V prípade vzniku potreby zmeny alebo doplnenia zoznamu zamestnancov (v prípade organizačných zmien, pri vzniku nových profesií (funkcií), resp. ich zániku, pri podstatných zmenách technologických postupov a pod.) predloží návrh na jeho zmenu alebo doplnenie príslušný vedúci zamestnanec alebo bezpečnostný technik sám, ktorí v čo možno najkratšom čase osloví príslušných členov komisie o vyjadrenie k navrhovaným zmenám.

Požiadavky na poskytované nápoje, podmienky poskytovania:

- Zamestnávateľ poskytne nápoje výlučne v naturálnej forme a z bezpečnostných dôvodov prednostne v plastových baleniach
- Nárok na bezplatné poskytovanie nápojov pri práci na horúcich a chladných pracoviskách majú zamestnanci tých pracovísk a profesií, ktoré sú zahrnuté v zozname pre ich poskytovanie
- Zamestnancom, ktorí majú nárok na ochranné nápoje a nie sú z akéhokoľvek dôvodu prítomní na pracovisku, tieto nápoje, ani náhrada za nich, nepatria.
- Zamestnávateľ zabezpečí, aby nápoje boli zamestnancom poskytované zásadne priamo na pracovisku, prípadne v jeho bezprostrednej blízkosti tak, aby boli ľahko a bezpečne dostupné a aby pri ich poskytovaní a distribúcii boli dodržané epidemiologické zásady
- Ak sa nápoje budú pripravovať na pracovisku, zamestnávateľ zabezpečí, aby
 - použitá voda bezpodmienečne vyhovovala platným hygienickým predpisom a pri manipulácii s vodou sa dodržiavali všetky hygienické zásady a postupy
- Zamestnávateľ ďalej zabezpečí, aby nápoje poskytované na pracovisku s nadmernou záťažou teplom alebo chladom
 - mali primeranú teplotu a boli poskytované v primeranom množstve
 - boli vhodné a pre danú pracovnú činnosť primerane zdravotne nezávadné
 - a ich sortiment bol vhodne striedaný
- Objednanie, výdaj a evidenciu odberu ochranných nápojov pre zamestnancov zabezpečí vedúci prevádzky.

Charakteristika poskytovaných nápojov:

Pre zabezpečenie pitného režimu, zamestnávateľ poskytuje

▪ pri zvýšenej záťaži teplom

- Ochranné nápoje ktorými sú:

- a) nápoje slúžiace k náhrade tekutín nevyhnutných pre život a zdravie, poprípade i ďalších látok stratených nadmerným potením v prostredí zvýšenej tepelnej záťaže (nápoje nahradzujúce)
- b) nápoje, ktoré slúžia k predchádzaniu neprimeraným reakciám organizmu na tepelné zaťaženie, hlavne nadmernému pocitu smädu (nápoje občerstvujúce).

▪ pri zvýšenej záťaži chladom - podávať teplé nápoje**Požiadavky na ochranné nápoje:**

Charakteristika ochranných nápojov

- Ochranné nápoje musia byť zdravotne nezávadné, musia mať vhodné chuťové vlastnosti a vhodnú teplotu (10 – 12 °C).

Ako ochranné nápoje sa nesmú poskytovať:

- nápoje obsahujúce alkohol, vrátane nízkostupňového piva,
- mlieko,
- nápoje obsahujúce viac ako 6,5 % cukru.

Práca so zobrazovacími jednotkami

Pracovisko

- 1) Pracovisko na účely tejto smernice sa rozumie, že je to sústava zahŕňajúca zobrazovaciu jednotku a ďalšie príslušenstvo
- 2) neoddeliteľnou súčasťou pracoviska je aj pracovné sedadlo, pracovný stôl alebo pracovná plocha.
- 3) Používanie ktoréhokoľvek zariadenia, ktoré je súčasťou pracoviska so zobrazovacou jednotkou, nesmie ohrozovať bezpečnosť a zdravie zamestnancov.
- 4) **Obrazovka**
 - a) Znaký na obrazovke musia byť dobre čitateľné a zreteľne zobrazené, primerane veľké a s dostatočnou vzdialenosťou medzi znakmi a riadkami.
 - b) Obraz na obrazovke musí byť ustálený bez blikania alebo iných prejavov nestálosti.
 - c) Jas obrazovky a kontrast medzi znakmi a pozadím musia byť ľahko nastaviteľné a taktiež ľahko prispôsobiteľné podmienkam prostredia.
 - d) Poloha obrazovky musí byť ľahko prispôsobiteľná potrebám zamestnanca.
 - e) Ak je to potrebné, treba používať pre zobrazovaciu jednotku osobitný podstavec alebo stôl s nastaviteľnou výškou.
 - f) Obrazovka musí byť bez zrkadlenia a svetelných odrazov spôsobujúcich zrakovú nepohodu zamestnanca.
- 5) **Klávesnica**
 - a) musí byť od zobrazovacej jednotky oddelená a musí mať takú výšku a sklon, aby zamestnanec mohol zvoliť pohodlnú pracovnú polohu umožňujúcu predchádzať únave paží a rúk.
 - b) Priestor pred klávesnicou musí byť dostatočne veľký, aby poskytol oporu ruke a predlaktiu.
 - c) musí mať matný povrch zamedzujúci vzniku svetelných odrazov.
 - d) Usporiadanie klávesnice a vlastnosti klávesov musia uľahčovať používanie klávesnice.
 - e) Znaký na klávesoch musia byť dostatočne kontrastné a čitateľné zo základnej pracovnej polohy.
- 6) **Pracovný stôl alebo pracovná plocha**
 - a) Doska pracovného stola alebo pracovná plocha musí mať dostatočné rozmery,
 - b) povrch dosky musí byť s nízkou svetelnou odrážavosťou a musí umožniť pružné usporiadanie zobrazovacej jednotky, klávesnice, dokumentov a ďalších súvisiacich zariadení.
 - c) Držiak dokumentov musí byť stabilný, prispôsobiteľný potrebám zamestnanca a umiestnený tak, aby sa minimalizovali nepohodlné pohyby a polohy hlavy a očí.
 - d) Pracovné miesto musí zamestnancovi poskytovať primeraný priestor na zaujatie pohodlnej pracovnej polohy.
- 7) **Pracovné sedadlo**
 - a) musí byť stabilné a musí zamestnancovi umožňovať pohodlnú pracovnú polohu a voľnosť pohybov.
 - b) musí byť nastaviteľné na výšku, pričom aj operadlo musí mať nastaviteľnú výšku a navyše aj sklon.
 - c) Opierka nôh musí byť k dispozícii podľa individuálnej potreby zamestnanca.

Pracovné prostredie

- 1) Priestorové požiadavky pracoviska musia byť riešené tak, aby zamestnancovi poskytovalo dostatok priestoru na zmenu pracovnej polohy a pohybov.
- 2) **Osvetlenie**
 - a) Celkové osvetlenie pracovného priestoru a miestne osvetlenie musia zabezpečiť vyhovujúce svetelné podmienky a vhodný svetelný kontrast medzi obrazovkou a jej pozadím pri zohľadnení charakteru práce a vizuálnych požiadaviek zamestnanca.
 - b) predchádzať rušivým javom a svetelným odrazom na obrazovke alebo iných zariadeniach
- 3) **Svetelné odrazy a oslnenie**
 - a) Pracovisko sa musí riešiť tak, aby zdroje svetla ako okná a iné otvory, priehľadné a priesvitné stany a jasne sfarbené stany alebo zariadenia nespôsobovali priame oslnenie, a ak je to možné, nevyvolávali na obrazovke svetelné odrazy.
 - b) Okná sa musia vybaviť vhodným systémom nastaviteľnosti tienenia, aby sa znížilo podľa potreby denné svetlo dopadajúce na pracovisko.
- 4) **Hluk**
 - a) Pri zriaďovaní pracoviska treba zohľadniť hluk spôsobovaný zariadeniami na pracovisku alebo ak ide o hluk prenášaný z okolia, aby nerozptyľoval pozornosť zamestnancov a nerušil sluchovú komunikáciu.
 - b) Prijat' opatrenia na eliminovanie hluku
- 5) **Teplota**
 - a) Zariadenie, ktoré je súčasťou pracoviska, nesmie byť zdrojom tepla spôsobujúceho u zamestnancov pociť tepelnej nepohody a
 - b) tepelné pomery prostredia musia byť prispôsobené charakteru činnosti zamestnancov.
 - c) Prijat' opatrenia na eliminovanie teploty /tlenidlá, ventilátory, klimatizácia/
- 6) **Žiarenie**

- a) Všetky druhy žiarenia s výnimkou viditeľnej časti spektra elektromagnetického žiarenia musia byť znížené na úroveň zanedbateľnosti z hľadiska BOZP
 - b) Venovať neustálu pozornosť prípadným zdrojom žiarenia
- 7) Vlhkosť
- a) musí byť zabezpečená a udržiavaná primeraná úroveň vlhkosti ovzdušia.
 - b) Táto úroveň sa dosahuje prirodzenosťou alebo inštaláciou zdrojov vlhkosti

Programové vybavenie

1. musí byť vhodné pre danú úlohu a musí zodpovedať úrovni znalostí a skúsenosti zamestnanca,
2. programové vybavenie a zobrazovacia jednotka musia poskytovať zamestnancovi priamo alebo na jeho požiadanie spätnú informáciu o jeho činnosti,
3. programové vybavenie a zobrazovacia jednotka musia zobrazovať informácie v takej podobe a takou rýchlosťou, ktoré sú prispôsobené obsluhu.
4. pri spracovávaní údajov zobrazovacou jednotkou je potrebné zohľadňovať princípy softvérovej ergonómie,
5. kontrolné a kvalitatívne zariadenia sa nemôžu použiť bez predchádzajúcej informácie zamestnancovi.

Informovanosť zamestnancov a ich školenie

1. Zamestnávateľ zabezpečí informovanie zamestnancov, ktorí používajú zariadenie so zobrazovacou jednotkou ako podstatnú časť svojej práce
2. Taktiež má za povinnosť informovať ostatné subjekty zaoberajúce sa BOZP o všetkých hľadáiskách vzťahujúcich sa na ich pracovisko.

Režim práce a odpočinku

1. Vedúci zamestnanec zabezpečí pre zamestnancov prerušenie práce, s cieľom znížiť pracovnú záťaž na základe práce s počítačom
2. Po štyroch hodinách nepretržitej práce musí mať zamestnanec prestávku na oddych, ktorú určí zamestnávateľ v trvaní 20 minút.

Ochrana zdravia zamestnancov

1. Zamestnanci pracujúci s počítačom majú právo na primerané skríningové vyšetrenie zraku:
 - a) pred zaradením na prácu so zobrazovacími jednotkami
 - b) 1 x za rok 5 rokov
 - c) v prípade zrakových ťažkostí, ktoré môže spôsobiť práca na takomto zariadení
2. Náklady spojené s vyšetrením zraku uhrádza zamestnávateľ

Bezpečné pracovné postupy

zásady bezpečného správania sa na pracovisku

Základné zásady:

- Dodržiavať predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci na pridelenom pracovisku a pri práci;
- Plne sa venovať povereným úlohám, nekonať ľahkomyselne a nepozorne;
- Nerozptyľovať svojich spolupracovníkov;
- Rešpektovať a dodržiavať príkazy, zákazy a iné pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci ustanovené v organizačných smerniciach;
- Vykonávať svoju pracovnú činnosť v zmysle predpisov, ktoré sa na ňu vzťahujú tak, aby nedošlo k ohrozeniu samotného zamestnanca ani okolie;
- Pri práci vždy dodržiavať bezpečné pracovné postupy, ktoré stanovuje organizačný predpis a s ktorými ste boli riadne a preukázateľne oboznámený;
- Pri práci zásadne používať ochranné zariadenia a predpísané osobné ochranné pracovné prostriedky;
- Nikdy nepracovať so zariadením, ktoré je pokazené alebo vykazuje znaky poruchovosti;
- Pri práci používať iba správne a schválené pracovné prostriedky a pomôcky;
- Nikdy nepoužívať chybné náradie;
- Vždy dodržiavať určené odkladacie miesta a spôsob odkladania náradia;
- Pri práci vždy používať ochranné zariadenia vybudované na zariadení, v prevádzke a v priestoroch zamestnávateľa;
- Počas chodu zariadenia musia byť všetky ochranné zariadenia v prevádzkyschopnom stave;
- Pred začatím práce prekontrolovať funkciu bezpečnostného zariadenia;
- Pracovať len so zariadením, na ktorého obsluhu bol zamestnanec poverený a ktorého bezpečnú obsluhu pozná;
- Nikdy nedovoliť manipulovať so zariadením (pracovať alebo zasahovať do zariadenia akýmkoľvek spôsobom) nepovolánym osobám;
- Pri obsluhu zariadenia vykonávať iba také úkony, na ktoré má zamestnanec potrebnú kvalifikáciu a povolenie;
- Montáž, opravu a údržbu na zariadení, vykonávať predpísaným spôsobom a v rozsahu oprávnenia;
- Nikdy nevykonávať opravy bez požadovanej kvalifikácie alebo zaškolenia;
- Čistenie, masenie a opravy, vykonávať len ak je zariadenie v pokoji alebo vhodne zaistené proti vzniku nebezpečných situácií;
- Nedotýkať sa elektrického vedenia;
- Nevykonávať svojvoľné opravy na elektrickom zariadení;
- Každú poruchu ihneď ohlásiť svojmu nadriadenému;
- Pre pohyb na pracovisku používať iba vyhradené cesty a priechody, zdržiavať sa na určených miestach pre výkon práce, neprechádzať nebezpečnými technologickými miestami a priestormi;
- Nezdržiavať sa bezdôvodne na rizikových miestach (napr. na energetických zariadeniach, miestach manipulácie s nebezpečnými látkami, v miestach možného ohrozenia špeciálnou dopravou, nákladmi a bremenami, pôsobením ostrých hrán a pod.);
- Dbieť, aby únikové cesty, manipulačné priestory okolo zariadenia a priestory pred elektrickými rozvodmi a hasiacimi prístrojmi ostali nezaložené, voľné a čisté;
- Udržiavať poriadok na svojom pracovisku;
- Všímať si, rešpektovať a dodržiavať všetky bezpečnostné symboly, svetelné a zvukové signály, ktoré sú na zariadení, v prevádzke na stenách alebo inak zverejnené;
- Pri práci byť obozretný;
- Každý úraz, ktorý sa stane na pracovisku, ihneď ohlásiť svojmu nadriadenému;
- V prípade nevoľnosti alebo iných okolností prerušiť vykonanú prácu a ihneď túto skutočnosť ohlásiť nadriadenému alebo spolupracovníkovi;
- Pri zistení poruchy okamžite upovedomiť nadriadeného zamestnanca;
- Pred opustením pracoviska, uviesť ho do poriadku a zabezpečiť zariadenia proti zneužitiu neoprávnenými osobami;
- Presvedčiť sa, že elektrické a plynové spotrebiče sú vypnuté.

Zakázané je:

- Vstupovať a zdržiavať sa na pracovisku pod vplyvom alkoholu alebo iných omamných a návykových látok;
- Fajčiť a manipulovať s otvoreným ohňom v priestoroch vyznačených zákazom;
- Vykonávať akúkoľvek manipuláciu so zariadením, bez poverenia a potrebných dokladov pre manipuláciu;
- Obsluhovať resp. vykonávať akúkoľvek pracovnú činnosť, v prípade telesného, duševného alebo iného vyčerpania;
- Ponechávať prevádzkované zariadenie bez dozoru;
- Uvádzať zariadenie do chodu bez presvedčenia, že tým nie je ohrozená obsluha alebo iný zamestnanec;

- Akákoľvek nebezpečná manipulácia za chodu zariadenia, ktorá by viedla k úrazu;
- Bezodôvodné vstupovanie na pracoviská, na ktorých zamestnanec nepracuje;
- Prenášať a odkladať náradie, ktorého nástroj je v pohybe.

zásady bezpečnej práce pri prevádzke cestných motorových vozidiel

Povinnosti prevádzkovateľa vozidla:

- Zabezpečiť, aby vozidlo spĺňalo podmienky prevádzky vozidla v premávke na pozemných komunikáciách;
- Udržiavať vozidlo v riadnom technickom stave podľa pokynov na obsluhu a údržbu vydaných výrobcom;
- Zabezpečiť farebné vyhotovenie a označenie vozidla nezameniteľné s farebným vyhotovením a označením vozidiel Policajného zboru, Vojenskej polície, obecnej polície, Hasičského a záchranného zboru alebo ostatných hasičských jednotiek;
- Podrobovať vozidlo technickej kontrole a motorové vozidlo emisnej kontrole v určených lehotách;
- Vybaviť vozidlo povinnou výbavou v zmysle osobitného predpisu;
- K zaisteniu bezpečnosti cestnej premávky zabezpečovať potrebný počet spôsobilých a poučených osôb;

Zakázané je:

- Vedenie vozidla zveriť osobe, ktorá:
 - nespĺňa podmienky na jeho vedenie,
 - nemá pri sebe platné doklady na vedenie vozidla,
 - je pod vplyvom alkoholu alebo inej návykovej látky alebo ktorej schopnosť na vedenie je inak znížená, alebo ktorej totožnosť nepozná.
- Prikázať, resp. dovoliť, aby sa na jazdu použilo vozidlo:
 - ktoré vrátane nákladu alebo jeho upevnenia nespĺňa ustanovené podmienky,
 - na takej ceste, na ktorej má takéto vozidlo obmedzenú alebo zakázanú jazdu.
- Dovoľiť, aby sa na jazdu použilo vozidlo vybavené technickými prostriedkami a zariadeniami, ktorých činnosť umožňuje odhalenie alebo ovplyvňovanie funkcií technických prostriedkov používaných pri plnení úloh na úseku výkonu dohľadu nad bezpečnosťou a plynulosťou cestnej premávky;
- Prevádzkovať vozidlo, ktoré:
 - nie je schválené na premávku na pozemných komunikáciách,
 - nezhoduje sa so schváleným typom alebo na ktorom boli vykonané neoprávnené zásahy do systému, komponentu alebo samostatnej technickej jednotky, alebo ktoré je dodatočne vybavené neschváleným systémom, komponentom alebo samostatnou technickou jednotkou,
 - nadmerne poškodzuje pozemné komunikácie,
 - nemá potrebné označenie,
 - nemá potrebné doklady o evidencii, technickej a emisnej kontrole,
 - je dočasne alebo trvalo vyradené z premávky na pozemných komunikáciách,
 - svojimi rozmermi a hmotnosťami prekračuje najväčšie prípustné rozmery a najväčšie prípustné hmotnosti vozidla.

Povinnosti vodiča:

- Na jazdu použiť vozidlo, ktoré možno prevádzkovať v cestnej premávke;
- Motorové vozidlo použiť len na cestách alebo v súlade s osobitnými predpismi;
- Mať pri sebe platné doklady;
- Venovať sa vedeniu vozidla a sledovať situáciu v cestnej premávke;
- Brať ohľad na osobitne označené vozidlá;
- Dbáť na zvýšenú opatrnosť voči cyklistom a chodcom, najmä deťom, osobám so zdravotným postihnutím, osobám, ktoré používajú bielu palicu a starým osobám;
- Dať prednosť chodcoví, ktorý vstúpil na vozovku a prechádza cez priechod pre chodcov a neohrozoť ho;
- Zabezpečiť vozidlo a prepravované veci proti odcudzeniu prostriedkami montovanými do vozidla jeho výrobcom, ak sa vzdiali od vozidla mimo jeho dohľadu;
- Pred jazdou a počas jazdy zabezpečovať, aby sa vo výhľadovom poli vodiča nenachádzali predmety, ktoré môžu odvádzať pozornosť od bezpečného vedenia vozidla;
- Dodržiavať maximálnu dĺžku nepretržitej doby vedenia vozidla a bezpečnostné prestávky v súlade s osobitnými predpismi;
- Viest' evidenciu o dobe vedenia vozidla a bezpečnostných prestávkach predpísaným spôsobom;
- Pri účasti na dopravnej nehode:
 - ihneď zastaviť vozidlo,

- podľa svojich schopností a možností poskytnúť zranenej osobe prvú pomoc a bezodkladne privolať záchrannú zdravotnú službu,
- urobiť potrebné opatrenia na záchranu osoby alebo majetku ohrozeného dopravnou nehodou,
- urobiť vhodné opatrenia, aby nebola ohrozená bezpečnosť cestnej premávky na mieste dopravnej nehody.
- Pri preprave nákladu:
 - náklad na vozidle riadne umiestniť, rozložiť a upevniť,
 - zabezpečiť náklad proti zošmyknutiu, prevráteniu, pádu, alebo samovoľnému pohybu,
 - sypký materiál zakryť proti jeho vysypávaniu počas jazdy,
 - náklad zložiť a naložiť čo najrýchlejšie tak, aby nebola ohrozená bezpečnosť cestnej premávky,
 - pri otváraní bočníc, klaníc a zadného čela zabezpečiť, aby nikto nemohol byť nimi alebo uvoľneným nákladom zasiahnutý,
 - pri prítomnosti osoby na ložnom priestore vozidla zaistiť jej bezpečnosť,
 - pri vystupovaní alebo zostupovaní z ložného priestoru vozidla používať rebrík alebo iné vhodné pomôcky,
 - pri doprave ťažkých alebo nadrozmerných nákladov dodržiavať bezpečný postup nakládky, vykládky a dopravy určený prevádzkovateľom vozidla,
 - náklad na vozidle prečnievajúci vpredu, vzadu alebo do strany, viditeľne označiť,
 - zabezpečiť, aby náklad:
 - neohrozoval bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky,
 - neznečisťoval a nepoškodzoval cestu a jej okolie,
 - nespôsoboval nadmerný hluk,
 - nezakrýval svetlá vozidla, tabuľku s evidenčným číslom a vyznačenie najvyššej povolenej rýchlosti.

Vodič nesmie:

- Viest':
 - motorové vozidlo bez príslušného vodičského oprávnenia,
 - vozidlo po požití alkoholu alebo inej návykovej látky, po požití lieku v čase, keď liek môže znížiť jeho schopnosť viesť vozidlo alebo ak jeho schopnosť viesť vozidlo je znížená najmä úrazom, chorobou, nevoľnosťou alebo únavou.
- Odovzdať vedenie vozidla neoprávnenej osobe alebo osobe pod vplyvom alkoholu, inej návykovej látky a pod.;
- Ohrozovať chodcov a cyklistov prechádzajúcich cez priechod;
- Vykonávať počas vedenia vozidla činnosti, ktoré nesúvisia s vedením vozidla;
- Obmedzovať a ohrozovať iných účastníkov cestnej premávky.

zásady bezpečnej práce v kuchyni

Všeobecné zásady bezpečnej práce :

- Dodržiavať určené pokyny a bezpečné pracovné postupy pri všetkých pracovných činnostiach;
- Dodržiavať základné technologické postupy a hygienické zásady platné pre prácu v kuchyni, vrátane skladovania a prípravy pokrmov, predovšetkým :
 - osoba manipulujúca s potravinami musí vlastniť platný zdravotný preukaz a dodržiavať osobnú čistotu a hygienu (okrem iného udržiavať čistotu pracovného odevu, vrátane pokrývky hlavy),
 - v prípade ochorenia nastúpiť do práce až po úplnom uzdravení,
 - nedotýkať sa hotových pokrmov holými rukami (iba ak to je bezpodmienečne nutné),
 - pri ochutnávaní pokrmov počas varenia, oddeliť si vzorku pokrmu na tanier a až následne vzorku ochutnať (za žiadnych okolností nevracať zvyšok vzorky späť do hrnca),
 - pripravovaný pokrm nemiešať poobližovanou lyžicou alebo varechou,
 - varechu používať na miešanie, nie na varenie v pripravovanom pokrme (po zamiešaní pokrmu varechu vybrať a položiť na tanier vedľa nádoby),
 - starostlivo kontrolovať potraviny pred začiatkom prípravy pokrmov;
- Zabezpečovať dostatočný pracovný a manipulačný priestor;
- Podlahu udržiavať suchú a čistú;
- Rozliate kvapaliny a masťnotu bezodkladne odstrániť;
- V pracovnom priestore udržiavať čistotu, poriadok;
- Komunikačné priestory udržiavať vždy voľné a priechodné;
- Zabezpečiť zakrytie šácht, odpadových kanálov poklopami alebo mriežkami bez výstupkov v úrovni okolitej podlahy;

- Dodržiavať bezpečné vzdialenosti tepelných spotrebičov od horľavých predmetov;
- Pri práci v kuchyni vždy používať určený pracovný odev, obuv a ochranné pomôcky;
- Pri manipulácii s horúcim náradím a vybavením používať tepelne odolné rukavice;
- Pri vykost'ovaní a rezaní mäsa používať ochranné rukavice s odolnosťou proti prerezaniu;
- Nepracovať s nožom otočeným k telu;
- Nôž nosiť špičkou dole;
- Nádobu a hrnce neplniť až po okraj;
- Ťažké nádoby prenášať vo dvojici, prípadne použiť na to určené manipulačné vozíky;
- Riady a pracovné pomôcky ukladať na určené miesta;
- Pri odkrývaní prikrývkov tieto odklápäť vždy od seba;
- Pri vzplanutí tuku alebo oleja prikryť horiacu nádobu pokrývkou alebo vlhkou handrou;
- Oleje a tuky nikdy nehasiť vodou;
- Pred odchodom z kuchyne všetky spotrebiče bezpečne vypnúť.

Činnosti s kuchynskými strojmi a zariadením :

- Skontrolovať stav strojov, zariadení a nástrojov, ich správnu funkčnosť a bezpečný stav;
- V prípade zistenia nedostatkov, zariadenie nepoužívať;
- Dodržiavať návody na obsluhu, čistenie a údržbu;
- Stroje a zariadenia nepreťažovať;
- Príslušenstvo kuchynských robotov nasadzovať len pri vypnutom motore;
- Kontrolu cesta alebo iných surovín pripravovaných robotom vykonávať až po úplnom zastavení stroja;
- Do mäsového stroja nevŕtáčať mäso alebo iné potraviny holými rukami, ale pomocou určenej pomôcky;
- Dvere konvektomatu otvárať tak, aby osoby boli chránené pred unikajúcou parou;
- Pri používaní plynových sporákov dbať, aby nedošlo k uhasnutiu niektorého z horákov a unikaniu plynu do miestnosti;
- V prípade, kedy je cítiť v miestnosti plyn, otvoriť okná, dvere, zavrieť prívod plynu a nemanipulovať s vypí-
načmi alebo otvoreným ohňom.

Zakázané je :

- Používať poškodené nádoby, náradie (prasknuté, nalomené úchytné časti, uvoľnená násada, resp. rukoväť a i.);
- Nechávať nože zapichnuté do mäsa alebo pracovného stola;
- Nože si vzájomne podávať (každá osoba si berie nôž sama a po práci ho umyje a uloží na určené miesto);
- Nechávať horľavé látky, najmä textílie, v dosahu rúry či varnej dosky;
- Nechávať zapnutý sporák, gril bez dozoru;
- Obsluhovať elektrické zariadenia mokrymi rukami alebo keď je zariadenie mokré;
- Nechávať vodu v blízkosti elektrických zariadení;
- Vkladať do mikrovlnnej rúry kovové predmety a nádoby s pevne uzatvoreným vekom;
- Viest elektrické káble po horúcich, mokrych miestach, cez ostré hrany a namáhať ich ťahom;
- Vešať akékoľvek predmety na elektroinštaláciu, vypínače, trubky a pod.;
- Odstraňovať ochranné zariadenia alebo bezpečnostné prvky strojov;
- Čistiť, zoraďovať, mazať alebo opravovať pohyblivé časti strojov počas ich chodu;
- Vykonávať neodborné zásahy alebo opravy strojov, prístrojov a zariadení.

zásady bezpečnej práce pri ručnej manipulácii s bremenami

Povinnosti zamestnávateľa pred začatím ručnej manipulácie s bremenami:

- Vykonať posúdenie rizika pri každom druhu ručnej manipulácie s bremenami;
- Zabezpečiť posúdenie zdravotnej spôsobilosti zamestnancov na ručnú manipuláciu s bremenami so zohľadnením individuálnych rizikových faktorov a smerných hmotnostných hodnôt;
- Určovať bezpečné pracovné postupy pre manipuláciu s bremenami;

- Zabezpečiť školenie a zaciť zamestnancov o správnej manipulácii s bremenami a o rizikách poškodenia zdravia, ktoré vyplývajú z nesprávnej manipulácie s bremenami (taktiež poskytnúť informáciu o hmotnosti bremien a o ťažisku na najťažšej strane, ak je hmotnosť bremena rozložená nerovnomerne);
- V prípade, že fyzická námaha je príliš častá alebo príliš dlho trvajúca, stanoviť optimálny režim práce a odpočinku vzhľadom k množstvu, hmotnosti a rozmerom bremien;
- Zabezpečiť dodržiavanie hmotnostných limitov v zmysle osobitných predpisov;
- Určovať dostatočný počet zamestnancov na manipuláciu s bremenami s ohľadom na tvar, hmotnosť, rozmery a i.;
- V prípade premiestňovania bremien väčším počtom zamestnancov určiť vedúceho práce, ktorý bude prácu celej skupiny riadiť a koordinovať;
- Zabezpečiť bezpečný stav pracovných priestorov na manipuláciu s bremenami (najmä podlahy, rampy, schody a pod.), primerané osvetlenie pracovných priestorov a dostatok priestoru na manipuláciu;
- Určovať používanie vhodných, nepoškodených a schválených manipulačných pracovných pomôcok.

Povinnosti zamestnávateľa po začatí ručnej manipulácie s bremenami:

- Kontrolovať dodržiavanie určených pracovných postupov;
- Kontrolovať dodržiavanie určených bezpečnostných prestávok;
- Zabezpečiť prerušenie práce pri nedodržaní určených spôsobov manipulácie.

Povinnosti zamestnanca:

- Zúčastňovať sa posúdenia zdravotnej spôsobilosti podľa pokynov zamestnávateľa;
- Zúčastňovať sa oboznamovania s určenými spôsobmi práce a zásadami bezpečnej manipulácie s bremenami;
- Dodržiavať stanovené pracovné postupy a určené bezpečnostné prestávky pri manipulácii s bremenami;
- Používať určené pracovné pomôcky pre uľahčenie manipulácie s bremenami;
- Používať určené osobné ochranné pracovné prostriedky;
- Každú mimoriadnu udalosť hlásiť nadriadenému zamestnancovi a v prípade potreby prácu prerušiť.

zásady bezpečnej práce s počítačom

Všeobecné podmienky bezpečnej práce:

- Pracovné miesto poskytujúce primeraný priestor na zaujatie pohodlnej pracovnej polohy;
- Dostatočné rozmery dosky pracovného stola alebo pracovnej plochy;
- Vhodné klimatické podmienky (teplota v miestnosti, vlhkosť vzduchu);
- Vhodné osvetlenie miestnosti a pracovného miesta;
- Zdroje svetla nespôsobujú priame oslnenie a nevyvolávajú na obrazovke svetelné odrazy (zníženie denného svetla dopadajúceho na pracovisko zabezpečiť vhodným systémom nastaviteľného tienenia - vonkajšie žalúzie alebo vnútorné rolety umožňujúce reguláciu svetla);
- Hluk zo zariadení a hluk prenášaný z okolia nerozptyľuje pozornosť a neruší sluchovú komunikáciu;
- Zariadenia, ktoré sú súčasťou pracoviska, nie sú zdrojom emisií (blikajúce svetlo, rušivý hluk, žiarenie, zvyšovanie teploty okolia a pod.);
- Zakrytované všetky časti počítača;
- Vhodne umiestnené elektrické šnúry a káble (vylúčenie zdrojov pádu napr. zakopnutím, úrazu elektrickým prúdom);
- Nízka svetelná odrazivosť povrchu zariadení;
- Pružné usporiadanie súčastí počítača;
- Vhodný výber a umiestnenie obrazovky:
 - veľkosť obrazovky (čím väčšia obrazovka, tým lepšie),
 - najvhodnejšia plochá obrazovka,
 - označenie symbolom CE,
 - poloha obrazovky ľahko prispôsobiteľná,
 - možnosť nastaviť jas obrazovky, sklon obrazovky, kontrast farieb, veľkosť znakov,
 - znaky na obrazovke dobre čitateľné a zreteľne zobrazené, primerane veľké a s dostatočnou vzdialenosťou medzi znakmi a riadkami,
 - obraz na obrazovke ustálený, bez blikania alebo iných prejavov nestálosti,
 - sklon a výšku obrazovky upraviť tak, aby pohľad smeroval mierne dolu,
 - horná hranica zobrazovaných znakov na obrazovke najviac vo výške očí,
 - podstavec alebo stôl s nastaviteľnou výškou (ak je to potrebné).
- Stabilné pracovné sedadlo, umožňujúce zaujať pohodlnú pracovnú polohu a voľnosť pohybov:
 - umožňuje zmenu polohy pri sedení,
 - nastaviteľné na výšku,
 - 5 koliesok, ktoré sú na podlahe pribrzdované,

- čalúnená plocha na sedenie presahuje okraj sedadla,
- operadlo s nastaviteľnou výškou a sklonom.
- Stabilný, prispôsobiteľný a vhodne umiestnený držiak dokumentov;
- Prispôsobenie umiestnenia klávesnice počítača a myši tak, aby:
 - predlaktie voči ramenu v pravom uhle,
 - klávesnica a myš v jednej rovine.
- Voľba polohy a výšky klávesnice;
- Znak na klávesoch dostatočne kontrastné a čitateľné zo základnej pracovnej polohy;
- Priestor pred klávesnicou dostatočne veľký (opora pre ruky a predlaktia);
- Programové vybavenie vhodné pre vykonávanú pracovnú úlohu (výber vhodného softvéru);
- Režim práce vychádza z analýzy konkrétnej činnosti;
- Vhodné okuliare prispôbujúce na prácu s počítačom;
- Chodidlá celou plochou položené na podlahe (prípadne použitie opierky nôh);
- Počas vykonávania práce na počítači je potrebné:
 - zaujímať správnu polohu pri sedení,
 - vykonať občasnú zmenu polohy pri práci,
 - vykonať občasné cvičenie,
 - pravidelne prerušovať prácu s počítačom,
 - ak je potrebné používať špeciálne korekčné prostriedky.

zásady bezpečnej práce pri upratovaní

Všeobecné zásady:

- Na každom pracovisku vypracovať harmonogram prác a bezpečný pracovný postup v závislosti od druhu a rozsahu vykonávaných činností;
- Zamestnancov vykonávajúcich upratovacie práce oboznámiť s bezpečným pracovným postupom, používaním pracovných prostriedkov, pomôcok, osobných ochranných pracovných prostriedkov a pod.;
- Upratovacie práce vykonávať podľa určeného rozsahu a obsahu;
- Vykonávanie prác organizovať predovšetkým v čase, kedy je na pracovisku minimálny počet zamestnancov;
- V prípade nevyhnutnosti vykonávania prác počas zmeny, dbať o koordináciu s ostatnými činnosťami na pracovisku.

Čistenie podláh:

- Pri umývaní podlahy dbať o to, aby sa predchádzalo úrazom pošmyknutím a pádom;
- Mokré dlážky pretierať na sucho. Ak to nie je možné, zabezpečiť označenie na viditeľných miestach s upozornením, že dlážka je mokrá a klzká;
- Pri čistení silne znečistenej podlahy zabezpečiť jej uzavretie a označenie o dočasnom nepoužívaní.

Vysýpanie košov:

- Na vysýpanie košov používať bezpečné postupy, ktoré minimalizujú priamy kontakt zamestnanca s odpadkami;
- Ak je nevyhnutné odpady vyberať rukami, používať osobné ochranné pracovné prostriedky;
- Nebezpečné odpady likvidovať určeným spôsobom podľa vlastností nebezpečnej látky (určené napr. v KBÚ);
- Ostré predmety (ihly, injekčné striekačky a pod.) likvidovať osobitným spôsobom, v pevných uzavretých obaloch, aby sa zabránilo pichnutiu.

Používanie čistiacich prostriedkov:

- Čistiace a dezinfekčné prostriedky používať podľa návodu na použitie;
- Dodržiavať všetky zákazy a príkazy uvedené na štítku;
- Silné prostriedky upravovať riedením podľa návodu na použitie;
- V uzavretých priestoroch nepoužívať prostriedky, ktoré by spôsobili nedýchatelné prostredie a ohrozili zamestnancov.

Zakázané činnosti:

- Používať stoličky, stoly na vykonávanie prác vo výškach;
- Pri čistení okien vystupovať na ne, vykláňať sa;
- Vykonávať demontáž a montáž krytov osvetľovacích telies neoprávnenou osobou;
- Používať príslušenstvo k spotrebičom, ktoré nie je určené v návode na obsluhu;
- Čistiť elektrické zariadenia pod napätím;
- Používať elektrické spotrebiče, ktoré sú poškodené;
- Na čistenie a dezinfekciu používať nevhodné a neznáme prostriedky;
- Vykonávať upratovacie a čistiace práce bez potrebných osobných ochranných pracovných prostriedkov.

zásady bezpečnej práce s prenosnými rebríkmi

Všeobecné zásady :

- Práce vykonané v úrovni vyššej ako je úroveň podlahy, vykonávať s použitím overených jednoduchých alebo dvojíťých rebríkov;
- Rebrík používať len na krátkodobé, fyzicky nenáročné práce pri použití jednoduchého náradia;
- Pri vystupovaní alebo zostupovaní musí byť zamestnanec otočený tvárou k rebríku a musí mať možnosť pridržať sa oboma rukami;
- Za priečkami a pri päte rebríka musí byť dostatočný voľný priestor;
- Neprekračovať najvyššiu dovolenú dĺžku prenosných drevených rebríkov;
- Ak sa má rebrík nadstaviť, musia sa obe časti bezpečne spojiť;
- V mieste spojenia sa nesmie meniť sklon rebríka ani vzdialenosť medzi priečkami;
- Rebríky používané na výstup musia presahovať výstupnú plošinu;
- Presah rebríka sa môže nahradiť pevnými držadlami alebo inou pevnou časťou konštrukcie, za ktorú sa možno spoľahlivo zachytiť;
- Stabilitu rebríka zabezpečiť proti posunutiu, bočnému vychýleniu, prevráteniu alebo rozovretiu;
- Dodržiavať minimálny sklon jednoduchého rebríka;
- Pri vztyčovaní jednoduchého rebríka postupovať :
 - položiť na podlahu tak, aby jeho dolné konce postrannice boli opreté,
 - následne rebrík zdvíhať až nad hlavu,
 - postupným rúčkovaním z jednej priečky na druhú postupovať k opornej časti rebríka tak, až je zdvihnutý do zvislej polohy,
 - postaviť rebrík do požadovanej polohy.
- Rôzne pomôcky, ako sú napr. vedrá, stierky, nástroje a pod. má podávať pomocník, ktorý môže súčasne zaisťovať bezpečnosť proti pohybu rebríka;
- Počas prác rebrík zabezpečiť tak, aby sa zabránilo skĺznutiu, zvráteniu, vychýleniu do strany, alebo nedovolenému rozovretiu;
- Pri používaní vonku sa presvedčiť o tuhosti podkladu, aby sa rebrík nedovolene nezabáral;
- Dodržiavať maximálne dovolenú hmotnosť vynášaného predmetu;
- Na rebrík smie vystupovať zásadne iba jedna osoba;
- Stúpadlá rebríkových schodov musia mať protisklzovú úpravu s bezpečnou pôdorysnou šírkou;
- Na rebríku pracovať len v bezpečnej vzdialenosti od horného konca rebríka;
- Pri práci na rebríku vo výške nad určenú hranicu používať osobné ochranné zabezpečenie proti pádu;
- Na hornej časti postrannice môže byť umiestnený závesný, zachytý bod, napr. vhodný hák bez ostrých ukončení, kde je možné dočasne zavesiť pracovnú pomôcku;
- Komunikácie vrátane pevných rebríkov musia byť navrhované, umiestnené, situované a riešené tak, aby zabezpečovali ľahký, bezpečný a vhodný prístup, ktorý nebude ohrozovať zamestnancov nachádzajúcich sa v ich blízkosti;
- Zabezpečenie proti pádu vykonávať osobným zabezpečením ako napr. bezpečnostné lano, bezpečnostný postroj atď.;
- Prostriedky osobného zabezpečenia musia svojimi parametrami zodpovedať požiadavkám osobitných predpisov;
- Pred použitím prostriedkov osobného zabezpečenia je zamestnanec povinný presvedčiť sa o ich kompletnosti, schopnosti prevádzky a bezchybnom stave;
- Miesta upevnenia (ukotvenia) určiť tak, aby umožňovali ich bezpečné zaistenie a upevnenie po celý čas činnosti v mieste ohrozenia;
- Vhodný prostriedok osobného zabezpečenia a miesto jeho upevnenia je povinný určiť zamestnanec zodpovedný za výkon prác vo výškach a praktický zácvik zamestnanca;
- Práce vo výškach v priestoroch nechránených proti poveternostným vplyvom prerušiť pri búrke, silnom vetre a silnom daždi;
- Maliarske práce v schodišťových priestoroch vykonávať z rebríkov na to upravených;
- Rebríky používať ako pracovné stanovišťa na prácu vo výške len, ak nie je odôvodnené používanie iných, bezpečnejších pracovných prostriedkov z dôvodu nízkej miery rizika a krátkeho času používania, alebo takých charakteristík miesta, ktoré zamestnávateľ nemôže zmeniť;
- Rebríky umiestňovať tak, aby bola zabezpečená ich stabilita počas používania;
- Prenosné rebríky musia byť postavené na stabilnom, pevnom, nepohyblivom podklade primeranej veľkosti tak, aby priečky rebríka boli vodorovné;
- Počas používania prenosných rebríkov zamedziť pošmyknutiu pätiiek tým, že sa postrannice zaistia na ich dolných alebo horných koncoch, alebo v ich blízkosti akýmkoľvek protišmykovým prostriedkom alebo akýmkoľvek iným zabezpečením s rovnakým účinkom;

- Rebríky používané na prístup musia byť také dlhé, aby dostatočne presahovali prístupovú plošinu, ak sa neprijali iné opatrenia na zabezpečenie ich pevného zachytenia;
- Skladacie rebríky a výsuvné rebríky používať tak, aby sa zabránilo pohybu jednotlivých častí;
- Mobilné rebríky zabezpečiť proti pohybu skôr, ako na ne zamestnanec vystúpi;
- Rebríky používať tak, aby na nich zamestnanci mohli bezpečne stáť a držať sa;
- Ak sa má po rebríku nosiť náklad, nesmie to brániť bezpečnému pridržaniu sa rukami;
- Rebríky musia byť dostatočne pevné a riadne udržiavané;
- Na každom rebríku a konštrukcii musí byť vykonaná previerka schopnosti a stability, o čom musí byť zhotovený záznam.

Zakázané je :

- Používať poškodené rebríky a tie ktoré nevyhovujú skúškam;
- Používať rebrík ako priechodový mostík;
- Prekračovať nosnosť rebríkov;
- Umiestňovať pracovné pomôcky tak, aby pri výstupe a zostupe na rebríku prekážali;
- Pri konštrukciách, pri ktorých nie je zabezpečená ich stabilita, používať jednoduché rebríky na priväzovanie lán a hákov k strhávanej časti objektu;
- Vykonávať na rebríkoch práce, pri ktorých sa používajú pneumatické nástroje, vstrel'ovacie prístroje, reťazové píly a iné nebezpečné nástroje;
- Stávať rebríky na labilné podklady (tehly, kvádre, podložené knihy);
- Na rebríkoch a konštrukciách odpočívať, jesť a fajčiť;
- Používať provizórne a svojpomocne zostrojené rebríky, napr. zbité z mäkkých drevín alebo dosák.

Pokyn na určenie podmienok používania bezpečnostného a zdravotného označenia pri práci v priestoroch spoločnosti

Úvodné ustanovenia, Účel

Jedným zo spôsobov prevencie, ak sa nebezpečenstvo nedá odstrániť alebo dostatočne znížiť prostriedkami kolektívnej ochrany alebo opatreniami, metódami alebo postupmi používanými pri organizácii práce je bezpečnostné a zdravotné označenie pracoviska. Povinnosťou zamestnávateľa je zreteľne označovať pracoviská a zariadenia, ktoré môžu ohroziť alebo poškodiť zdravie zamestnanca a používať označenia, symboly a signály na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, pritom je potrebné zohľadniť výsledky posudzovania rizika.

Cieľom bezpečnostného označenia je v čo najväčšej miere informovať zamestnanca o možnom riziku a spôsobe ochrany ako predchádzať vzniku nežiadúcej udalosti. Je istým spôsobom prevencie, ktorý prispieva k rozvoju pracovného prostredia.

Vedenie spoločnosti v súlade so zákonom NR SR č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov a Nariadenia vlády SR č. 387/2006 Z. z. o požiadavkách na zaistenie bezpečnostného a zdravotného označenia pri práci vydáva tento pokyn, ktorí určí podmienky používania bezpečnostného a zdravotného označenia pri práci v priestoroch spoločnosti.

Rozsah platnosti

Postupy a zásady stanovené v tomto pokyne sú záväzné pre všetkých zamestnancov spoločnosti a primerane aj pre zamestnancov dodávateľských organizácií, ktoré sú so spoločnosťou v obchodnom styku.

Definícia pojmov a skratiek

Definície

Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci – je stav pracovných podmienok, ktoré vylučujú alebo minimalizujú pôsobenie nebezpečných a škodlivých činiteľov pracovného procesu a pracovného prostredia na zdravie zamestnancov.

Bezpečnostné a zdravotné označenie pri práci – je označenie, ktoré sa vzťahuje na konkrétny predmet, činnosť alebo situáciu a poskytuje pokyny alebo informácie potrebné na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci podľa potreby prostredníctvom značky, farby, svetelného značenia alebo akustického signálu, slovnej komunikácie alebo ručných signálov.

Práca – súhrn činností, ktoré zamestnanec alebo skupina zamestnancov vykonáva pri plnení pracovných úloh na konkrétnom pracovisku, vymedzených pracovnými postupmi a technológiou.

Pracovisko – fyzický priestor, kde pracovníci zotrávajú, alebo v ktorom sa pohybujú počas pracovného procesu a ktorý je pod kontrolou zamestnávateľa.

Pracovné podmienky – súbor fyzikálnych, chemických, biologických a organizačných faktorov pracovného prostredia a faktorov vyplývajúcich z výkonu práce.

Akustický signál – je predpísaný zvukový signál vysielaný a prenášaný zariadením na tento účel, bez použitia ľudského alebo syntetického hlasu.

Ručný signál – je predpísaný pohyb alebo poloha ramien alebo rúk na usmernenie zamestnancov a iných osôb, ak vykonávajú činnosť, ktorá môže ohroziť bezpečnosť alebo zdravie.

Slovná komunikácia – je hovorená správa oznámená ľudským alebo syntetickým hlasom obsahujúca vopred určené slová.

Symbol alebo piktogram – je zobrazenie, ktoré sa používa na značke alebo na osvetlenom povrchu a ktoré znázorňuje situáciu alebo prikazuje osobitné správanie.

Značka – je označenie, ktoré poskytuje konkrétnu informáciu kombináciou geometrického tvaru, farby a symbolu alebo piktogramu a ktoré je viditeľné pri dostatočnej intenzite osvetlenia.

Zodpovednosti a právomoci

Postupy a zásady stanovené v tomto pokyne sú záväzné pre všetkých zamestnancov spoločnosti a primerane aj pre zamestnancov dodávateľských organizácií, ktoré sú so spoločnosťou v obchodnom styku.

Všetci zamestnanci spoločnosti a zamestnanci dodávateľských organizácií, ktoré sú so spoločnosťou v obchodnom styku sú povinní preukázateľne oboznámiť sa s týmto pokynom a dodržiavať jeho ustanovenia. Tento pokyn je záväzný pre každého zamestnanca dňom, kedy bol s ním oboznámený.

Bezpečnostný technik/Autorizovaný bezpečnostný technik s týmto pokynom oboznamuje vedúcich zamestnancov a ostatných zamestnancov v intervale 1x24 mesiacov.

Vedúci zamestnanci sú povinní umiestniť tento pokyn na takom mieste, aby bol zamestnancom verejne prístupný.

Osobitné ustanovenia

Povinnosti zamestnávateľa

Zamestnávateľ je povinný:

- zaistiť bezpečnostné a zdravotné označenie pri práci na pracovisku a v jeho priestoroch v súlade s platnými legislatívnymi predpismi ak sa nebezpečenstvo nedá odstrániť alebo dostatočne znížiť prostriedkami kolektívnej ochrany a opatreniami, metódami alebo postupmi používanými pri organizácii práce,
- pri navrhovaní bezpečnostného a zdravotného označenia (typ, počet a umiestnenie) zohľadniť výsledky posudzovania rizík t. z. mieru ohrozenia alebo nebezpečenstva ako aj veľkosť priestoru, ktorý sa má pokryť,
- pri výbere materiálu bezpečnostného a zdravotného označenia zohľadniť typ a vplyvy prostredia, v ktorom sa bude dané označenie používať,
- presvedčiť sa o prítomnosti bezpečnostného a zdravotného označenia v priestoroch spoločnosti.

Povinnosti vedúcich zamestnancov

Vedúci zamestnanci v spolupráci s úsekom pre bezpečnosť a hygienu práce sú povinní:

- oboznámiť s týmto pokynom svojich podriadených zamestnancov, uplatňovať a vyžadovať jeho dodržiavanie,
- kontrolovať dodržiavanie ustanovení tohto pokynu,
- oboznámiť *vedúcich zamestnancov dodávateľských organizácií* o porušovaní ustanovení uvedených v tomto pokyne,
- zabezpečiť realizáciu bezpečnostného a zdravotného označenia na jednotlivých pracoviskách spoločnosti podľa Prílohy č. 1 tohto dokumentu,
- zaistiť pravidelnú kontrolu stavu bezpečnostného a zdravotného označenia a v prípade zistenia akýchkoľvek nedostatkov aj jeho obnovu,
- zabezpečiť kontrolu svetelného označenia a akustických signálov pred ich uvedením do prevádzky ako aj pravidelne v primeraných intervaloch, aby bola zabezpečená ich správna funkcia a vnímanie,
- dbať na to, aby boli všetky bezpečnostné a zdravotné označenia dobre viditeľné a udržiavané v čitateľnom stave, pravidelne kontrolované a v prípade potreby opravené alebo vymenené tak, aby sa zabezpečil ich účel a funkčné vlastnosti,
- v prípade akýchkoľvek zmien (napr. zmena technológie a pod.) aktualizovať rozmiestnenie navrhovaného bezpečnostného označenia.

Vedúci zamestnanci dodávateľských organizácií, ktoré sú so spoločnosťou v obchodnom styku, sú povinní preukázateľne oboznámiť s týmto pokynom svojich podriadených zamestnancov, uplatňovať a vyžadovať jeho dodržiavanie.

Povinnosti zamestnanca

Zamestnanci sú povinní:

- riadiť sa bezpodmienečne bezpečnostným a zdravotným označením,
- svojvoľne bezpečnostné značky a zariadenia pre vysielanie svetelných alebo akustických signálov nepoškodzovať, neodstraňovať a pod.,
- v prípade pochybností pri prijímaní signálu o tom, že je možné signál bezpečne previesť, prerušiť úkon a vyžiadať si nový signál.

Všeobecné minimálne požiadavky na bezpečnostné a zdravotné označenie pri práci

Vnímanie označenia nesmie byť nepriaznivo ovplyvnené ich nesprávnou voľbou, nesprávnym umiestnením, zlým stavom resp. nedostatočnou údržbou, nesprávnou funkciou, nedostatočným počtom alebo naopak prítomnosťou ďalšieho označenia rovnakého typu, ktorý nepriaznivo vplyva na viditeľnosť alebo zrozumiteľnosť označenia.

Z tohto dôvodu je potrebné:

- obmedziť umiestnenie väčšieho počtu označení vedľa seba,
- označenie sa musí odstrániť, ak zanikne dôvod na jeho používanie,
- svetelné označenie a akustický signál sa pred uvedením do prevádzky a pravidelne v primeraných intervaloch kontrolujú, aby bola zabezpečená ich správna funkcia a vnímanie,
- nepoužívať svetelné označenie vedľa iného podobného zdroja osvetlenia,
- nepoužívať súčasne dve a viac svetelných označení odlišného významu, ktoré môžu byť zamenené,
- čistiť, udržiavať, kontrolovať a opravovať a podľa potreby vymieňať značky a signalizačné zariadenia tak, aby bol zabezpečený ich účel a funkčné vlastnosti,
- nepoužívať súčasne dva akustické signály,
- nepoužívať akustické signály pri vysokom okolitom hluku,
- uviesť svetelné a akustické značky po použití bezodkladne do pohotovostného stavu.

Minimálne požiadavky na značky

▪ **Používané značky:**

-
- ZÁKAZOVÉ,
 - VÝSTRAŽNÉ,
 - PRÍKAZOVÉ,
 - ZNAČKY PRE NÚDZOVÝ VÝCHOD, ÚNIKOVÉ CESTY A PRVÚ POMOC,
 - ZNAČKY NA OCHRANU PRED POŽIARMÍ.
-

- **Zákazová značka** je označenie, ktoré zakazuje správanie, ktoré by mohlo viesť k ohrozeniu alebo spôsobiť ohrozenie.
Hlavné znaky:
 - kruhový tvar,
 - čierny piktogram na bielom pozadí, červený okraj a červený šikmý pruh, pričom červená farba musí zaberat' najmenej 35 % plochy značky.
- **Výstražná značka** je označenie, ktoré upozorňuje na nebezpečenstvo alebo ohrozenie.
Hlavné znaky:
 - trojuholníkový tvar,
 - čierny piktogram na žltom pozadí s čiernym okrajom, pričom žltá farba musí zaberat' najmenej 50 % plochy značky.
- **Príkazová značka** je označenie, ktoré prikazuje osobitné správanie.
Hlavné znaky:
 - kruhový tvar,
 - biely piktogram na modrom pozadí, pričom modrá farba musí zaberat' najmenej 50 % plochy značky.
- **Značka pre núdzový východ, únikovú cestu alebo prvú pomoc** je označenie, ktoré informuje o núdzovom východe, únikovej ceste, mieste prvej pomoci alebo záchrannom vybavení.
Hlavné znaky:
 - obdĺžnikový alebo štvorcový tvar,
 - biely piktogram na zelenom pozadí, pričom zelená farba musí zaberat' najmenej 50 % plochy značky.
- **Značka na ochranu pred požiarmi** je označenie, ktoré informuje o umiestnení zariadenia na ochranu pred požiarmi.
Hlavné znaky:
 - obdĺžnikový alebo štvorcový tvar,
 - biely piktogram na červenom pozadí, pričom červená farba musí zaberat' najmenej 50 % plochy značky.
- značky umiestňovať v primeranej výške a v polohe vhodnej z hľadiska zorného uhla, so zreteľom na prekážky, a to pri vstupe na miesto všeobecného ohrozenia alebo v bezprostrednej blízkosti konkrétneho ohrozenia alebo predmetu,
- značky umiestniť na dobre osvetlenom, ľahko prístupnom a viditeľnom mieste,
- ak denné osvetlenie nie je dostatočné, použijú sa fosforeskujúce farby, reflexné materiály alebo umelé osvetlenie,
- piktogramy musia byť jednoduché a musia obsahovať iba nevyhnutné podrobnosti.

Používanie bezpečnostnej farby

Tabuľka č. 1: Význam jednotlivých bezpečnostných farieb

FARBA	VÝZNAM AKO ÚČEL	POKYNY A INFORMÁCIE
ČERVENÁ	zákazová značka	nebezpečné správanie
	signalizácia nebezpečenstva	stáť, zastaviť, zariadenie na núdzové vypnutie, evakuácia
	zariadenie na ochranu pred požiarmi	označenie, umiestnenie
ŽLTÁ ALEBO ŽLTÁ - ORANŽOVÁ	výstražná značka	upozornenie, výstraha, kontrola
MODRÁ	príkazová značka	osobitné správanie alebo činnosť, povinnosť nosiť osobné ochranné pracovné prostriedky
ZELENÁ	značky pre núdzový východ, únikové cesty, prvú pomoc	dvere, východy, komunikácie, zariadenie, vybavenie
	bez nebezpečenstva	návrat do normálneho stavu

Súvisiace dokumenty a záznamy

Jedná sa o dokumenty a záznamy, ktoré vznikajú pri zabezpečovaní činností popísaných v tomto pokyne.

Dokumenty

Dokumenty, na ktoré sú odkazy v tomto pokyne a ďalej o dokumenty majúce priamu súvislosť (resp. súčinnosť) so zabezpečovaním činností v tomto pokyne popísaných:

- Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- Nariadenie vlády SR č. 387/2006 Z. z. o požiadavkách na zaistenie bezpečnostného a zdravotného označenia pri práci,
- STN ISO 3864-1 (01 8012) - 2013-07 Grafické symboly. Bezpečnostné farby a bezpečnostné značky. Časť 1: Princípy návrhu na bezpečnostné značky a bezpečnostné označenia,
- STN ISO 3864-2+Amd 1 (01 8012) - 2013-07 Grafické symboly. Bezpečnostné farby a bezpečnostné značky. Časť 2: Princípy návrhu tvorby bezpečnostných štítkov na výrobkoch,
- STN ISO 3864-3 (01 8012) - 2013-07 Grafické symboly. Bezpečnostné farby a bezpečnostné značky. Časť 3: Princípy návrhu grafických znakov na používanie v bezpečnostných značkách,

Záznamy

V nadväznosti na tento pokyn sú vytvorené a používané nasledujúce záznamy:

- Záznam o oboznámení ako príloha č.1 k dokumentácii BOZP

Záverečné ustanovenia

Postupy a zásady stanovené v tomto pokyne sú záväzné pre všetkých zamestnancov spoločnosti a primerane aj pre zamestnancov dodávateľských organizácií, ktoré sú so spoločnosťou v obchodnom styku.

Používané značky :

ZÁKAZOVÉ ZNAČKY		
Význam značky, príp. text potrebný umiestniť spolu so značkou	Značka (symbol, piktogram)	Umiestnenie v prevádzke
NEPOVOLANÝM VSTUP ZAKÁZANÝ !		Napr. : - Vstup do priestoru výrobnéj haly, ...
ZÁKAZ FAJČÍŤ A POUŽÍVAŤ OTVORENÝ PLAMEŇ !		Napr. : - Vstupné dvere do skladu náterových hmôt, ...
ZÁKAZ FAJČENIA !		... doplniť podľa umiestnenia danej zákazovej značky ...
... (VŠOBEČNÝ ZÁKAZ) NAPR. : ZÁKAZ PODCHÁDZAŤ STROJ ZA CHODU !		
ZÁKAZ VSTUPU PRE CHODCOV !		
ZÁKAZ HASENIA VODOU !		
ZÁKAZ DOTÝKAŤ SA !		
PRIEMYSELNÝM VOZIDLÁM VJAZD ZAKÁZANÝ !		
ZÁKAZ PITIA !		

VÝSTRAŽNÉ ZNAČKY		
Význam značky, príp. text potrebný umiestniť spolu so značkou	Značka (symbol, piktogram)	Umiestnenie v prevádzke
NEBEZPEČENSTVO POŽIARU !		Napr. : - Vstupné dvere do skladu horľavých kvapalín, ...
NEBEZPEČENSTVO VÝBUCHU !		... doplniť podľa umiestnenia danej výstražnej značky ...
NEBEZPEČENSTVO POLEPTANIA !		
NEBEZPEČENSTVO OD JEDOVATEJ LÁTKY !		
POZOR, NEBEZPEČENSTVO ZAKOPNUTIA !		
NEBEZPEČENSTVO POHYBUJÚCICH SA PRIEMYSELNÝCH VOZIDIEL !		
POZOR, NEBEZPEČENSTVO PÁDU Z VÝŠKY !		
POZOR, ELEKTRICKÉ ZARIADENIE !		
RADIAČNÉ NEBEZPEČENSTVO !		
NEBEZPEČENSTVO PÁDU ALEBO POHYBU ZAVESENÉHO BREMENA !		

VÝSTRAŽNÉ ZNAČKY		
Význam značky, príp. text potrebný umiestniť spolu so značkou	Značka (symbol, piktogram)	Umiestnenie v prevádzke
POZOR, NEBEZPEČNE HORÚCI POVRCH !		
POZOR, NEBEZPEČENSTVO VTIAHNUTIA !		
... INÉ NEBEZPEČENSTVO NAPR. NEBEZPEČENSTVO OD TLAKOVÝCH NÁDOB !		

PRÍKAZOVÉ ZNAČKY		
Význam značky, príp. text potrebný umiestniť spolu so značkou	Značka (symbol, piktogram)	Umiestnenie v prevádzke
POUŽÍVAJ PROSTRIEDKY NA OCHRANU ZRAKU !		Napr. : ▪ Zámočnícka dielňa ..., ▪ ...
PRACUJ V OCHRANNEJ PRILBE !		Napr. : ▪ Vstup na stavenisko, ▪ ...
POUŽÍVAJ CHRÁNIČE SLUCHU !		▪ ... doplniť podľa umiestnenia danej príkazovej značky ...
PRACUJ V OCHRANNÝCH RUKAVICIACH !		
POUŽÍVAJ PROSTRIEDKY NA OCHRANU DÝCHACÍCH CIEST !		

PRÍKAZOVÉ ZNAČKY		
Význam značky, príp. text potrebný umiestniť spolu so značkou	Značka (symbol, piktogram)	Umiestnenie v prevádzke
POUŽÍVAJ OCHRANNÚ OBUV !		
POUŽÍVAJ OCHRANNÝ ODEV !		
POUŽÍVAJ OCHRANNÝ ŠTÍT NA TVÁR !		
POUŽÍVAJ CESTY VYHRADENÉ PRE CHODCOV !		
... (VŠEOBECNÝ PRÍKAZ) <i>použiť s doplnkovou značkou</i>		

ZNAČKY INFORMATÍVNE		
Značky pre označenie únikových ciest, núdzových východov, miest prvej pomoci a zariadení na privoľanie prvej pomoci		
Význam značky, príp. text potrebný umiestniť spolu so značkou	Značka (symbol, piktogram)	Umiestnenie v prevádzke
NÚDZOVÝ VÝCHOD ALEBO ÚNIKOVÁ CESTA		Napr. : ▪ Vstupné dvere do priestoru výrobnéj haly,
		Napr. : ▪ Dvere na únikové schodište v, ▪ ...
	  	▪ ... doplniť podľa umiestnenia danej informatívnej značky pre označenie únikových ciest a pod. ...

Určenie smeru (doplnková informačná značka)		
Miesto prvej pomoci		
Nosidlá		
Telefón na núdzové volanie		
Bezpečnostná sprcha		
Prostriedky na vymývanie očí		
Značky na ochranu pred požiarimi		
Požiarne hadice		▪ ... doplniť podľa umiestnenia danej značky na ochranu pred požiarimi ...
Rebrík		
Hasiaci prístroj		
Telefón na núdzové volanie v prípade požiaru		
Určenie smeru (doplnková informačná značka)		

Pokyn na určenie podmienok súvisiacich s prevádzkovaním regálov a rebríkov v priestoroch spoločnosti

úvodné ustanovenia, Účel

Regále z hľadiska funkčnosti slúžia na ukladanie (skladovanie) rôznych materiálov, náradia, tovaru a pod. Výrobca určuje u jednotlivých typov ich využitie za predpísaných podmienok. Povinnosťou prevádzkovateľa (užívateľa) je podľa návodu výrobcu umiestniť regál v objekte s jeho označením nosnosti jednotlivých buniek, stĺpcov, regál ukotviť a predpísaným spôsobom v určených lehotách kontrolovať.

Prenosné rebríky v podmienkach spoločnosti sa používajú predovšetkým na údržbárke práce, na činnosti súvisiace s upratovaním, čistením a iným činnostiam, kde sa vyžaduje výstup do zvýšených miest. Svojou konštrukciou musia vyhovovať účelu použitia. Podmienky bezpečného používania, kontroly, skúšok a opravy určuje výrobca v návode na použitie.

Vedenie spoločnosti v súlade so zákonom NR SR č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ďalších súvisiacich predpisov, vydáva tento pokyn na stanovenie podmienok bezpečného používania regálov a prenosných rebríkov v priestoroch spoločnosti a mimo nich.

Rozsah platnosti

Postupy a zásady stanovené v tomto pokyne sú záväzné pre všetkých zamestnancov spoločnosti a primerane aj pre zamestnancov dodávateľských organizácií, ktoré sú so spoločnosťou v obchodnom styku.

Definícia pojmov a skratiek

Definície

Zamestnanci - všetci zamestnanci, ktorí sú v zmluvnom pracovnom pomere so spoločnosťou

Vedúci zamestnanci - zamestnanci, ktorí riadia niektorý z útvarov alebo oddelení v spoločnosti

Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci - je stav pracovných podmienok, ktoré vylučujú alebo minimalizujú pôsobenie nebezpečných a škodlivých činiteľov pracovného procesu a pracovného prostredia na zdravie zamestnancov.

Práca - súhrn činností, ktoré zamestnanec alebo skupina zamestnancov vykonáva pri plnení pracovných úloh na konkrétnom pracovisku, vymedzených pracovnými postupmi a technológiou.

Pracovisko - fyzický priestor, kde pracovníci zotrvávajú, alebo v ktorom sa pohybujú počas pracovného procesu a ktorý je pod kontrolou zamestnávateľa

Pracovné podmienky - súbor fyzikálnych, chemických, biologických a organizačných faktorov pracovného prostredia a faktorov vyplývajúcich z výkonu práce

Právne a ostatné predpisy na zaistenie BOZP - sú predpisy na ochranu života a predpisy na ochranu zdravia, hygienické predpisy a protiepidemické predpisy, technické predpisy, technické normy, dopravné predpisy, predpisy o požiarnej ochrane a predpisy o manipulácii s horľavinami, výbušninami, zbraňami, rádioaktívnymi látkami, jedmi a inými látkami škodlivými zdraviu, ak upravujú otázky týkajúce sa ochrany života a zdravia

Regál - zariadenie na prehľadné uloženie materiálu

Rebrík - zariadenie so schodíkmi alebo priečkami, po ktorých môže človek vystupovať alebo zostupovať

Skratky

BOZP - bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci

MZ - Ministerstvo zdravotníctva

NR SR - Národná rada Slovenskej republiky

Z. z. - zbierka zákonov

Zodpovednosti a právomoci

Postupy a zásady stanovené v tomto pokyne sú záväzné pre všetkých zamestnancov spoločnosti a primerane aj pre zamestnancov dodávateľských organizácií, ktoré sú so spoločnosťou v obchodnom styku.

Za spracovanie a aktualizáciu tohto pokynu, ako aj jej realizáciu v praxi je zodpovedný vedúci spoločnosti.

Všetci zamestnanci spoločnosti a zamestnanci dodávateľských organizácií, ktorí sú so spoločnosťou v obchodnom styku sú povinní preukázateľne oboznámiť sa s týmto pokynom a dodržiavať jeho ustanovenia. Tento pokyn je záväzný pre každého zamestnanca dňom, kedy bol s ním oboznámený.

Bezpečnostný technik/Autorizovaný bezpečnostný technik s týmto pokynom oboznamuje vedúcich zamestnancov a ostatných zamestnancov v intervale 1 za 2 roky.

Vedúci zamestnanci sú povinní umiestniť tento pokyn na takom mieste, aby bol zamestnancom verejne prístupný.

Povinnosti vedúcich zamestnancov

- Vedúci zamestnanci v spolupráci s úsekom pre bezpečnosť a hygienu práce sú povinní :
 - oboznámiť s týmto pokynom svojich podriadených zamestnancov, uplatňovať a vyžadovať jeho dodržiavanie,
 - kontrolovať dodržiavanie ustanovení tohto pokynu,
 - oboznámiť (riaditeľa, vedúcich úsekov, vedúcich zamestnancov dodávateľských organizácií) o porušovaní ustanovení uvedených v tomto pokyne,
 - určiť zamestnancov poverených na výkon kontroly regálov a prenosných rebríkov,
 - zabezpečiť označenie poškodených regálov a prenosných rebríkov a zabezpečiť ich proti náhodnému používaniu,
 - zabezpečiť opravy poškodených regálov a prenosných rebríkov,
 - viesť a uchovávať prevádzkovú dokumentáciu regálov a prenosných rebríkov a uchovávať záznamy o ich kontrolách a opravách.
- Vedúci zamestnanci dodávateľských organizácií, ktoré sú so spoločnosťou v obchodnom styku, sú povinní preukázateľne oboznámiť s týmto pokynom svojich podriadených zamestnancov, uplatňovať a vyžadovať jeho dodržiavanie.

A. Osobitné ustanovenia pre regále

Základné požiadavky

Každý nedostatok na regáloch sú zamestnanci povinní okamžite nahlásiť priamemu nadriadenému a regál nepoužívať do uskutočnenia opravy;

Regále z hľadiska bezpečnej manipulácie musia byť bezpečne obsluhované, udržiavané a opravované v súlade s požiadavkami príslušných predpisov;

Regále prázdne, čiastočne zaplnené, aj celkom zaplnené musia byť vždy stabilné;

Nosnosť regálu musí byť preukázaná;

V prípade, že sa na pracovisku nachádzajú regále, pre každý regál musí byť založená technická dokumentácia dodaná od dodávateľa regálov;

Regály, ktorých technický stav by mohol ohroziť bezpečnosť osôb, nesmú byť používané. V dobe nevyhovujúceho stavu musí byť regál výrazne označený, poprípade znemožnená jeho použiteľnosť.

Umiestnenie

Regály musia byť postavené na pevnom základe s ohľadom na povolenú nosnosť tak, aby bola zaistená ich stabilita;

Podmienkou stability je montáž, ukotvenie a používanie regálov podľa požiadaviek výrobcu (technickej dokumentácie);

Šírka uličiek medzi regálmi a stohmi musí zodpovedať spôsobu ukladania materiálu. Jej šírka musí mať najmenej 0,8 m. Šírka uličky na prechod vozíkov a pod. musí byť aspoň o 0,4 m väčšia ako najväčšia šírka vozíkov alebo nákladov;

Minimálna výška medzi hornou časťou manipulačnej jednotky, stavebnými konštrukciami a technologickými rozvodmi (svietidla, potrubia) je 200 mm.

Prevádzkovanie, ukladanie materiálu do regálov

Materiál sa môže do regálov ukladať len tak, aby sa nemohol zosunúť, nevyvíjal tlak na priečky, steny a iné časti. Ak nie je regál na to prispôsobený, potom musí byť po stranách pevne ukotvený napr. ku stene zadnej časti, prípadne aj z bokov. Ak sa nachádza v priestore viac regálov, tieto musia byť vzájomne pospájané, aby tvorili kompaktný - stabilný celok;

Uloženie manipulačnej jednotky do regálov musí byť vykonávané bez dodatočných manipulácií s jednotkou;

Podľa potreby musí byť materiál uložený do regálov zaistený proti vypadnutiu;

Do regálov sa môžu vkladať iba nepoškodené palety, ťažšie materiály do spodnej časti, ľahšie do vrchných;

Spôsob zakladania musí zodpovedať prevedeniu regálu; Ručná obsluha časti regálov vo výške nad 1800 mm musí byť vykonávaná z bezpečnostných zariadení (rebríky, pojazdné schody a pod.);

Prístup k regálom musí byť trvale voľný a nič nesmie brániť bezpečnému ukladaniu, manipulácii a vyberaniu uskladňovaného tovaru a materiálu.

Označenie

Na každom regáli musí byť viditeľne, trvale a nezmazateľne označená nosnosť regálovej bunky a stĺpca.

Oprava, údržba

Opravy nosných regálových prvkov sú vykonávané výmenným spôsobom. Oprava a výmena nosných prvkov a jednotlivých dielov a prestavbu regálov vykonávajú poverení zamestnanci.

Kontroly

Pred uvedením regálu do prevádzky, po každom jeho premiestnení, prestavení, ale najmenej 1 x ročne musí byť regál prekontrolovaný, či zodpovedá príslušnej technickej dokumentácii z hľadiska

- stability,
- pevnosti spojov,

- zvislosti a vodorovnosti.

Ďalej sa musí skontrolovať, či sú dodržiavané všetky požiadavky výrobcu regála podľa návodu na jeho použitie;
O výsledku kontroly - skúšky každého regála musí byť vyhotovený záznam;
Pravidelnú kontrolu regálov (stabilita, tuhosť, ...) vykonáva poverený zamestnanec.

Je zakázané

Používať poškodené, deformované regále aj ich časti;

Pod regál zriaďovať pracovisko;

Liezť po regáloch, prípadne do nich vstupovať

Zaisťovať stabilitu regálov ich vzájomným opieraním, poprípade opieraním o rôzne konštrukcie;

Nerovnomerne zaťažovať regále a preťažovať ich nad povolené nosnosti.

B. Osobitné ustanovenia pre rebríky

Všeobecne

Rebrík používať len na krátkodobé a fyzicky nenáročné práce pri použití jednoduchého náradia, pri ktorých sa osoba vykonávajúca stavebné práce môže pridržovať aspoň jednou rukou alebo je zabezpečená proti pádu;
Pri vystupovaní alebo zostupovaní je osoba vykonávajúca stavebné práce otočená tvárou k rebríku a pridrža sa ho oboma rukami;

Prenosný drevený rebrík používaný pri stavebnej práci môže byť dlhý najviac 8 m;

Rebríky používané na výstup musia presahovať výstupnú plošinu najmenej o 1,1 m; to neplatí, ak sa možno spoľahlivo zachytiť o pevné držadlo alebo inú pevnú časť konštrukcie;

Na zabezpečenie stability rebrík zabezpečiť proti posunutiu, bočnému vychýleniu, prevráteniu alebo rozovre-
tiu; Sklon jednoduchého rebríka, ktorý je určený pomerom výšky miesta opretia od pätky rebríka a vodorovnej
vzdialenosti pätky rebríka od miesta opretia, musí byť od 2,5 : 1 do 4 : 1;

Za priečkami rebríka musí byť voľný priestor najmenej 0,18 m; pri päte rebríka zo strany prístupu musí byť v
voľný priestor najmenej 0,6 m;

Na výstup a zostup medzi podlahami lešenia možno výnimočne použiť drevený zbíjaný rebrík s najväčšou dĺžkou
3,5 m s priečkami vsadenými do zdvojených postranníc, ktorý bol vyrobený podľa dokumentácie obsahujúcej
výkres a výpočet;

Na rebríku možno pracovať len na bezpečnom mieste rebríka; pri jednoduchom rebríku vo vzdialenosti chodidiel
najmenej 0,8 m pod miestom horného opretia rebríka a pri dvojitom rebríku vo vzdialenosti chodidiel najmenej 0,5
m od horného konca rebríka;

Pri práci na rebríku a pohybe po rebríku, ak sú chodidlá vo výške väčšej ako 5 m, použiť osobný ochranný pra-
covný prostriedok proti pádu, ktorý nesmie byť ukotvený o prenosný rebrík; to sa nevzťahuje na prenosný rebrík,
ktorý podľa určenia výrobcu možno použiť na ukotvenie osobného ochranného pracovného prostriedku proti
pádu;

Vizuálna prehliadka rebríka sa vykoná pri výdaji zo skladu alebo pri prijíme do skladu a pred každým použitím;

Skúška rebríka sa vykonáva najmenej raz ročne; o vykonanej skúške sa vyhotoví záznam.

Zakázané je :

Na rebríku vykonávať práce, pri ktorých sa používa pneumtické náradie, vstreľovací prístroj, reťazová píla a iné
nebezpečné náradie;

Po rebríku vynášať alebo znášať bremeno ťažšie ako 20 kg;

Na rebríkoch pracovať nad sebou;

Vystupovať a zostupovať po rebríku súčasne viac osôb;

Rebrík používať ako prechodový mostík;

Rebrík nadstavovať;

Používať poškodené a neúplné rebríky.

Vyhláška č. 147/2013 Z. z., príloha č. 1 bod 4.

Označovanie a návody na používanie v zmysle STN EN 131-2+A1

Len rebríky, ktoré sú v zhode s EN 131-1 a EN 131-2 alebo EN 131-4 sa môžu označiť „EN 131“.

Označovanie musí byť podľa EN 131-1.

Označovanie musí byť trvanlivé. Trvanlivosť označovania sa musí kontrolovať prehliadkou a zľahka otieraním
označovania najprv 15 s tkaninou namočenou vo vode a potom 15 s tkaninou namočenou v benzíne. Nesmie sa
objaviť žiadne zníženie čitateľnosti po ukončení skúšky. Nalepené etikety, ak sa použijú, nesmú mať neprilepené
miesta alebo zatočené boky.

Návod na používanie sa musí poskytnúť podľa EN 131-3. STN EN 131-2 + A1 čl. 6

Návody na použitie v zmysle STN EN 131-3

Všeobecne

Základný návod sa musí dodať pre každý rebrík samostatne a musí byť v jazyku krajiny, kde sa rebrík predáva;

Návody musia byť napísané ako text, ktorý sa môže doplniť schémami alebo obrázkami.

Pred použitím

Zabezpečiť používanie rebríka spôsobilou osobou;

Zabezpečiť, že rebrík je vhodný na danú prácu;

Pri preprave rebríka zabezpečiť jeho bezpečné umiestnenie a zabezpečenie proti pohybu a poškodeniu;

Pred prvým použitím rebríka overiť jeho stav a funkciu všetkých častí;
Skontrolovať rebrík vizuálne, či nie je poškodený a či je bezpečný na používanie na začiatku každého pracovného dňa, kedy sa bude rebrík používať;
Odstrániť každú nečistotu z rebríka, ako je čerstvý náter, blato, olej alebo sneh;
Poškodený rebrík nepoužívať.

Umiestnenie a vztýčenie rebríka

Rebrík postaviť do správnej polohy tak, aby oporný rebrík bol v správnom uhle (uhol sklonu približne 1 : 4) s priečkami alebo schodíkmi vodorovne a stojanový rebrík úplne roztvorený;
Blokovacie zariadenia, ak sú namontované, pred použitím úplne zaistiť;
Rebrík musí stáť na rovnom a pevnom podklade;
Rebrík musí stáť na nohách, nie na priečkach alebo schodíkoch;
Oporný rebrík opierať o rovný nerozbitný povrch a pred použitím zaistiť (uviazať, alebo použiť vhodné stabilizačné zariadenie);
Rebrík nepremiestňovať zhora;
Pri umiestňovaní rebríka brať do úvahy možný stret rebríka, napríklad s chodcami, s dopravnými prostriedkami alebo dverami a nadzemným elektrickým vedením;
Rebrík neumiestňovať na klzkých povrchoch (ľad, lesklé povrchy alebo značne znečistené pevné povrchy).

Používanie rebríka

Neprekračovať maximálne celkové zaťaženie daného typu rebríka;
Nevystupovať mimo oporného rebríka na vyššiu úroveň bez dodatočného zabezpečenia (uviazaním alebo použitím vhodného stabilizačného zariadenia);
Nepoužívať stojanové rebríky na dosiahnutie ďalšej úrovne;
Nikdy nestáť na vrchných troch schodíkoch/priečkach oporného rebríka;
Nikdy nestáť na vrchných dvoch schodíkoch/priečkach stojanového rebríka bez plošiny a držadla (madla)/kolebovej zábrany;
Nikdy nestáť na vrchných štyroch schodíkoch/priečkach stojanového rebríka s výsuvným rebríkom v hornej časti;
Rebríky používať len na ľahkú prácu počas krátkej doby;
Pri práci pod elektrickým napätím používať izolované - nevodivé rebríky;
Nepoužívať rebrík v exteriéri za nepriaznivých poveternostných podmienok (silný vietor a pod.);
Pri vystupovaní a zostupovaní vždy byť tvárou k rebríku a pevne sa držať rebríka;
Rebrík nepoužívať ako most;
Pri vystupovaní na rebrík nosiť vhodnú obuv;
Vyhybať sa neúmernému bočnému zaťaženiu (napr. vŕtaniu do tehly a betónu);
Oporné rebríky používané na prístup k vyššej úrovni by mali mať presah najmenej 1 m nad oporným bodom;
Zariadenie nesené pri používaní rebríka by malo byť ľahké a ľahko ovládateľné;
Pri práci na rebríku zabezpečiť bezpečné držadlo (madlo) alebo, ak to nie je možné, použiť iné vhodné bezpečnostné opatrenia;
Nezostávať príliš dlho na rebríku bez prestávky.

Oprava, údržba a skladovanie

Opravy a údržbu vykonávať poverenou osobou v súlade s návodom výrobcu;
Rebríky uskladňovať v zmysle predpisov výrobcu.

Súvisiace dokumenty a záznamy

Jedná sa o dokumenty a záznamy, ktoré vznikajú pri zabezpečovaní činností popísaných v tomto pokyne.

Dokumenty

Dokumenty, na ktoré sú odkazy v tomto pokyne a ďalej o dokumenty majúce priamu súvislosť (resp. súčinnosť) so zabezpečovaním činností v tomto pokyne popísaných :

Zákon NR SR č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov

Zákon NR SR č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Nariadenie vlády SR č. 392/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri používaní pracovných prostriedkov

Nariadenie vlády SR č. 396/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na stavenisko
Výhláška SR č. 147/2013 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri stavebných prácach a prácach s nimi súvisiacich a podrobnosti o odbornej spôsobilosti na výkon niektorých pracovných činností

STN 26 9030 - Skladovanie. Zásady bezpečnej manipulácie

STN EN 131-1 - Rebríky. Časť 1: Termíny, typy, funkčné rozmery

STN EN 131-2 + A1 - Rebríky. Časť 2: Požiadavky, skúšanie, označovanie

STN EN 131-3 + A1 - Rebríky. Časť 3: Návod na použitie

Záznamy

V nadväznosti na tento pokyn sú vytvorené a používané nasledujúce záznamy :

Záznam o oboznámení

Záverečné ustanovenia

Postupy a zásady stanovené v tomto pokyne sú záväzné pre všetkých zamestnancov spoločnosti a primerane aj pre zamestnancov dodávateľských organizácií, ktoré sú so spoločnosťou v obchodnom styku.

Za ošetrovanie existujúcich výtlačkov dokumentu – udržiavanie v čitateľnej podobe, uloženie na dostupnom mieste, ochrana proti strate, zničeniu alebo zneužitiu – zodpovedajú užívatelia daného pokynu.

Zoznam Príloh

Príloha č. 1 : Poverenie pre zamestnanca zodpovedného za prevádzkovanie regálov / rebríkov

Príloha č. 2 : Záznam o kontrole regálov

Príloha č. 3 : Protokol o kontrole bezpečného stavu rebríka

Politika bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci

I. Vedenie spoločnosti v súlade so Zákonom NR SR č.124/2006 Z.z. si dáva za cieľ:

- Vytvoriť pre zamestnancov základné podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (BOZP) a ochrany pred požiarom (OPP)
- Vylúčiť, alebo obmedziť riziká a faktory podmieňujúce vznik pracovných úrazov, chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce
- Dodržiavať všeobecné zásady prevencie na pracoviskách a pri výkone práce (z hľadiska BOZP a OPP)
- Zabezpečovať a prehodnocovať nebezpečenstvá, ohrozenia a riziká na pracoviskách
- Pridelovať zamestnancom osobné ochranné pracovné prostriedky
- Pravidelne sledovať a monitorovať pracovné prostredie
- Vytvorenie podmienok pre rozvoj pracovnej zdravotnej služby
- Pravidelne informovať zamestnancov o stave BOZP a OPP v organizácii, o nepriaznivých účinkoch práce a pracovného prostredia
- Zabezpečiť pravidelné prehlbovanie vedomostí zamestnancov z BOZP
- Zabezpečiť pravidelné predpísané lekárske prehliadky u zamestnancov

1. Lekárske prehliadky

(1) Posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu sa vykonáva na základe hodnotenia zdravotného rizika z expozície faktorom práce a pracovného prostredia a výsledkov lekárskej preventívnej prehliadky vo vzťahu k práci u:

a) zamestnanca,

1. ktorý vykonáva prácu zaradenú do tretej kategórie alebo štvrtej kategórie,
2. pri opakovanom výskyte choroby z povolania u rovnakej profesie na tom istom pracovisku
3. ktorého zdravotnú spôsobilosť na prácu vyžaduje osobitný predpis (Napríklad zákon č. 473/2005 Z. z. o poskytovaní služieb v oblasti súkromnej bezpečnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o súkromnej bezpečnosti) v znení neskorších predpisov, zákon č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 513/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov, zákon č. 514/2009 Z. z. o doprave na dráhach v znení neskorších predpisov),
4. ktorý vykonáva prácu zaradenú do druhej kategórie, tretej kategórie alebo štvrtej kategórie, ak túto prácu nevykonával viac ako šesť mesiacov zo zdravotných dôvodov,

b) fyzickej osoby – podnikateľa, ktorá nezamestnáva iné fyzické osoby,

1. ktorá vykonáva prácu zaradenú do tretej kategórie alebo štvrtej kategórie,
2. ktorej zdravotnú spôsobilosť na prácu vyžaduje osobitný predpis (Napríklad zákon č. 473/2005 Z. z. o poskytovaní služieb v oblasti súkromnej bezpečnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o súkromnej bezpečnosti) v znení neskorších predpisov, zákon č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 513/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov, zákon č. 514/2009 Z. z. o doprave na dráhach v znení neskorších predpisov),

c) inej fyzickej osoby, ktorá sa uchádza o zamestnanie

1. na výkon prác zaradených do tretej kategórie alebo štvrtej kategórie, alebo
2. ak jej zdravotnú spôsobilosť na prácu vyžaduje osobitný predpis

(2) Povinnosť zamestnanca podrobiť sa lekárskej preventívnej prehliadke vo vzťahu k práci na účel posudzovania zdravotnej spôsobilosti na prácu upravuje osobitný predpis

(3) Lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k práci podľa **odseku 1 písm. a) prvého bodu, písm. b) prvého bodu a písm. c) prvého bodu** sa vykonávajú:

- a) pred uzatvorením pracovnoprávneho vzťahu alebo obdobného pracovného vzťahu alebo pred začatím výkonu práce fyzickej osoby – podnikateľa, ktorá nezamestnáva iné fyzické osoby,
- b) v súvislosti s výkonom práce,
- c) pred každou zmenou pracovného zaradenia,
- d) pri skončení pracovnoprávneho vzťahu alebo obdobného pracovného vzťahu alebo pri skončení výkonu práce fyzickej osoby – podnikateľa, ktorá nezamestnáva iné fyzické osoby, zo zdravotných dôvodov,
- e) po skončení pracovnoprávneho vzťahu alebo obdobného pracovného vzťahu, ak o to zamestnanec požiada bývalého zamestnávateľa, u ktorého vykonával prácu s rizikovými faktormi s neskorými následkami na zdravie.

(4) Lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k práci podľa odseku 7 písm. b) sa vykonávajú

- a) **jeden raz za dva roky** u zamestnanca a fyzickej osoby – podnikateľa, ktorá nezamestnáva iné fyzické osoby, ak vykonávajú práce zaradené do tretej kategórie,
- b) **jeden raz za rok** u zamestnanca a fyzickej osoby – podnikateľa, ktorá nezamestnáva iné fyzické osoby, ak vykonávajú práce zaradené do štvrtej kategórie, a u pracovníka so zdrojmi ionizujúceho žiarenia kategórie A

(5) Lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k práci podľa odseku 7 písm. e) sa vykonávajú **jeden raz za tri roky** pri prácach s rizikovými faktormi s neskorými následkami na zdravie, ktoré sú zaradené do tretej kategórie alebo štvrtej kategórie.

2. Evidencia a registrácia udalostí

- vykonáva sa v zmysle platnej legislatívy

3. Riadenie starostlivosti o BOZP

V zmysle Zákonníka práce:

- Zamestnanci majú právo na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, na informácie o nebezpečenstvách vyplývajúcich z pracovného procesu a pracovného prostredia a o opatreniach na ochranu pred ich účinkami. Zamestnanci sú povinní pri práci dbať o svoju bezpečnosť a zdravie a o bezpečnosť a zdravie osôb, ktorých sa ich činnosť týka.

- Ďalšie práva a povinnosti zamestnancov v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci upravuje osobitný zákon.

Pracovný čas v zmysle Zákonníka práce:

- Týždenne: najviac 40 hodín

- Práca nadčas: Priemerný týždenný pracovný čas zamestnanca vrátane práce nadčas nesmie prekročiť 48 hodín.

- Odpočinok medzi dvoma zmenami minimálne 12 hodín

4. Pracovné podmienky

Z pohľadu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci je potrebné zabezpečovať, dodržiavať a informovať aj o týchto ustanoveniach Zákona NR SR č. 311/2001 Z. z. v platnom znení:

- § 47 - Povinnosti vyplývajúce z pracovného pomeru,
- § 55 - Preradenie na inú prácu,
- § 84 - Pracovný poriadok,
- § 85 a § 85a - Pracovný čas,
- § 86 - Rovnomerné rozvrhnutie pracovného času,
- § 87 - Nerovnomerné rozvrhnutie pracovného času,
- § 87a - Konto pracovného času
- § 88 a § 89 - Pružný pracovný čas,
- § 90 - Začiatok a koniec pracovného času,
- § 91 - Prestávky v práci,
- § 92 - Nepretržitý denný odpočinok,
- § 93 - Nepretržitý odpočinok v týždni,
- § 97 - Práca nadčas,
- § 98 - Nočná práca,
- § 146 - Ochrana práce,
- § 147 - Povinnosti zamestnávateľa,
- § 148 - Práva a povinnosti zamestnancov,
- § 149 - Kontrola odborovým orgánom,
- § 150 - Inšpekcia práce,
- § 151 - Pracovné podmienky a životné podmienky zamestnancov,
- § 152 - Stravovanie zamestnancov,
- § 160 až § 162 - Pracovné podmienky žien a mužov starajúcich sa o deti,
- § 164 - Úprava pracovného času,
- § 171 až § 176 - Pracovné podmienky mladistvých zamestnancov,
- § 177 a § 178 - Predchádzanie škodám,
- § 179 až § 181 - Všeobecná zodpovednosť zamestnanca za škodu,
- § 195 až § 197 - Zodpovednosť zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze a pri chorobe z povolania,
- § 215 - Zodpovednosť za škodu v niektorých osobitných prípadoch,
- § 217 - § 219 - Spoločné ustanovenia o zodpovednosti zamestnávateľa,
- § 220 a § 221 - Plnenie pracovných úloh a priama súvislosť s ním.

II. Požiadavky na BOZP

1. základné v zmysle platnej legislatívy

1.1. Všeobecné zákonné požiadavky

- Základné povinnosti zamestnanca sú uvedené v Zákone NR SR č. 311/2001 Z. z. a v Zákone NR SR č. 124/2006 Z. z.;, povinnosti môžu byť uvedené v rezortných, odvetvových predpisoch príp. interných predpisoch;

Zamestnanec je povinný:

- a) dodržiavať právne predpisy a ostatné predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, zásady bezpečnej práce, zásady ochrany zdravia pri práci a zásady bezpečného správania na pracovisku a určené pracovné postupy, s ktorými bol riadne a preukázateľne oboznámený,
- b) spolupracovať so zamestnávateľom a zástupcom zamestnancov pre bezpečnosť v potrebnom rozsahu tak, aby im umožnil plniť povinnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a úlohy uložené príslušným inšpektorátom práce alebo orgánom dozoru,
- c) vykonávať práce, obsluhovať a používať pracovné prostriedky, materiály, nebezpečné látky a ostatné prostriedky v súlade s:
 - 1. návodom na používanie, s ktorým bol riadne a preukázateľne oboznámený,
 - 2. poznatkami, ktoré sú súčasťou vedomostí a zručností v rámci získanej odbornej spôsobilosti
- d) obsluhovať pracovné prostriedky a vykonávať činnosti s vyšším rizikom podľa právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci len na základe preukazu, osvedčenia alebo dokladu podľa § 16 ods. 1 písm. b) alebo písm. c) a len ak je zamestnávateľom poverený na túto obsluhu alebo na vykonávanie tejto činnosti
- e) náležite používať bezpečnostné a ochranné zariadenia, nevyradňovať ich z prevádzky a svojvoľne ich nemeniť,
- f) používať určeným spôsobom pridelené osobné ochranné pracovné prostriedky,
- g) dodržiavať zákaz vstupovať do priestoru, zdržiavať sa v priestore a vykonávať činnosti ustanovené osobitnými predpismi, ktoré by mohli bezprostredne ohroziť jeho život alebo zdravie,
- h) zúčastňovať sa na oboznamovaní a inom vzdelávaní zabezpečovanom zamestnávateľom v záujme bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a podrobiť sa overovaniu jeho znalostí,
- i) podrobiť sa lekárske preventívnym prehliadkam, vo vzťahu k práci,
- j) oznamovať bez zbytočného odkladu vedúcemu zamestnancovi alebo podľa potreby bezpečnostnému technikovi alebo autorizovanému bezpečnostnému technikovi, zástupcovi zamestnancov pre bezpečnosť, príslušnému inšpektorátu práce alebo príslušnému orgánu dozoru tie nedostatky, ktoré by pri práci mohli ohroziť bezpečnosť alebo zdravie, najmä bezprostredné a vážne ohrozenie života alebo zdravia, a podľa svojich možností zúčastňovať sa na ich odstraňovaní,
- k) nepožívať alkoholické nápoje, omamné látky a psychotropné látky na pracoviskách a v priestoroch zamestnávateľa a v pracovnom čase aj mimo týchto pracovísk a priestorov, nenastupovať pod ich vplyvom do práce,
- l) podrobiť sa vyšetreniu, ktoré vykonáva zamestnávateľ alebo príslušný orgán štátnej správy, aby zistil, či zamestnanec nie je pod vplyvom alkoholu, omamných látok alebo psychotropných látok; okruh zamestnancov zamestnávateľa a iných osôb oprávnených dať zamestnancovi pokyn, aby sa podrobil vyšetreniu, uvedie zamestnávateľ v pracovnom poriadku alebo vo vnútornom predpise,
- m) dodržiavať určený zákaz fajčenia na pracoviskách,
- n) zúčastňovať sa na rekondičných pobytoch.

1.2. Ručná manipulácia s bremenami

1.2.1. Smerné hmotnostné hodnoty oboma rukami zdvíhaných a prenášaných bremien, maximálna hmotnosť bremena a maximálna celozmenová hmotnosť za zmenu pre mužov a ženy rôznych vekových kategórií v základnej polohe postojacky a pri priaznivých a nepriaznivých podmienkach v trvaní maximálne 1 hodinu za zmenu: -pozri prílohu č. 4

1. Smerné hmotnostné hodnoty vyjadrujú vhodnosť určitej činnosti zamestnanca vykonávanej v závislosti od veku a pohlavia a od hmotnosti bremena vo vzťahu k frekvencii úkonov a dĺžke trvania. U zamestnancov so zdravotným postihnutím treba pri ručnej manipulácii s bremenami rešpektovať odporúčanie lekára podľa individuálneho posúdenia zdravotného stavu.
2. Pod maximálnou hmotnosťou bremena sa rozumie hmotnosť individuálneho bremena, ktorá nesmie byť za žiadnych podmienok (okolností) prekročená.
3. Pod maximálnou celozmenovou hmotnosťou bremena sa rozumie celková (úhrnná) hmotnosť zmanipulovaných bremien za zmenu, ktorá sa nesmie za žiadnych podmienok (okolností) prekročiť. Pri stanovení maximálnej celozmenovej hmotnosti bremena pri prenášaní bremien treba individuálne zohľadniť aj energetický výdaj, srdcovú frekvenciu a celkový zdravotný stav zamestnanca.
4. Za nepriaznivé podmienky sa považujú napr. zhoršené úchopové možnosti, manipulácia s bremenami v úrovniach podlaha – plece, plece – nad plece, nerovná, naklonená šmyklavá podlaha, vyšší podiel statických prvkov – držanie bremena, fyziologicky neprijateľná pracovná poloha (napr. nakláňanie a pootáčanie trupu, vzpaženie horných končatín a podobne), veľká vzdialenosť medzi ťažiskom tela a ťažiskom bremena, vnútené pritláčanie bremena k bruchu, prenášanie bremien s rizikom prevrhnutia a vystreknutia (nádoby, kontajnery so škodlivými látkami), nárazové zaťaženie v priebehu zmeny, nedostatočná fyzická zdatnosť zamestnancov a podobne.
5. Maximálna frekvencia zdvihov pre ručné zdvíhanie bremena u mužov s hmotnosťou bremena 50 kg je za priaznivých podmienok 1 zdvih za 2 minúty (pri hmotnosti bremena 25 kg 1 zdvih za 1 minútu) v priebehu 1 hodiny za zmenu. Pri zvyšovaní frekvencie zdvihov sa primerane hmotnosť bremena znižuje (pri bremene s maximálnou hmotnosťou do 7 kg 15 zdvihov za 1 minútu). Bremená s hmotnosťou 30 – 50 kg u mužov možno zdvíhať nepretržite počas 1 hodiny. Prestávky medzi časovými úsekmi na zdvíhanie bremien nesmú byť kratšie ako 30 minút. Na práce spojené s dlhodobou a pravidelnou manipuláciou s bremenami treba vyžiadať stanovisko príslušného orgánu na ochranu zdravia.

1.2.2. Smerné hmotnostné hodnoty na zdvíhanie a prenášanie bremien pre ženy v základnej polohe postojacky – pozri prílohu č. 4

1. Pri práci v sede a dvíhaní bremena jednou rukou nesmie byť jeho hmotnosť väčšia ako 5 kg.
2. Bredená s hmotnosťou 10 – 15 kg možno zdvíhať nepretržite počas 10 minút, bremená s hmotnosťou 5 – 10 kg počas 15 minút. Prestávky medzi časovými úsekmi na zdvíhanie bremien nesmú byť kratšie ako 10, resp. 15 minút. U tehotných žien, matiek do deviateho mesiaca po pôrode a dojčiacich žien, vykonávajúcich ručnú manipuláciu s bremenami, treba rešpektovať odporúčanie príslušného lekára týkajúce sa úpravy režimu práce a odpočinku, prípadne časového obmedzenia a trvania ručnej práce s bremenami, ak si to vyžaduje zdravotný stav ženy, ochrana plodu a nerušený priebeh tehotenstva. Pre tehotné ženy, matky do deviateho mesiaca po pôrode a dojčiace ženy sa odporúčajú smerné hmotnostné hodnoty pre ženy (maximálna hmotnosť ručne zdvíhaných a prenášaných bremien, maximálny počet zdvihov za minútu) znížiť na menej ako polovicu.
3. Výška zápästia žien je v priemere 75 cm, výška pliec je v priemere 134 cm. Pri pracovnej polohe v sede sa tieto hodnoty znižujú o 40 cm v tolerancii ± 5 cm podľa výšky sedadla.

1.3. Zakázané práce

- Ženy nesmú byť zamestnávané prácami, ktoré sú pre ne fyzicky neprimerané alebo škodia ich organizmu, najmä prácami, ktoré ohrozujú ich materské poslanie.
- Tehotná žena nesmie byť zamestnávaná ani prácami, ktoré podľa lekárskeho posudku ohrozujú jej tehotenstvo zo zdravotných príčin spočívajúcich v jej osobe. To platí rovnako o matke do konca deviateho mesiaca po pôrode a dojčiacej žene.
- Mladistvý zamestnanec nesmie byť zamestnávaný prácami pod zemou pri ťažbe nerastov alebo pri razení tunelov a štôlní.
- Mladistvý zamestnanec nesmie byť zamestnávaný prácami, ktoré so zreteľom na anatomické, fyziologické a psychické zvláštnosti v tomto veku sú pre neho neprimerané, nebezpečné alebo jeho zdraviu škodlivé.
- Zamestnávateľ nesmie zamestnávať mladistvých zamestnancov ani prácami, pri ktorých sú vystavení zvýšenému nebezpečenstvu úrazu alebo pri ktorých výkone by mohli vážne ohroziť bezpečnosť a zdravie spoluzaemstnancov alebo iných osôb.
- Zamestnávateľ v záujme zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci je povinný vypracovať a podľa potreby aktualizovať vlastný zoznam prác a pracovísk:
 1. zakázaných tehotným ženám, matkám do konca deviateho mesiaca po pôrode a dojčiacim ženám,

2. spojených so špecifickým rizikom pre tehotné ženy, matky do konca deviateho mesiaca po pôrode a pre dojčiace ženy,
3. zakázaných mladistvým zamestnancom.

2. špeciálne požiadavky

Povinnosti zamestnávateľa

- Zamestnávateľ je povinný umožniť zamestnancom alebo zástupcom zamestnancov pre bezpečnosť zúčastňovať sa na riešení problematiky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a vopred s nimi prerokúvať otázky, ktoré môžu podstatne ovplyvňovať bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci. Zamestnávateľ je povinný predložiť zamestnancom alebo zástupcom zamestnancov pre bezpečnosť podklady a poskytnúť primeraný čas na vyjadrenie sa k
 - návrhu koncepcie politiky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, k návrhu programu jej realizácie a k ich vyhodnoteniu,
 - návrhu na výber pracovných prostriedkov, technológií, organizácie práce, k pracovnému prostrediu a k pracovisku,
 - návrhu na určenie odborných zamestnancov na vykonávanie preventívnych a ochranných služieb a k úlohám podľa § 8 ods. 1 písm. a), § 21 ods. 1, § 22 ods. 1 a § 26 Zákona č. 124/2006 Z.z.,
 - vykonávaniu úloh preventívnych a ochranných služieb, ak sa tieto úlohy vykonávajú dodávateľským spôsobom,
 - posúdeniu rizika, určeniu a vykonávaniu ochranných opatrení vrátane poskytovania osobných ochranných pracovných prostriedkov a prostriedkov kolektívnej ochrany,
 - pracovným úrazom, nebezpečným udalostiam, chorobám z povolania a k ostatným poškodeniam zdravia z práce, ktoré sa vyskytli u zamestnávateľa, vrátane výsledkov zisťovania príčin ich vzniku a k návrhom opatrení,
 - spôsobu a rozsahu informovania zamestnancov, zástupcov zamestnancov pre bezpečnosť a určených odborných zamestnancov na vykonávanie preventívnych a ochranných služieb,
 - plánovaniu a zabezpečovaní oboznamovania a informovania zamestnancov podľa § 7 Zákona č. 124/2006 Z.z. a ku školeniu zástupcov zamestnancov pre bezpečnosť.

III. Ochrana zamestnancov

- Na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci prostredníctvom osobných ochranných pracovných prostriedkov je zamestnávateľ povinný:
 - a) vypracovať zoznam poskytovaných osobných ochranných pracovných prostriedkov na základe posúdenia rizika a hodnotenia nebezpečenstiev vyplývajúcich z pracovného procesu a z pracovného prostredia,
 - b) bezplatne poskytovať zamestnancom, u ktorých to vyžaduje ochrana ich života alebo zdravia, potrebné účinné osobné ochranné pracovné prostriedky a viesť evidenciu o ich poskytnutí,
 - c) udržiavať osobné ochranné pracovné prostriedky v používateľnom a funkčnom stave a dbať o ich riadne používanie.
- Zamestnávateľ poskytuje osobné ochranné pracovné prostriedky podľa svojho zoznamu poskytovaných osobných ochranných pracovných prostriedkov (ďalej len „zoznam“) vypracovanom na základe posúdenia rizika a hodnotenia nebezpečenstiev podľa § 4. V zozname zamestnávateľ špecifikuje konkrétne typy osobných ochranných pracovných prostriedkov, ktoré poskytuje pri jednotlivých prácach.
- Zamestnávateľ posudzuje riziko, hodnotí nebezpečenstvá a posudzuje vhodnosť poskytovaných osobných ochranných pracovných prostriedkov vždy, ak:
 - a) sa zmenia nebezpečenstvá najmä v dôsledku zmeny technológie alebo organizácie práce, alebo zmeny pracovných podmienok,
 - b) sú dostupné účinnejšie technické prostriedky a prostriedky kolektívnej ochrany na vylúčenie alebo obmedzenie nebezpečenstiev alebo
 - c) sú dostupné účinnejšie osobné ochranné pracovné prostriedky.
- Zamestnávateľ, fyzická osoba, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom, a iné osoby podľa zákona, ktorí na plnenie svojich úloh používajú technické zariadenie (ďalej len „prevádzkovateľ“) zabezpečia bezpečnosť technického zariadenia, ak pri jeho prevádzke dodržiavajú bezpečnostnotechnické požiadavky a
 - a) vedú sprievodnú technickú dokumentáciu technického zariadenia vrátane dokladov o vykonaných prehliadkach, kontrolách a skúškach,
 - b) vedú evidenciu vyhradeného technického zariadenia s údajmi podľa prílohy č. 4 vyhlášky č. 508/2009 Z.z. zodpovedajúcu skutočnému stavu,
 - c) vydajú miestny prevádzkový predpis na prevádzku vyhradeného technického zariadenia skupiny A v súlade s bezpečnostnotechnickými požiadavkami, ak technická dokumentácia nezohľadňuje skutočné prevádzkové a užívateľské podmienky,
 - d) zabezpečia vykonanie kontroly stavu bezpečnosti technického zariadenia.

Smernica na určenie zakázaných prác a pracovísk ženám a mladistvým zamestnancom

Úvodné ustanovenia, Účel

Vedenie spoločnosti v súlade so Zákonom NR SR č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov, Nariadením vlády SR č. 272/2004 Z. z., ktorým sa ustanovuje zoznam prác a pracovísk, ktoré sú zakázané tehotným ženám, matkám do konca deviateho mesiaca po pôrode a dojčiacim ženám, zoznam prác a pracovísk spojených so špecifickým rizikom pre tehotné ženy, matky do konca deviateho mesiaca po pôrode a pre dojčiace ženy a ktorým sa ustanovujú niektoré povinnosti zamestnávateľom pri zamestnávaní týchto žien a Nariadením vlády SR č. 286/2004 Z. z., ktorým sa ustanovuje zoznam prác a pracovísk, ktoré sú zakázané mladistvým zamestnancom, a ktorým sa ustanovujú niektoré povinnosti zamestnávateľom pri zamestnávaní mladistvých zamestnancov vydáva túto organizačnú smernicu.

Účelom tejto smernice je určenie prác a pracovísk zakázaných tehotným ženám, matkám do konca deviateho mesiaca po pôrode a dojčiacim ženám, spojených so špecifickým rizikom pre tehotné ženy, matky do konca deviateho mesiaca po pôrode a pre dojčiace ženy, zakázaných mladistvým zamestnancom v podmienkach spoločnosti.

Rozsah platnosti

Táto smernica je platná v rámci spoločnosti a záväzná pre zamestnávateľa a všetkých jeho zamestnancov. Vztahuje sa taktiež primerane aj na osoby, ktoré sa so súhlasom zamestnávateľa zdržiavajú v jej priestoroch a objektoch.

Definícia pojmov a skratiek

Definície

Zamestnanci - všetci zamestnanci, ktorí sú v zmluvnom pracovnom pomere

Vedúci zamestnanci - zamestnanci, ktorí riadia niektorý z útvarov alebo oddelení

Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci - je stav pracovných podmienok, ktoré vylučujú alebo minimalizujú pôsobenie nebezpečných a škodlivých činiteľov pracovného procesu a pracovného prostredia na zdravie zamestnancov.

Nebezpečenstvo - je stav alebo vlastnosť faktora pracovného procesu a pracovného prostredia, ktoré môžu poškodiť zdravie zamestnanca.

Nebezpečná látka - je látka, alebo zmes látok, ktoré na základe chemických, fyzikálnych alebo toxických vlastností jednotlivito alebo v kombinácii vytvárajú nebezpečenstvo.

Ohrozenie - je situácia, v ktorej nemožno vylúčiť, že zdravie zamestnanca bude poškodené.

Osobný ochranný pracovný prostriedok (OOPP) - je každý prostriedok nosený, držaný alebo inak používaný pri práci zamestnancom, ktorý je určený na ochranu bezpečnosti a zdravia zamestnanca pred nebezpečenstvom vrátane jeho doplnkov a príslušenstva.

Práca - súhrn činností, ktoré zamestnanec alebo skupina zamestnancov vykonáva pri plnení pracovných úloh na konkrétnom pracovisku, vymedzených pracovnými postupmi a technológiou.

Pracovisko - fyzický priestor, kde pracovníci zotrvávajú, alebo v ktorom sa pohybujú počas pracovného procesu a ktorý je pod kontrolou zamestnávateľa.

Pracovné podmienky - súbor fyzikálnych, chemických, biologických a organizačných faktorov pracovného prostredia a faktorov vyplývajúcich z výkonu práce.

Pracovný úraz - je poškodenie zdravia, ktoré bolo zamestnancovi spôsobené pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním nezávisle od jeho vôle krátkodobým, náhlým a násilným pôsobením vonkajších vplyvov.

Právne a ostatné predpisy na zaistenie BOZP - sú predpisy na ochranu života a predpisy na ochranu zdravia, hygienické predpisy a protiepidemické predpisy, technické predpisy, technické normy, dopravné predpisy, predpisy o požiarnej ochrane a predpisy o manipulácii s horľavinami, výbušninami, zbraňami, rádioaktívnymi látkami, jedmi a inými látkami škodlivými zdraviu, ak upravujú otázky týkajúce sa ochrany života a zdravia.

Prevencia - je systém opatrení plánovaných a vykonávaných vo všetkých oblastiach činnosti zamestnávateľa, ktoré sú zamerané na vylúčenie alebo obmedzenie rizika a faktorov podmieňujúcich vznik pracovných úrazov, chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce, a určenie postupu v prípade bezprostredného a vážneho ohrozenia života alebo zdravia zamestnanca.

Riziko - je pravdepodobnosť vzniku poškodenia zdravia zamestnanca pri práci a stupeň možných následkov na zdraví.

Škodlivina - fyzikálny, chemický alebo biologický faktor v pracovnom prostredí, ktorý svojou kvalitou alebo kvantitou /koncentráciou, intenzitou/, prípadne svojím dlhodobým pôsobením môže vyvolať poruchy zdravia alebo významne narušiť pocit pohody.

Zdravotný stav - celkový stav organizmu zamestnanca hodnotený podľa fyziologických reakcií a patologických prejavov postihnutelných diagnostickými metódami.

Zodpovednosti a právomoci

Postupy a zásady uvedené v tejto smernici sú záväzné pre všetkých zamestnancov, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom podieľajú na realizácii a zabezpečovaní činností popísaných v smernici.

Všetci zamestnanci sú povinní preukázateľne sa oboznámiť s touto smernicou a dodržiavať jej ustanovenia. Táto smernica je záväzná pre každého zamestnanca dňom, kedy bol s ňou oboznámený.

Bezpečnostný technik/Autorizovaný bezpečnostný technik s touto smernicou oboznamuje vedúcich zamestnancov a ostatných zamestnancov v intervale 1x 24 mesiacov.

Vedúci zamestnanci sú povinní umiestniť túto smernicu na takom mieste, aby bola zamestnancom verejne prístupná.

Osobitné ustanovenia

Základné ustanovenia

Základné povinnosti zamestnávateľa:

Zamestnávateľ je v zmysle § 6 ods. 1 písm. m) zákona č. 124/2006 Z. z. v záujme zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci povinný vypracovať a podľa potreby aktualizovať vlastný zoznam prác a pracovísk:

- zakázaných tehotným ženám, matkám do konca deviateho mesiaca po pôrode a dojčiacim ženám,
- spojených so špecifickým rizikom pre tehotné ženy, matky do konca deviateho mesiaca po pôrode a pre dojčiace ženy,
- zakázaných mladistvým zamestnancom,

Zamestnávateľ je povinný pri všetkých prácach a na pracoviskách, spojených so špecifickým rizikom vystavenia tehotnej ženy, matky do konca deviateho mesiaca po pôrode a dojčiacej ženy pôsobeniu škodlivých faktorov, vplyvov, procesov alebo pracovných podmienok, posúdiť charakter, stupeň a trvanie takého vystavenia. Zamestnávateľ vyhodnotí všetky riziká pre ich bezpečnosť a zdravie a na základe odborného posúdenia zdravotnej spôsobilosti z hľadiska možných účinkov na tehotenstvo alebo dojčenie takej ženy príslušným lekárom rozhodne o prijatí potrebných opatrení.

Zamestnávateľ informuje tehotnú ženu, matku do konca deviateho mesiaca po pôrode, dojčiacu ženu a zástupcov zamestnancov o výsledkoch posúdenia rizika a o všetkých opatreniach, ktoré prijme na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Zamestnávateľ je povinný pri všetkých prácach a na pracoviskách spojených so špecifickým rizikom z vystavenia mladistvého zamestnanca škodlivému pôsobeniu fyzikálnych, chemických, biologických faktorov, vplyvov a procesov posúdiť, vyhodnotiť všetky riziká pre jeho bezpečnosť a zdravie a na základe odborného posúdenia príslušného lekára o zdravotnej spôsobilosti mladistvého zamestnanca rozhodnúť o prijatí potrebných opatrení.

Zamestnávateľ plní vyššie uvedené povinnosti pred zaradením mladistvého zamestnanca na prácu a pri podstatnej zmene pracovných podmienok, pričom osobitne zohľadní najmä:

- vybavenie a usporiadanie pracoviska alebo pracovného miesta,
- charakter, stupeň a trvanie vystavenia fyzikálnym, biologickým a chemickým faktorom a vplyvom,
- druh, rozsah a spôsob používania pracovných prostriedkov, strojov, zariadení, látok a materiálov,
- usporiadanie pracovných procesov, postupov a organizáciu práce,
- úroveň jeho odbornej prípravy a výučby.

Zamestnávateľ informuje mladistvého zamestnanca a zástupcov zamestnancov o výsledkoch posúdenia rizika a o všetkých opatreniach, ktoré prijme na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Zakázané práce ženám:

Tehotná žena nesmie byť zamestnávaná ani prácami, ktoré podľa lekárskeho posudku ohrozujú jej tehotenstvo zo zdravotných príčin spočívajúcich v jej osobe. To platí rovnako o matke do konca deviateho mesiaca po pôrode a dojčiacej žene.

Tehotnú ženu, matku do konca deviateho mesiaca po pôrode a dojčiacu ženu nemožno za žiadnych okolností nútiť, aby vykonávala práce, pri ktorých sa zistilo možné ohrozenie jej bezpečnosti a zdravia a možné účinky na jej tehotenstvo alebo dojčenie.

Zakázané práce mladistvým:

Mladistvý zamestnanec nesmie byť zamestnávaný prácami pod zemou pri ťažbe nerastov alebo pri razení tunelov a štôlní.

Mladistvý zamestnanec nesmie byť zamestnávaný prácami, ktoré so zreteľom na anatomické, fyziologické a psychické zvláštnosti v tomto veku sú pre neho neprimerané, nebezpečné alebo jeho zdraviu škodlivé.

Zamestnávateľ nesmie zamestnávať mladistvých zamestnancov ani prácami, pri ktorých sú vystavení zvýšenému nebezpečenstvu úrazu alebo pri ktorých výkone by mohli vážne ohroziť bezpečnosť a zdravie spoluzamestnancov alebo iných osôb.

Zamestnávateľ nesmie prideliť mladistvému zamestnancovi prácu, ak by:

- objektívne presahovala jeho fyzické a psychické schopnosti,
- bol vystavený škodlivému pôsobeniu nebezpečných chemických látok a nebezpečných chemických zmesí, najmä toxických, karcinogénnych, mutagénnych, ktoré môžu spôsobiť genetické poškodenie, poškodenie nenarodeného dieťaťa, ohrozenie jeho budúceho reprodukčného vývoja alebo ktoré môžu mať iný chronický vplyv na jeho zdravie,
- bol vystavený škodlivému žiareniu,
- existovalo riziko, o ktorom možno predpokladať, že ho mladistvý zamestnanec nedokáže rozpoznať alebo sa mu vyhnúť, pretože nevenuje dostatočnú pozornosť bezpečnosti pri práci alebo nemá dostatočné skúsenosti alebo odbornú prípravu,
- bol vystavený nadmernej záťaži chladom alebo teplom,
- bol vystavený nadmernému huku alebo vibráciám pričom mladistvý zamestnanec môže vykonávať tieto práce s výnimkou prác s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi, ak ide o práce, ktoré sú nevyhnutné z hľadiska jeho odbornej prípravy, a ak je zabezpečená dostatočná ochrana jeho zdravia
- potrebnou teoretickou prípravou v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
- sústavným odborným dozorom pri práci,
- vhodnou organizáciou režimu práce a
- inými opatreniami, napríklad používaním osobných ochranných pracovných prostriedkov, obmedzením práce na dobu nevyhnutnú na získanie potrebných skúseností a správnych pracovných návykov.

Zoznam zakázaných prác a pracovísk

Konkrétny zoznam prác a pracovísk:

- zakázaných tehotným ženám, matkám do konca deviateho mesiaca po pôrode a dojčiacim ženám,
- spojených so špecifickým rizikom pre tehotné ženy, matky do konca deviateho mesiaca po pôrode a pre dojčiace ženy,
- zakázaných mladistvým zamestnancom,
- vypracujú poverení zamestnanci v spolupráci s odborovou organizáciou a pracovnou zdravotnou službou podľa charakteristík zakázaných prác, ktoré sú uvedené v Prílohe č. 1, 2, 3 a podľa smerných hmotnostných hodnôt uvedených v Prílohe č. 4. Pre vytvorenie zoznamu použijú príslušný formulár uvedený v Prílohe č. 5 k tejto smernici.

Zoznamy prác a pracovísk:

- zakázaných tehotným ženám, matkám do konca deviateho mesiaca po pôrode a dojčiacim ženám,
- spojených so špecifickým rizikom pre tehotné ženy, matky do konca deviateho mesiaca po pôrode a pre dojčiace ženy,
- zakázaných mladistvým zamestnancom,
- prehodnotia príslušný vedúci zamestnanci v spolupráci s odborovou organizáciou, preventívnou ochrannou službou resp. pri podstatných technologických alebo organizačných zmenách, a v prípade potreby vydajú nový zoznam.
- Pri vstupnej inštrukcii na pracovisku musia byť ženy, tehotné ženy a mladiství zrozumiteľne a preukázateľne oboznámení so zoznamom a charakteristikami zakázaných prác.

Súvisiace dokumenty a záznamy

Jedná sa o dokumenty a záznamy, ktoré vznikajú pri zabezpečovaní činností popísaných v tejto smernici.

Dokumenty

Dokumenty, na ktoré sú odkazy v tejto smernici a ďalej o dokumenty majúce priamu súvislosť (resp. súčinnosť) so zabezpečovaním činností v tejto smernici popísaných:

- Zákon NR SR č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov
- Zákon NR SR č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Nariadenie vlády č. 272/2004 Z. z., ktorým sa ustanovuje zoznam prác a pracovísk, ktoré sú zakázané tehotným ženám, matkám do konca deviateho mesiaca po pôrode a dojčiacim ženám, zoznam prác a pracovísk spojených so špecifickým rizikom pre tehotné ženy, matky do konca deviateho mesiaca po pôrode a pre dojčiace ženy a ktorým sa ustanovujú niektoré povinnosti zamestnávateľom pri zamestnávaní týchto žien

- Nariadenie vlády č. 286/2004 Z. z., ktorým sa ustanovuje zoznam prác a pracovísk, ktoré sú zakázané mladistvým zamestnancom, a ktorým sa ustanovujú niektoré povinnosti zamestnávateľom pri zamestnávaní mladistvých zamestnancov

Zoznam Príloh

Príloha č. 1: Zoznam prác a pracovísk, ktoré sú zakázané tehotným ženám, matkám do konca deviateho mesiaca po pôrode a dojčiacim ženám

Príloha č. 2: Zoznam prác a pracovísk, spojených so špecifickým rizikom pre tehotné ženy, matky do konca deviateho mesiaca po pôrode a pre dojčiace ženy

Príloha č. 3: Zoznam prác a pracovísk, ktoré sú zakázané mladistvým zamestnancom

Príloha č. 4: Smerné hmotnostné limity

Príloha č. 5: Formuláre:

- Zoznam prác a pracovísk zakázaných tehotným ženám, matkám do konca deviateho mesiaca po pôrode a dojčiacim ženám
- Zoznam prác a pracovísk spojených so špecifickým rizikom pre tehotné ženy, matky do konca deviateho mesiaca po pôrode a pre dojčiace ženy
- Zoznam prác a pracovísk zakázaných mladistvým zamestnancom

ZOZNAM PRÁC A PRACOVÍSK, KTORÉ SÚ ZAKÁZANÉ TEHOTNÝM ŽENÁM, MATKÁM DO KONCA DEVIATEHO MESIACA PO PÔRODE A DOJČIACIM ŽENÁM

1. Tehotným ženám sú zakázané práce a pracoviská so škodlivými

1.1. fyzikálnymi faktormi a vplyvmi, najmä

pri ktorých sú zamestnanci vystavení zvýšenému atmosférickému tlaku o viac ako 20 kPa oproti okolitému atmosférickému tlaku, napríklad v tlakových komorách a pri potápaní, alebo zníženému atmosférickému tlaku, prípadne významnému zvýšeniu vnútro-plúcneho tlaku,

1.2. biologickými faktormi, najmä s

- a) toxoplasmou gondii,
- b) vírusom rubeoly (rubivírus),
- c) vírusom ľudskej imunitnej nedostatočnosti (HIV), okrem prípadov, keď sú tehotné ženy dokázateľne primerane chránené pred pôsobením týchto faktorov očkovaním,

1.3. chemickými faktormi, najmä

s olovom a jeho zlúčeninami, ktoré sú absorbovateľné ľudským organizmom.

2. Dojčiacim ženám sú zakázané práce a pracoviská so škodlivými chemickými faktormi, najmä

s olovom a jeho zlúčeninami, ktoré sú absorbovateľné ľudským organizmom.

3. Ďalej sú tehotným ženám, matkám do konca deviateho mesiaca po pôrode a dojčiacim ženám zakázané práce

- a) s látkami a zmesami, ktoré sú klasifikované podľa osobitného predpisu v týchto triedach nebezpečnosti a kategóriách nebezpečnosti s týmito výstražnými upozoreniami:
 - 1. mutagenita zárodočných buniek kategórie nebezpečnosti 1A, 1B alebo 2 (H 340, H 341),
 - 2. karcinogenita kategórie nebezpečnosti 1A, 1B alebo 2 (H 350, H 350i, H 351),
 - 3. reprodukčná toxicita kategórie nebezpečnosti 1A, 1B, 2 alebo ďalšej kategórie nebezpečnosti pre účinky na laktáciu alebo prostredníctvom laktácie (H 360, H 360D, H 360F, H 360FD, H 360Fd, H 360Df, H 361, H 361d, H 361f, H 361fd, H 362),
 - 4. toxicita pre špecifický cieľový orgán po jednorazovej expozícii kategórie nebezpečnosti 1 alebo 2 (H 370, H 371),
- b) s látkami a zmesami a pri pracovných procesoch s rizikom chemickej karcinogenity uvedené v osobitnom predpise,
- c) zaradené orgánom štátnej správy na úseku verejného zdravotníctva do tretej kategórie alebo štvrtej kategórie podľa osobitného predpisu,
- d) pri činnostiach vedúcich k ožiareniu v kontrolovaných pásmach pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia,
- e) pri výrobe a spracovaní výbušnín a výbušných predmetov a pri zaobchádzaní s nimi,
- f) pri dezinfekcii a deratizácii priestorov plynmi,
- g) v priestoroch uzavretých a nedostatočne prevetrávaných nádob a nádrží,
- h) s horľavými kvapalinami I. triedy nebezpečnosti s výnimkou ich bezpečného používania v laboratóriách a pri poskytovaní zdravotnej a veterinárnej starostlivosti,
- i) pri ktorých je riziko zrútenia stavieb, konštrukcií a zrútenia alebo zosypania materiálov,
- j) vo výškach nad 1,5 m a nad voľnými hĺbkami,
- k) s nebezpečenstvom vysokého napätia,
- l) pri porážke zvierat na bitúnkoch,
- m) pri starostlivosti o plemenného žrebca, plemenného býka, plemenného kanca, plemenného barana, plemenného capa, iného divokého živočícha alebo jedovatého živočícha, pri ktorej dochádza k bezprostrednému kontaktu s nimi

ZOZNAM PRÁC A PRACOVÍSK, SPOJENÝCH SO ŠPECIFICKÝM RIZIKOM PRE TEHOTNÉ ŽENY, MATKY DO KONCA DEVIATEHO MESIACA PO PÔRODE A PRE DOJČIACE ŽENY

Práce a pracoviská so škodlivými :

1. fyzikálnymi faktormi a vplyvmi, ktoré môžu spôsobiť poškodenie plodu alebo narušiť uchytenie placenty alebo jej časti, najmä práce

1.1 s nárazmi, otrasmí alebo pohybmi

- a) spojené s tlakom na brucho a podbrušie spôsobeným či už pracovným zariadením, opracúvanými predmetmi, alebo v dôsledku nevhodne riešeného pracovného miesta,
- b) pri ktorých dochádza k prenosom nárazov na horné končatiny, napríklad práca s ručnými pneumatickými nástrojmi,
- c) pri ktorých dochádza k prenosu vibrácií na ruky, pri ktorom sú prekračované akčné hodnoty expozície vibráciám v závislosti od časového vystavenia, ustanovené osobitným predpisom,
- d) s prenosom vibrácií pôsobiacich na celé telo alebo miestne, pri ktorých sú prekročené akčné hodnoty expozície vibráciám ustanovené osobitným predpisom pre tehotné ženy znížené o 10 dB,

1.2. pri manipulácii s nákladmi spojené s rizikami, najmä v bedernej oblasti chrbtice

- a) pri preprave bremien pomocou jednoduchých bezmotorových pojazdných prostriedkov, pri ktorých musí byť sila vynaložená v ťahu väčšia ako 50 N a sila v tlaku väčšia ako 100 N,
- b) spojené so zdvíhaním, prenášaním a ukladaním bremien, pri ktorých sú prekračované smerné hmotnostné hodnoty,
- c) s prevažujúcou dynamickou zložkou svalovej práce, pri ktorých je celozmenový pracovný energetický výdaj väčší ako 4 MJ,

1.3. na pracoviskách s hlukom, keď sú prekračované horné akčné hodnoty expozície hluku pri fyzickej práci, ustanovené osobitným predpisom,

1.4. s ionizujúcim žiarením pri činnostiach vedúcich k ožiareniu ionizujúcim žiarením mimo kontrolovaných pásiem pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, ak dávka na plod počas celého tehotenstva neprekročí 1 mSv,

1.5. s neionizujúcim žiarením, keď sú prekročené akčné hodnoty expozície elektromagnetickému žiareniu a elektromagnetickým poliam s frekvenciami 300 GHz a nižšími, ustanovené osobitným predpisom pre obyvateľstvo,

1.6. na pracoviskách s nadmernou záťažou chladom alebo teplom

- a) keď sa teplota vzduchu udržiava po dobu viac ako 4 hodiny na hodnote 4 °C a nižšej alebo keď sa vykonávajú práce v súhrne za zmenu dlhšie ako 1 hodinu pri teplotách pod -5 °C. Práca v uvedenom povolenom časovom rozsahu musí byť kompenzovaná účinnými ochrannými opatreniami na zabezpečenie fyziologickej termoregulácie tehotnej ženy, najmä vhodným pracovným oblečením, primeraným temperovaním priechodných a odpočinkových priestorov, v prípade potreby zabezpečením teplých nápojov a stravy,
- b) keď časovo-vážená celozmenová priemerná výsledná teplota guľového teplomeru prevyšuje 28 °C,
- c) s významnými zdrojmi sálavého tepla na zamestnanca, keď nemožno technickými opatreniami znížiť sálanie tak, aby nebolo príčinou nadmernej tepelnej záťaže a porúch termoregulácie a aby pôsobenie sálavého tepla na hlavu neprekračovalo 150 W/m²,
- d) s mimoriadnymi nárokmi na termoreguláciu v dôsledku striedania veľkých teplotných rozdielov v intervaloch kratších ako 30 minút, ako aj pri súčasne vysokej teplote a vlhkosti, ak nie sú zabezpečené opatrenia účinne kompenzujúce negatívny vplyv uvedených faktorov, najmä vhodné pracovné oblečenie, úprava režimu práce a oddychu, pitný režim, primerané tepelno-vlhkostné podmienky v priechodných a odpočinkových priestoroch,

1.7. s nevhodným pohybom a držaním tela a s premiestňovaním sa v rámci pracoviska alebo mimo neho

- a) vykonávané vo fyzicky náročných a v nevhodných pracovných polohách, ako je práca v hlbokom predklone, v podrepe, v kľaku, poležiačky, vo vypätom stoji na špičkách nôh, s rukami nad hlavou a s pootočením trupu o viac ako 60°,
- b) postojáčky u tehotných žien, ak sa vykonávajú súvisle počas prevažnej časti pracovnej zmeny,
- c) vykonávané v obmedzenom pracovnom priestore, ktorý neumožňuje striedanie pracovných polôh a uvoľňovanie zaťažovaných častí podpornopohybovej sústavy, a v podmienkach, ktoré neumožňujú upraviť pracovné miesto s ohľadom na antropometrické zmeny tela ženy v priebehu tehotenstva,

1.8. s psychickou záťažou

- a) pri ktorej nemožno individuálne prispôbovať pracovné tempo dané strojovým zariadením,
- b) pri ošetrovaní pacientov na uzavretých psychiatrických oddeleniach.

2. biologickými faktormi, najmä práce

- a) s klasifikovanými faktormi skupiny 2, 3 a 4, ak je známe, že tieto faktory alebo terapeutické opatrenia potrebné vzhľadom na pôsobenie týchto faktorov ohrozujú zdravie tehotných žien a nenarodeného dieťaťa,
- b) pri výrobe liečiv a prípravkov na humánne a veterinárne účely, pri ktorých môže preukázateľne vo významnej miere dochádzať k prenikaniu v nich obsiahnutých biologických účinných látok do organizmu.

3. chemickými faktormi, najmä práce s

- 3.1 ortuťou a s jej zlúčeninami,
- 3.2 látkami spomaľujúcimi mitózu,
- 3.3 oxidom uhoľnatým,
- 3.4 látkami a zmesami, ktoré sú klasifikované podľa osobitného predpisu v týchto triedach nebezpečnosti a kategóriách nebezpečnosti s týmito výstražnými upozorneniami, okrem predaja týchto látok a zmesí v uzavretých nerozbitných originálnych baleniach:
 - 1) akútna dermálna toxicita kategórie nebezpečnosti 1, 2 alebo 3 (H 310, H 311),
 - 2) respiračná senzibilizácia kategórie nebezpečnosti 1 (H 334),
 - 3) kožná senzibilizácia kategórie nebezpečnosti 1 (H 317),
 - 4) žieravosť/dráždivosť pre kožu kategórie nebezpečnosti 1A, 1B alebo 1C (H 314)

CHRAKTERISTIKA PRÁC A PRACOVÍSK, KTORÉ SÚ ZAKÁZANÉ MLADISTVÝM ZAMESTNANCOM

Práce a pracoviská

1.1 so škodlivými fyzikálnymi faktormi a ich vplyvmi, najmä práce

1. pri činnostiach vedúcich k ožiareniu ionizujúcim žiarením,
2. pri ktorých sú mladiství zamestnanci vystavení zvýšenému atmosférickému tlaku o viac ako 20 kPa oproti okolitému atmosférickému tlaku, napríklad v tlakových nádržiach a pri potápaní, alebo zníženému atmosférickému tlaku, prípadne významnému zvýšeniu vnútroplúcneho tlaku,
3. pod zemou pri ťažbe nerastov alebo pri razení tunelov a štôlní,
4. spojené so zvýšenou záťažou podpornopohybového ústrojenstva a nadväzných systémov a funkcií organizmu pri zdvíhaní a prenášaní bremien, ktoré prekračujú smerné hmotnostné hodnoty,
5. vykonávané dlhšie ako 4 hodiny za zmenu postojacky bez možnosti zmeny základnej pracovnej polohy alebo práce s významným obmedzením pohyblivosti a zmeny polohy trupu a končatín v priebehu zmeny,
6. vykonávané vo fyzicky náročných a nevhodných pracovných polohách, ako práca v hlbokom predklone, v kľaku, v podrepe, poležiačky, vo vypnutom postoji na špičkách nôh, s rukami nad hlavou, pri pootočenom trupe viac ako o 60°. Zakaz sa netýka prác, pri ktorých uvedené pracovné polohy tela a jeho častí sa v priebehu pracovnej zmeny vyskytujú ojedinele a krátkodobo a sú nevyhnutné v rámci odbornej výučby a prípravy na povolanie a taktiež prípravy na profesiu, kde fyzicky náročné a extrémne polohy tela sú neoddeliteľnou súčasťou výkonu povolania, napríklad pri profesii umelecký tanec, artistika,
7. na pracoviskách s nadmernou záťažou chladom a teplom,
 - a. kde časovo vážená celozmenová priemerná teplota guľového teplomeru prekračuje 28 °C,
 - b. v trvaní viac ako 4 hodiny za zmenu na pracoviskách, kde je teplota z technologických dôvodov udržiavaná na hodnote nižšej ako 5 °C a v súhrne v trvaní viac ako 1 hodinu za zmenu pri teplotách nižších ako -5 °C. Práca v uvedenom povolenom časovom rozsahu musí byť kompenzovaná účinnými ochrannými opatreniami na zabezpečenie fyziologickej termoregulácie mladistvého zamestnanca, najmä vhodným pracovným oblečením, primeraným temperovaním priechodných a odpočinkových priestorov, v prípade potreby zabezpečením teplých nápojov a stravy,
 - c. pri striedaní veľkých teplotných rozdielov v pracovnom prostredí, ak sa toto striedanie uskutočňuje v intervaloch kratších ako 30 minút a ak nie sú zabezpečené účinné náhradné a doplňujúce opatrenia umožňujúce fyziologickú termoreguláciu mladistvých zamestnancov, najmä vhodné pracovné oblečenie, úprava režimu práce a oddychu, pitný režim, primerané tepelno-vlhkostné podmienky v priechodných a odpočinkových priestoroch,
 - d. v prostredí so zdrojmi sálavého tepla na mladistvého zamestnanca, kde intenzita sálania na pracovnom mieste pri pôsobení sálavého tepla na hlavu prekračuje 150 W/m²,
 - e. v prostredí s relatívnou vlhkosťou vzduchu prekračujúcou 80 %,
8. s koncentráciou kyslíka v ovzduší nižšou ako 20 % objemových,
9. na pracoviskách s hlukom, kde sú prekračované horné akčné hodnoty expozície hluku na pracovných miestach ustanovené osobitným predpisom. Pri zabezpečení náhradných ochranných opatrení, napríklad používaní účinných osobných ochranných pracovných prostriedkov, nesmie práca v takomto prostredí prekračovať 4 hodiny za zmenu a musí byť prerušovaná nevyhnutnými prestávkami,
10. pri ktorých sú prekračované akčné hodnoty expozície vibráciám prenášaných na ruky, celé telo a miestne ustanovené osobitným predpisom. Ak je vykonávanie takýchto prác nevyhnutné z dôvodu odbornej výučby a prípravy na povolanie, musí byť vystavenie vibráciám obmedzené časovo na najnižšiu možnú mieru a súčasne musia byť vykonané opatrenia na zníženie vplyvu faktorov zvyšujúcich negatívny účinok vibrácií, napríklad chladu, vlhkosti alebo statickej záťaže,
11. s neionizujúcim žiarením, keď sú prekročené akčné hodnoty expozície elektromagnetickému poľu s frekvenciou 3 000 GHz a nižšou ustanovené osobitným predpisom pre obyvateľstvo,

1.2 so škodlivými biologickými faktormi a ich vplyvmi

klasifikovanými v skupinách 3 a 4 uvedených v osobitnom predpise,

1.3 so škodlivými chemickými faktormi a ich vplyvmi, najmä práce

- a) s látkami a zmesami, ktoré sú klasifikované podľa osobitného predpisu v týchto triedach nebezpečnosti a kategóriách nebezpečnosti s týmito výstražnými upozoreniami:
1. akútna toxicita kategórie nebezpečnosti 1, 2 alebo 3 (H 300, H 301, H 310, H 311, H 330, H 331),
 2. žieravosť/dráždivosť pre kožu kategórie nebezpečnosti 1A, 1B alebo 1C (H 314),
 3. horľavé plyny kategórie nebezpečnosti 1 alebo 2 (H 220, H 221),
 4. horľavé aerosóly kategórie nebezpečnosti 1 (H222),
 5. horľavé kvapaliny kategórie nebezpečnosti 1 alebo 2 (H 224, H 225),
 6. výbušniny kategórie nebezpečnosti nestabilné výbušniny alebo výbušniny podtried 1.1 až 1.5 (H 200, H 201, H 202, H 203, H 204, H 205),
 7. samovoľne reagujúce látky a zmesi kategórie nebezpečnosti typu A, B, C alebo typu D (H 240, H 241, H 242),
 8. organické peroxidy kategórie nebezpečnosti typu A alebo typu B (H 240, H 241),
 9. toxicita pre špecifický cieľový orgán po jednorazovej expozícii kategórie nebezpečnosti 1 alebo 2 (H 370, H 371),
 10. toxicita pre špecifický cieľový orgán po opakovanej expozícii kategórie nebezpečnosti 1 alebo 2 (H 372, H 373),
 11. respiračná senzibilizácia kategórie nebezpečnosti 1 (H 334),
 12. kožná senzibilizácia kategórie nebezpečnosti 1 (H 317),
 13. karcinogenita kategórie nebezpečnosti 1A, 1B alebo 2 (H 350, H 350i, H 351),
 14. mutagenita zárodočných buniek kategórie nebezpečnosti 1A, 1B alebo 2 (H 340, H 341),
 15. reprodukčná toxicita kategórie nebezpečnosti 1A alebo 1B (H 360, H 360F, H 360D, H 360FD, H 360Fd, H 360Df),
- b) s látkami a zmesami s rizikom chemickej karcinogenity uvedené v osobitnom predpise,
- c) s olovom a jeho zlúčeninami, ktoré sú absorbovateľné ľudským organizmom, s azbestom,
- d) pri výrobe humánnych a veterinárnych liečiv a prípravkov, ak nie je vylúčená možnosť preniknutia v nich obsiahnutých biologických účinných látok vo významnej miere do organizmu, ako aj práce, pri ktorých je možné vystavenie chemickým faktorom s omamnými a psychotropnými účinkami,

1.4 pri procesoch

- a) s rizikom karcinogenity uvedeným v osobitnom predpise,
- b) pri výrobe a spracovaní výbušnín a výbušných predmetov a zaobchádzaní s nimi,
- c) pri manipulácii so zariadeniami na výrobu, skladovanie alebo používanie stlačených skvapalnených alebo rozpustných plynov,
- d) v nedostatočne prevetrávaných nádržiach, cisternách, kadiach a rezervoároch,
- e) pri manipulácii s obalmi, napríklad so sudmi, kanistrami obsahujúcimi chemické látky uvedené v bode 1.3, s rizikom zrútenia stavieb, konštrukcií, s nebezpečenstvom vysokého napätia,
- f) pri ktorých nemožno individuálne prispôbovať pracovné tempo dané strojovým zariadením a pri ktorých sa používa odmeňovanie podľa výsledkov,

1.5 ďalej práce

- a) zaradené orgánom štátnej správy na úseku verejného zdravotníctva do tretej kategórie alebo do štvrtej kategórie podľa osobitného predpisu (§ 31 zákona č. 355/2007 Z. z.),
- b) spojené so zvýšeným rizikom úrazov,
- c) pri dezinfekcii a deratizácii priestorov plynmi, vo výškach presahujúcich 1,5 m a nad voľnými hĺbkami.

SMERNÉ HMOTNOSTNÉ HODNOTY

Smerné hmotnostné hodnoty oboma rukami zdvíhaných a prenášaných bremien, maximálna hmotnosť bremena a maximálna celozmenová hmotnosť za zmenu pre mužov a ženy rôznych vekových kategórií v základnej polohe postojacky a pri priaznivých a nepriaznivých podmienkach v trvaní maximálne 1 hodinu za zmenu

Vek	Podmienky	Maximálna hmotnosť bremena		Maximálna celozmenová hmotnosť (kg)	
		Muži	Ženy	Muži	Ženy
18 – 29 r.	Priaznivé	50 kg	15 kg	10 000	6 500
	Nepriaznivé	40 kg	10 kg	8 000	5 500
30 – 39 r.	Priaznivé	45 kg	15 kg	7 500	6 500
	Nepriaznivé	40 kg	10 kg	7 200	5 500
40 – 49 r.	Priaznivé	40 kg	15 kg	6 500	6 000
	Nepriaznivé	35 kg	10 kg	6 000	5 500
50 – 60 r.	Priaznivé	35 kg	10 kg	5 500	5 000
	Nepriaznivé	30 kg	5 kg	5 000	4 000

1. Smerné hmotnostné hodnoty vyjadrujú vhodnosť určitej činnosti zamestnanca vykonávanej v závislosti od veku a pohlavia a od hmotnosti bremena vo vzťahu k frekvencii úkonov a dĺžke trvania. U zamestnancov so zdravotným postihnutím treba pri ručnej manipulácii s bremenami rešpektovať odporúčanie lekára podľa individuálneho posúdenia zdravotného stavu.
2. Pod maximálnou hmotnosťou bremena sa rozumie hmotnosť individuálneho bremena, ktorá nesmie byť za žiadnych podmienok (okolností) prekročená.
3. Pod maximálnou celozmenovou hmotnosťou bremena sa rozumie celková (úhrnná) hmotnosť zmanipulovaných bremien za zmenu, ktorá sa nesmie za žiadnych podmienok (okolností) prekročiť. Pri stanovení maximálnej celozmenovej hmotnosti bremena pri prenášaní bremien treba individuálne zohľadniť aj energetický výdaj, srdcovú frekvenciu a celkový zdravotný stav zamestnanca.
4. Za nepriaznivé podmienky sa považujú napr. zhoršené úchopové možnosti, manipulácia s bremenami v úrovniach podlaha – plece, plece – nad plece, nerovná, naklonená šmyklavá podlaha, vyšší podiel statických prvkov – držanie bremena, fyziologicky neprijateľná pracovná poloha (napr. nakláňanie a pootáčanie trupu, vzpaženie horných končatín a podobne), veľká vzdialenosť medzi ťažiskom tela a ťažiskom bremena, vnútené pritláčanie bremena k bruchu, prenášanie bremien s rizikom prevrhnutia a vystreknutia (nádoby, kontajnery so škodlivými látkami), nárazové zaťaženie v priebehu zmeny, nedostatočná fyzická zdatnosť zamestnancov a podobne.
5. Maximálna frekvencia zdvihov pre ručné zdvíhanie bremena u mužov s hmotnosťou bremena 50 kg je za priaznivých podmienok 1 zdvih za 2 minúty (pri hmotnosti bremena 25 kg 1 zdvih za 1 minútu) v priebehu 1 hodiny za zmenu.

Pri zvyšovaní frekvencie zdvihov sa primerane hmotnosť bremena znižuje (pri bremene s maximálnou hmotnosťou do 7 kg 15 zdvihov za 1 minútu).

Bremená s hmotnosťou 30 – 50 kg u mužov možno zdvíhať nepretržite počas 1 hodiny. Prestávky medzi časovými úsekmi na zdvíhanie bremien nesmú byť kratšie ako 30 minút. Na práce spojené s dlhodobou a pravidelnou manipuláciou s bremenami treba vyžiadať stanovisko príslušného orgánu na ochranu zdravia.

Smerné hmotnostné hodnoty na zdvíhanie a prenášanie bremien pre ženy v základnej polohe postojacky

Max. hmotnosť ručne zdvíhaných a prenášaných bremien	Dĺžka vertikálnej dráhy bremena	Max. počet zdvihov za minútu	Maximálna vzdialenosť
15 kg	podlaha - zápästie	6	8 m
	zápästie - plece	5	
10 kg	podlaha - zápästie	8	10 m
	zápästie - plece	7	15 m pri dobrých úchopových možnostiach
	podlaha - plece	5	
5 kg	podlaha - zápästie	10	15 m
	podlaha - plece	8	
	podlaha - nad plece	6	20 m pri dobrých úchopových možnostiach
	zápästie - plece	10	
	zápästie - nad plece	8	
	plece - nad plece	5	

1. Pri práci v sede a dvíhaní bremena jednou rukou nesmie byť jeho hmotnosť väčšia ako 5 kg.
2. Bremená s hmotnosťou 10 - 15 kg možno zdvíhať nepretržite počas 10 minút, bremená s hmotnosťou 5 - 10 kg počas 15 minút. Prestávky medzi časovými úsekmi na zdvíhanie bremien nesmú byť kratšie ako 10, resp. 15 minút.

U tehotných žien, matiek do deviateho mesiaca po pôrode a dojčiacich žien, vykonávajúcich ručnú manipuláciu s bremenami, treba rešpektovať odporúčanie príslušného lekára týkajúce sa úpravy režimu práce a odpočinku, prípadne časového obmedzenia a trvania ručnej práce s bremenami, ak si to vyžaduje zdravotný stav ženy, ochrana plodu a nerušený priebeh tehotenstva. Pre tehotné ženy, matky do deviateho mesiaca po pôrode a dojčiace ženy sa odporúčajú smerné hmotnostné hodnoty pre ženy (maximálna hmotnosť ručne zdvíhaných a prenášaných bremien, maximálny počet zdvihov za minútu) znížiť na menej ako polovicu.

3. Výška zápästia žien je v priemere 75 cm, výška pliec je v priemere 134 cm. Pri pracovnej polohe v sede sa tieto hodnoty znižujú o 40 cm v tolerancii ± 5 cm podľa výšky sedadla.

Smerné hmotnostné hodnoty na zdvíhanie a prenášanie bremien pre mladistvých v základnej polohe postojacky

Vek	Maximálna hmotnosť ručne zdvíhaných a prenášaných bremien		Dĺžka vertikálnej dráhy bremena	Maximálny počet zdvihov za minútu	
	Chlapci	Dievčatá		Chlapci	Dievčatá
17-18 r.	20 kg	15 kg	podlaha – zápästie	5	5
			zápästie – plece	4	4
16-17 r.	15 kg	10 kg	podlaha – zápästie	6	7
			zápästie – plece	6	7
			podlaha – plece	3	4
Do 16 r.	10 kg	5 kg	podlaha – zápästie	8	8
			podlaha – plece	6	6
			podlaha – nad plece	4	4
			zápästie – plece	8	8
			zápästie – nad plece	6	6
			plece – nad plece	4	4

1. Pri práci v sede nesmie byť hmotnosť bremena väčšia ako 5 kg.
2. Pri manipulácii s bremenami u mladistvých sa v spolupráci s príslušným lekárom prihliada na individuálny telesný vývoj a zdravotný stav najmä u jedincov, kde telesný vývoj nezodpovedá ich biologickému veku.
3. Bremená s hmotnosťou 15 – 20 kg u chlapcov a 10 – 15 kg u dievčat možno zdvíhať nepretržite počas 10 minút, bremená s hmotnosťou 10 – 15 kg u chlapcov a 5 – 10 kg u dievčat počas 15 minút. Prestávky medzi časovými úsekmi na zdvíhanie bremien nesmú byť kratšie ako 10, resp. 15 minút.

Zoznam prác a pracovísk zakázaných tehotným ženám, matkám do konca deviateho mesiaca po pôrode a dojčiacim ženám

Organizačná Jednotka	Pracovisko - práca	Príčina zákazu

Zoznam prác a pracovísk spojených so špecifickým rizikom pre tehotné ženy, matky do konca deviateho mesiaca po pôrode a pre dojčiace ženy

Organizačná Jednotka	Pracovisko - práca	Príčina zákazu

Zoznam prác a pracovísk zakázaných mladistvým zamestnancom

Organizačná Jednotka	Pracovisko - práca	Príčina zákazu

Zoznam použitej literatúry

1. Zákon č. 311/2001 Z.z. Zákonník práce
2. Zákon č.124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci
3. Zákon č.125/2006 Z.z. o inšpekcii práce
4. Zákon č.355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia
5. Zákon č.377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov
6. NV SR č.115/2006 Z.z. ochrana zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou hluku
7. NV SR č.276/2006 Z.z. o bezpečnostných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami
8. NV SR č.281/2006 Z.z. o bezpečnostných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami
9. NV SR č.355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikom chemickým faktorom pri práci
10. NV SR č.387/2006 Z.z. o požiadavkách bezpečnostného a zdravotného označenia pri práci
11. NV SR č.391/2006 Z.z. o bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko
12. NV SR č.392/2006 Z.z. o bezpečnostných požiadavkách pri používaní pracovných prostriedkov
13. NV SR č.395/2006 Z.z.o minimálnych požiadavkách na poskytovanie a používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov (OOPP)
14. NV SR č.396/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných požiadavkách na stavenisko
15. Vyhláška č.541/2007 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na osvetlenie pri práci
16. Vyhláška č.542/2007 Z.z. o ochrane zdravia pred fyz. psychickou a senzorickou záťažou pri práci
17. Vyhláška č.544/2007 Z.z. o ochrane zdravia pred záťažou teplom a chladom pri práci
18. Vyhláška č.508/2009 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie BOZP (VTZ)

Zoznam príloh dokumentácie

1. Prezenčná listina záznamu oboznámenia so smernicami BOZP
2. Protokol z vykonanej dychovej skúšky
3. Záznam o vykonanej kontrole z podozrenia požitia alkoholických nápojov
4. Záznam z vykonanej kontroly v priestoroch zamestnávateľa na dodržiavanie zákazu fajčenia
5. Evidenčná karta pridelených OOPP
6. Záznam z vykonanej kontroly na riadne používanie OOPP, ochranných zariadení a iných ochranných opatrení
7. Poverenie pre zamestnanca zodpovedného za prevádzku regálov
8. Poverenie pre zamestnanca zodpovedného za prevádzkovanie rebríkov
9. Záznam o kontrole regálov
10. Záznam o skúške bezpečného stavu rebríka
11. Hlásenie úrazu
12. POKYNY na zaistenie BOZP zamestnancov iného zamestnávateľa pracujúceho na spoločnom pracovisku
13. Menovací dekrét zástupcu zamestnancov pre bezpečnosť